గరికపాటి పక్కోత్తులు

గరికపాటి ఏకపాత్రలు

ర చ న

గ రి క పా టి

నవరత్న బుక్ సెంటర్
ఏలూరు రోడ్ * విజయవాడ-2

ప్రథమ ముద్రణ : ఏప్రిల్ 79

వెల: 11-00

ముద్రణ :

గ్రామ స్వరాజ్య, విజయవాడ-2

చాకలి తిమ్మడు

[బుర్రమీసాలు - గిరజాల జుట్టుమీద తలగుడ్డ - మెడలో కంటె - చేతుల బనీను - ఎగదోసిన పంచకట్టు - భుజమ్మీద వేల్లాడుతున్న చిన్న మూట - తిమ్మడు అలంకరణలు - వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ... అయోధ్యానగరంలో రామచంద్రుని అంతఃపురద్వారముదాకా వచ్చాడు ... ముక్కు చీదేశాడు]

తిమ్మడు :- తల్లిలాంటి సీతమ్మగారు - ప్రజల్ని కన్నబిడ్డలకన్నా ప్రేమగా చూసే మహాపతివ్రత... సీతమ్మగారు - వెళ్లిపోయారు ... అన్యాయం పూర్తి అన్యాయం - నువ్వోదయ్యా నన్నాపడానికి ? [ముక్కు చీదేస్తూ కొంచం లోపలకు వెళ్ళాడు] పాపం...నిండు చూలాలు — ఇయ్యాలో రేపో

పండంటి బిడ్డనికనే కన్నతల్లి సీతమ్మను... కారడవు కంపి... సంపిచటం ... పాపం గదటయ్యా? మహాపాపం! అహా! వుండవయ్యా సెబుతాను చాకలి తిమ్మణ్ణి... ఎరుగరా యెట్టి? గొప్పోరి మురికిని కడిగేవాణ్ణి! గురుతు పట్టలా? అహా. యాడకంటా వేంది నౌకరూ? రామయ్య తండ్రి కాడికే- ఎందు కంటా.నా? ఒరిసీతల్లి సిగతరగా! తెలుసుకుంటే... కడుపు తరుక్కుపోతావుంది గదాంట - అన్యానయ్యా! అన్యానం. అంటే ఆమెయిన అమ్మగోరిని అడివికి పంపెయ్యటమే నాంట రాజనీతి? మంచీ సెబ్బర సూడకుండా ... పాపం పున్నెం యిశారించకుండా నంపెయ్యడమే నాంట. రాజాలు చేసేపని? అందుకే ... పోతున్నా ... రామయ్య తండ్రి కాడికి. అడిగేత్తానో - కొరిగేత్తానో ... ఇంటావుగా... [కొంత దూరం వెళ్ళి, భవనమంతా పరికించి చూశాడు]

తల్లిముండ మొయ్యా! నౌకరూ? రాజభవనాలు ఆకాశం మటుకు పెరిగాయిగాని. బుద్ధులు ఎదగలేదయ్యా! అసలీ గోడల్లో కూకున్న ప్రతి యిటికబిళ్ళకూ. సీతమ్మోరి బతుకు తెలుసునయ్యా! ఆతల్లి కన్నీటికతలు ఎరిగినయిటికలు... కన్నీళ్ళెట్లు కున్నయ్ నౌకరూ! ఊకోండర్రా! వూకోండి - అగ్గదేవితో వచ్చినచావు, వూకోమంటే-వూకోరు: గోడలూ యేడిసి- గోవరాలు యేడిసి - పశువులూ యేడిసి - వచ్చి

జాతులూ యేడిసి- నన్నూ యేడిపిత్తున్నారుగందా! కాళ్యాటం లేదు. కడుపు సెరువైపోతంది. పూనుకోండరా! [ఏడుస్తూ ముక్కు- చీదేశాడు. గుడ్డతో తుడుచుకున్నాడు] అరరరే... మీరాయా యేడుత్తున్నారా? సెట్టుసీమలూ - పూలూ పుట్రా మాతల్లి కోసం బెంగెట్టుకుంటే మా రాజుకి మటుకు సీమకుట్టినంత బాధ లేకపోయెనే- ఇద్దూరంగాపోతే- యింత దారుణానికి పూనుకున్న ఆ పెద్ద మడిసికి జాలిమటుకుంటదా యేటి? [ముందుకు వెళ్ళాడు]

అయ్య బాబోయ్! రామయ్యతండ్రి కూకున్నాడు. తల పట్టుకుని... కాళ్ళా సేతులూ ముడేసుకుని కూకున్నాడు- దండాలు బాబయ్యా! [చేతులు జోడించాడు. యెదుటపడి నా పేరు తిమ్మడు బాబయ్యా! నేనేం ఎర్రిరావుణిగాను. ఏలుకోటానికి అన్న తిమ్మణ్ణి బాబయ్యా! తప్పయిపోయింది. (దింపలేసుకున్నాడు) ఓ మాట అడిగిపోదామని వచ్చాను. అసలా మహాతల్లి చేసిన తప్పేంటో...యిని పోదామని వచ్చాను బాబయ్యా! తమరు శాంతమూరుతులు- అవతార పురుషులు - తండ్రిమాట పాటించటానికి, పద్దాలుగేళ్ళు అరణ్యవాసంలో ఉండారుగందా! తొందరపడ్డారండి బాబూ! ఆమాటే అనమాకండి. కడుపు మండిపోతుంది- ఎందుకంటా

కేంది రామయ్యతండ్రీ? తాళిగట్టారుగందా! తలంబ్రాలు పోశారుగందా! అత్తోరింటో తిని కూకోవలసిన సీతమ్మోరు మీాత్తో బాటు. పద్దాలుగేళ్ళు అడవుల్లో గడపాల్సిన కర్మేంది బాబూ? అనువంటి మంచిమడిసిని అనుమానించటానికి మన సెట్టాఒప్పింది రాబూ? అవమానం మొయ్యలేకనేగంద. అగ్గిలో దూకి. ది. మొఖునూ కుదుటపళ్ళేదా బాబూ? నిప్పువంటి సీతమ్మోరి మీాన నీలాపనిందలు మోపితే కట్టాలు తప్పవు. బాబయ్యా!

ఏం జేత్తారు? పేణం తీత్తారు. అంతేగా మీావని? అదేగా తవరికి తెలిసినదని? అసలే పిచ్చి జనమంతా రావుడు దేవుడంటున్నారుగాని. బాబూ అనువంటి మంచిబుద్ధులు తవంరికి మచ్చుకైనా లేవేంది బాబూ? సల్లకొచ్చి ముంత దాచేయటవ్వారం... ఈ తిమ్మడికి గిట్టదు. రామయ్యతండ్రి! మంచిగానీ... సెడుగానీ... మొఖాన పగలగొట్టటమే నాకు తెలుసు- యీధవనాయాళ్ళంతా రాంరాజ్యం అంటన్నారు గానీ కాదు బాబూ యిది. రావరాజ్యం కానే గాదు. [ఎవరో కొట్టినట్లు, బాధగా చెంపచేత్తో బట్టుకుని "అబ్బా!" అని కేకబెట్టాడు.

కొట్టారా బాబయ్యా! నిజం మాట్లాడినందుకు నిట్టూరం

నా సొంపమీద అంటుకుంటదని నాకు ముందే తెలుసు. రామ య్యతండ్రీ! కొట్టండి. ఇదిగో రెండో చెంప సూత్తారేం? ఏదో గొప్పోరనీ... బీదాబిక్కీ జనాన్ని తండ్రిలా సూత్తారనీ... ఇంతకాలం మీ తప్పులన్నీ యీ గుప్పెట్లో కప్పెట్టి వుంచా నుగా బాబూ! యెందుకు సెయ్యలేదంట? ఒకటా? రెండా? మూడా? లెక్ఖెయ్యటానికి! అవును రామయ్య తండ్రీ! జాతి తక్కువే - అందుకని... మన రాజ్జంలో ఎవుడూ నిజం మాట్టాడకూడదాంట? అసలు నిజం మాట్టాడకపోతే మడిసి బతుకెందుకు బాబయ్యా! తగలెయ్యటానిక్కాపోతే! [చంకన వున్న మూట కింద పెట్టాడు. మరోసారి తలగుడ్డ సరిగా చుట్టి. మీసాలు సవరించుకున్నాడు.] ఇయ్యాల పత్తేకంగా మీ యవ్వారం తేల్చటానికే పనిగట్టుకుని వచ్చాను బాబయ్యా!

మనలో మనమాట సీతమ్మోరు చేసిన తప్పేంటి బాబూ? రావణాసురుడెత్తుకెళ్ళాడనీ రాసి రంపానపెడితే... అగ్గిలో దూకి ప్రతీత్తనం రుజువు చేసుకుందే మహాతల్లి- మల్లా అనుమానం యెందుకొచ్చింది బాబూ ఆవిఁగోరిమీన" అన రకే... ఆడదంటే ఎంత అలుసై పోయింది? ఎంతపలచనై పోయ్యాది? మొగుడై పోయ్యారు గనక తవరు బెట్టిన అర వ్వనీ పడ్డదిగానీ... ఇంకో తల్లయితే మాన్నెప్పుగూడా

కాపరం సెయ్యదు బాబూ యినువంటే మొగోళ్ళతో అమ్మ తవంర్ని కట్టుకున్నాక జానకమ్మ ఏం సుఖపడ్డది సెప్పండి? తప్పులు సెయ్యటం సాజమే రావంయ్య తండ్రీ! దాన్ని దిద్దుకుని. తొణుకూ బెణుకూ లేకుండా కాపరం నెట్టుకెత్తానే మడిసి బాబూ! ఆ మడిసిలోనే మహాత్తుంటది, బాబూ! ఆ మడిసే ఎదుగుతాడు బాబూ! ఆకాశంలో ఎలుగుతాడు-

భరతయ్యగోరికి...పట్టం కడతన్నారని తెలిసి - కన్ని శైట్టుకోలేదా తవంరు? పద్దాలుగేళ్ళు రాజ్జం తమ్ముయ్య సేతిలో వుంటే...మల్లా మీ సేతికొత్తదో రాదోనని... బెంగెట్టుకోలేదా? కన్నోరినీరాన అలిగి - అరిణ్యం పెల్లాకుగానీ.. కన్నయ్యమాట కాపాట్టానికెల్లారంట? మాటలురాటం లేదుగా బాబూ! సవతల్లి కొడుకు...రాజై పోతన్నాడని - యీనుతో... అసూయతో మరిసిపోటానికి... మత్తుపానీయాలు తాగితాగి... మంచితనం మరిచి పోయ్యారుగా బాబూ! నీను లేపోతే...ముద్దెత్తారా? ఆవులూ - [illegible]డవి పండులూ - జింకలూ - లేడిపిల్లలూ - బతికాయా బాబూ మీ బాణాల తాకిడికి? వద్దన్నా...కద్దన్నా యినిపించుకోకుండ...పాపం... సీతమ్మోరికి తినిపించలేదా కాలినముక్కలు, మాట్టాడరేం బాబూ? ఇయ్యన్నీ అబద్ధాలేనా?

కట్టుకున్న నేరానికి...నారసీరలేకట్టుకుని...నానా అగ చాట్లుపడింది - సిత్రకూటపర్వతం కాడికి ... పాదుకలకోసం భరతయ్యొత్తే...ఏఁవఁన్నారు? పాదుకలకోసం ... ఇక్కడి దాకా వచ్చావా తమ్ముడూ! అక్కడే అడిగితే...పాదుకల తోబాటు - పిర్రాణసఖి...సీతను గూడ యిచ్చి వుందును నే. అన్లేదా రావఁయ్యతండ్రి! [మళ్ళీ దావచేత్తో పట్టుకున్నాడు అశ్రుపూరిత నయనాలతో]

రావఁయ్యతండ్రి! తవఁరు నన్ను సెంపమీనే కొట్ట గలిగారు...కాని...ఆయేల...సీతమ్మ... మీగుండెలమీన కొట్టిందిగా బాబూ ఒక్కమాటతో? అదీగుర్తులేదా మీకు? తమఁరు మగయేశంలోవున్న ఆడమనిసి" అని...ఆతల్లి కోపగించుకోలేదా!" దెవ్వుడు మాటలు వినేసెద్ద అలవాటు తవఁరికి సిన్నప్పట్నుంచీ వుండనే వుంది...సెట్టుసాటున దాగి...వాలిని సంపారు. ఇశామిత్తురుడు యాగ్గం కాపాట్టాకి ఎంతమందినో హత్తెచేశారు - ఇంకెంత మందినో మట్టుబెట్టా రుగా...మాట్టాడితే..."దుష్టశిచ్చణ- శిష్టరచ్చణ" అంటారు- ఆ రెంటికోసం పెనాలుతియ్యాలా రామయ్యతండ్రి! మాత్తులేదాంట? [నెత్తిమీద అరచేత్తో బాదుకున్నారు] నా తెలివి మండిపోను...తవరికాడ మాట్ గనక వుంటే...

సీతమ్మ జాడకోసం...హనుమంతుణ్ని ఎందుకు పంపుతారు? ఆవెఁగోరు ఎల్లినదారే తెలవకపాయె - తెచ్చుకునేదారి లేకపాయె...తవఁరి మాత్తు యింకేంది బాబా?

అదికాదుబాబూ! నావుద్దేశం అదికాదు...అవమానించటానికి అయితే...పేణాలెందుకు తీత్తాను రావఁయ్య బాబూ! కావాలంటే తీసుకోండి — కాని...బాబూ! మా తల్లి సీతమ్మను మల్లా యింటికి తీసుకురండయ్యా! జానకమ్మ కంటినీరుకు... ఈగడ్డ తరిత్తే కరిగి ... వొయ్యాలై పోద్ది బాబూ! రొండుగా చీలిపోద్ది - ఆయమ్మ కడుపుమంట రగిలితే...పట్టణమంతా అంటుకుంటది రామఁయ్యతండ్రీ!

“ఏవఁన్నారు? ఆతల్లి తప్పుచేసిందా? యాజా..కీ దేవమ్మా నిప్పుగండా బాబూ! నిండు చూలాలు వినా న్యలాపనిందలు మోపటం...నిజంగా పాపం బాబూ! అదే మన రాజ్యానికి శాపం...అన్నాను బాబూ! అన్నాను- అంత మాత్రాన ఇటోంచి నెట్టెయ్యటమేనా? నాయాన్యాయాలు సూడక్కర్లేదా? మంచో - సెడ్డో యినక్కర్లేదా? అడవి గండాని...ఆలుసూగా వదుంది గంచావి ... నేరంమోపు

కారా? వన్ను సీల్చెయ్యండి- కాల్చెయ్యండి. లేపోతే... వూళ్ళోనించి దూరంగా తరిమెయ్యండి. కాని...కాని...అయ్యమ్మను సంపకండి బాబూ! సంపిత్తే పుణ్యానరకం తప్పదు రావయ్యతండ్రీ! తప్పనే తప్పదు-

సెబుతాను రావయ్య బాబూ! ఎందుకన్నానో యివరంగా సెబుతాను. ఆయేల...వూరంతా పండగ మా ఆడదానికీ నాకూ మటుకు తగాదా. తవరికీ తెలుసుగా బాబూ!! మాలచ్చిమి- దాన్ని ఎంత ప్రేవగా కట్టుకున్నానో ఎరికేగా బాబూ నగరానికి? ఒకరిమీాన ఒకరికి మనసుకుదిరింది. మోజు పెరిగింది. సరేనంటే సరే అనుకున్నాం. కాని...దానయ్య అదే బాబూ. మాలచ్చిమి.. అయ్యా. మూడేలు ముల్లైపూవంటే... పిల్లనియ్యనని పట్టుబడితే తల తాకట్టుబెట్టి తాళిగట్టి ఆలినే సేసుకున్నాను. రావయ్య తండ్రీ! మాలచ్చిమి ఏవనేదో తెలుసా బాబూ "ఒరే తిమ్మయ్య మావా! నువ్వేదకీ యిల్లొదలకా! ఎత్తే సెం... కూడా వదిలి వుండబుద్దెయ్యదు- యిద్దరట్టను ముద్దొత్త బుద్ధి కాదు. ఎల్ల మాకరా!! అని యేడిసేది బాబయ్యా మాలచ్చిమి! అనువంటి మాలచ్చిమికి మొఖము మారింది. పక్కింటి పోలిగాడితో వరాశకాలకు దిగింది. ఆయేలరేత్తిరి. మాల

మరో మడిసి దొరకలేదా బాబూ! సేనాపతులూ- రాజ భటులూ కసాయోళ్ళు మన నగరంలో కరువయ్యారాని?

నిప్పులేందే పొగ రాదంటారు. నీరు పల్లమెరుగు-నిజం దేవుడెరుగు, అంటారు. తవరూ దేవుళ్ళు- రావఁయ్యతండ్రీ! నిజం తెలవదనమోకండి- లచ్చువఁయ్యనే సంకటానికి తంప టంలో మీ అనుమానం ఏంది బాబూ! మాట్టాడలేరు. తలపైకెత్తలేరు- గుండె నిబ్బరం చేసుకోలేరు- సెగా సెగం సివికి, సితిలామండే గుండెమంటను ఆరవుకోలేరు. నా అను మానవేఁ మీ అంగీకారం- అంతేనా రావఁయ్యతండ్రీ! అంతేగా! అంతేనా బాబూ అంతే—

నిప్పు ముట్టుకుంటే సెయ్యి కాలుద్ది- తప్పు సూట్టుకుంటే యివరం తేలుద్ది- ఇప్పుడదే జరిగింది. జరిగింది గనక అదే అయితే... మరి మా తల్లి సీతమ్మగూడ... మాలచ్చిమిలాగే (చంపలు వేసుకున్నాడు) తప్పు రావఁయ్యతండ్రీ! బేటి కత గూడదు అంటే నలుగురూ యింటారు- యింటే...నడి బజార్లో నొవ్వుకుంటారు. నొవ్వితే దేవుడవ్వాల్సిన రావుఁడు... రాయిలాగే అయిపోతాడు- అయినా...తొందరపడ్డారు. ఆరణ్ణివాసం లచ్చువఁయ్య బయలుదేరినప్పుడే అనుకున్నాను

బాబూ! ఏదో కిటుకుందని- లోగుట్టు పెరుమాళ్ళకే ఎరక రావఁయ్య తండ్రి—

అసలు మీనాన్నగోరు...ముగ్గురుతో సరిపెట్టుకుంటే ముచ్చటగానే వుండేది- కాని మూడోందల యాబయిమందిని కట్టుకున్నాడు- అట్టుడికినట్టు వుడికిపొయ్యింది అయోధ్య నగరం- ఇకతవఁరు? ఎంతమంది లేరు? సీతమ్మగారక ... గడపదాటలేదు గనక... సరిపోయింది ... అదే నగరంలో పొక్కితే- అదే వాడవాడలా యెక్కితే ... పరువేంగాను? రాచరికవు మరేదలేంగాను? సెప్పండి బాబూ! సెప్పండి-

అదేరామయ్య తండ్రి! అదే మనరాజ్యంలో పతి మడిసి గుండెలో రగిలేమంట- అదే కడుపు మంట- పసువు బట్టలై నా మాయకపోయే- పెళ్ళిముచ్చటన్నా తీరకపాయే- అచ్చువఁయ్య సీటుకున్న పయనమయ్యాడే రాటానికి- ఓ మాట పెళ్ళాన్ని అడిగాడంట! సెప్పుదా బాబూ! ఎంత యిదిలే పోతే...యెంటబడి వత్తారు? అంతదూరం యెందుకులే రావఁయ్యతండ్రీ? తవఁరు సీతమ్మోరిని సంపి రమ్మని పంపారుగందా? మరిసంపలేదేం!

అయ్యో నా సావిరంగా! అదీ తెలవదా రామయ్య గోరూ! మరి ఏంతెలుసు బాబూ తమరికి? కన్నతండ్రి

మాట... తవరన్నా కాపాడు అన్నారుగానీ... మరి ... అన్న సెప్పినమాట...యిన్నాడా లచ్చువయ్యా? వదిన్నిడిసిపెట్టి వచ్చేశాడు – విచ్చిత్తూరాజులు గాపుట్టి నమ్మారు – అసలు ఎవుడే మాటసెబితే... ఆమాటినటం – అట్టసెప్పినట్టు సెయ్యటం వీరాకు అలవాటు బాబూ!

ఇంకోమాట అడిగి ఎల్తాను రావయ్యతండ్రి! ఆయాల తవరు గుర్రాన్ని వదిలితే... దాన్ని కట్టేసింది ఎవురని? బుడతలు – ఆతల్లి కొడుకులు – లచ్చువయ్యా యిద్దానికల్లి – ఇద్దరికీ తగలకండా బాణాలేత్తంటే... బుడతలు లచ్చువయ్యా నేవన్నారు బాబూ? గుడ్డోడన్నారు – కళ్ళకన్నులోడు అన్నారు – వయిసుముసిరి – మసకొచ్చిందని ఎగతాళి చేశారు – ఇంతింతబుడతలు పడగొడితే – గమ్మున నేలకొరిగాడుగాని... అళ్ళ వంటిమీద ... యీగవాలకండా చూశాడుగా బాబూ లచ్చువయ్యా! ఇదంతా ఏవంటారు? కన్నప్రేవ కాదంటారా? కడుపులో నుంచి పొంగుతున్న మమకారం కాదంటారా? ఇదంతా యిది కాదంటారా?

ఇదంతా...యిదే కాదంటారా?

అవును బాబయ్యా! ఏది ఏమైనా చేటికంటానికి...ఈ తిమ్మడెవుడు? జాతితక్కువోడు – నీతిమాలినోడు – నిజం

మాట్లాడే యధవ - అంతేగా రామయ్యతండ్రీ! గొప్పోరి
బతుకులు యెంత అడ్డదిడ్డంగా వున్నా - దేవుళ్ళయిపోతారు
బాబూ సిటికెలో - కాని... మేవుఁ? అన్నింటికీ కరువుపడే
వోళ్ళం... మంచితనంతో బతుకుల్ని యీడుసుకపొయ్యే
వోళ్ళం - లోకం దృష్టిలో రాళ్ళలాగనే మిగిలిపోతాం
బాబూ! దేవుళ్ళ పేరుమీాన సెలామణి అయ్యే మీాబోటి
వోరికాళ్ళకింద నలిగిపోతానే వుంటాం - కాని... రావఁయ్య
తండ్రీ! ఇప్పుడు గాపోయినా - ఎప్పుడైనా... ఈనిజం బేటి
పడితే - దేవుళ్ళూ - రాళ్ళూ ఒక్కటేనే అని ... ముందు
తరాలవారు గుర్తుబడితే - మన పేరులు సెరిగిపోతయ్
బాబూ! మన కతలు మారిపోతయ్ - మనగురుతులు మాసి
పోతయ్ - [క్రిందకు వంగి మూట ముల్లీ చంకన తగిలించు
కున్నాడు-]

నేనంటం లేదు రావఁయ్యతండ్రి! లోకం అంటుంది -
సీతమ్మోరు బేటికెల్లగానే - మనింటో ఎలుగు ఆరిపోయింది.
మొగుడూ పెళ్ళాల మద్దెన... యెన్నోతగాదాలు వత్తాయ్
బాబూ! వాటిని గుప్పెట్లో బెట్టుకుని... గుండెల్లో దాసుకో
పోతే... ఎలితైపోతాం. కుడితిలో బడ్డ ఎలకలా కొట్టుకులాడ
తాం - అంతే బాబూ! కట్టాల్లోనూ - సుఖాల్లోనూ తోడూ

నీడగా వుంటానని...బాస చేసి...బాసికం కట్టిన...మొగుడు ఆడదాన్ని నీశకంగా సూత్తే...ఆడు తరతరాలకూ మడిసి కానే కాడని...ఈ లోకం అంటాది రామయ్యతండ్రీ! అప్పుడు ... నెత్తీ నోరూ బాదుకున్నా...పోయిన పెళ్ళాంగానీ- పోగొట్టుకున్న పరువుగానీ... తిరిగి రానేరావు బాబూ! వత్తా!

[అంటూ రెండుచేతులు కలిపి...నమస్కరించి ... చరచరా బయటికి వెళ్ళి పోయాడు.]

—: సమాప్తం :—

విచిత్ర యముడు

[ప్రాంతం ఏదైనా కావచ్చు- సూటూ- బూటూ హేటూ- నల్లని కళ్ళద్దాలు- చేతిలో హేండ్ స్టిక్- విచిత్ర యముడు ఆభరణాలు- అప్పుడప్పుడూ హేటుతీసి వుంగరాల జుట్టు పైకి ఎగురవేసే అలవాటుమాత్రం వుంది. అతని ముఖంలో ఆనందచ్ఛాయలు కన్పిస్తున్నాయ్- ప్రకృతి సౌందర్యాలు చూస్తుంటే...ఆపారవశ్యంలో ఒక్క-చోట ఆగిపోయాడు]

[3]

రులు బట్టి- తరగులు దీయుచున్నారు. [ఇంకా కొంతదూరం నడిచాడు- తీగె కాలికి తగిలినట్లు ఆగిపోయాడు]

ఆహా! నదీనదముల సమూహము! సమైక్యత లేని గ్రామసీమల నేకముచేయు ప్రవాహము- అగాథములు పొంగినవా? సముద్రములు వుప్పొంగినవా? ఏమో...జల చరములు- అంతా జలమయము! ప్రళయము (ఒక్క నిముషం పరీక్షించాడు) అయ్యారే! ఇక్కడ ప్రకృతి ప్రకోపించినది. పల్లెలనూ- ప్రజలనూ. పశుగణములనూ... నీటముంచినది! సందియము లేదు. ఈఘోరవిపత్తుకు హేతువేమైయుండునో... ఈ గుట్టలనెక్కి తరంగములపై- మృదంగముల ధ్వనుల కారణమవలోకించెదగాక... (అంటూ- ఎత్తుగావున్న ప్రదేశము మీద కాలుమోపి- కంగారుపడి... "అయ్యారే" అని పెద్దగా అరిచి పక్కకు తొలిగాడు] అయ్యారే- ఇది శవముల గుట్టయని... ఎరుంగకయ... కాలుబెట్టి కంగారుపడిపోయితిని... నా అసమర్థతను- అజ్ఞతను వీక్షించిన పాటివారలు నవ్వకుందురా?

ఆఁ...నవ్విన నవ్వనిమ్ము... పరిహసించిన పరిహసించనిమ్ము- ప్రాణములన్న పరమాత్మునికైననూ నంతభయము లేకుండునా? రవ్వంత గగుర్పాటు కలుగకుండునా?

ఆహా! బిడ్డలకు దూరమైన తల్లులు- తల్లుల గానని పిల్లలు అక్కలను పోగొట్టుకున్న తమ్ముళ్ళు- చెల్లెళ్ళు-సతులకు దూరమైన పతులు- పసుపుకుంకాలు కరువైన సతులు పసుపు బట్టలే మాయని నూతనదంపతులు. ముద్దు ముచ్చటతీరని కొత్త పెళ్ళికొడుకులు- అక్కరలే తీరని నవయువ్వన స్త్రీయులు- ఎందరో ఇంకెందరో. మరెందరో- మరణించినారు అయ్యారే ఈజలప్రళయ విలయతాండవంలో పల్లెలకు పల్లెలే విధ్వంసమైనవి- శోకతప్తమూ- శోచనీయిము-

దహన సంస్కారమునకైననూ నోచుకొనని యీ మృతకళేబరమ్ముల... భూమాతసైతము గర్భమున దాచుకొన సాహసించలేదు... ఎంతటి ఉత్పాతము! ఎంతటి అప్రతిష్ఠాకరము! [అక్కడనుండి పెద్దపెద్ద అంగలు వేసుకుంటూ మరో చోటికి చేరాడు. కళ్ళకు చేయి అడ్డం బెట్టుకుని ... నిశితంగా చూశాడు.] ఓయీ! నీవు ఎవ్వడవు? ఏకతంబున ఒంటరివై చెట్టుకొమ్మల వ్రేలాడుచుంటివి! మారుపలుకని... యీతని మౌన వ్రాకథనము వీడ... మరణించినవాడిలా గోచరించుచున్నాడు! ఓయీ! మాట్లాడవేమి? ఆహా! ఈ మందభాగ్యుండేదరినుండి... యీ దరికి కొట్టుకవచ్చినాడో గదా!

[మరికొంత దూరం నడిచాడు] ఏమిటా ఆశ్చర్యము! నట్టనడి సముద్రాన...కొట్టుకువచ్చిన ఒక్కటే...సదనము - ఆసదనము పైభాగాన...పడినెత్తిమీద...రక్త సిక్తమైన ఒక్కడే మనిషి...ఈ శవాలగుట్టలకు పట్టముగట్టుకొన కొలువుదీరెనా ఏమి? అయిననూ...పోయి పలుకరించెదగాక... [తటపటాయిస్తూ - భయకంపితుడై నడిచాడు.]

ఓయీ! నీవు నూజీవించి యుంటివా? లేక జీవములకై వేచి యుంటివా? అయ్యారే...ఈతడు కదలాడుచునే యున్నాడు...కథనమెంత శోకతప్తమై యుండునో! ఓయీ పలుకవేమి? ఏమనుచుంటివి? భార్యాబిడ్డలను కాపాడుకొనే యత్నము విఫలమై...వారు పోగా...మిగిలియున్న జీవశ్ఛవానివా నీవు? సహాయము చేయువారలుగా నీ - సానుభూతి చూపువారలుగానీ...ఎవ్వరూ రానేలేదా? అహో... ఎంతటి విడ్డూరము! ఎంతటి విచిత్రము! నన్నే ఎరుంగవా? ఓరీ పాంథుడా! యమపురమ్మునకు ఏకైకరాజుండను - యముండను నామధేయుండను. తెలిసినదా? ఏమిటా వెకిలి నవ్వులు? ఏమిటా పరిహాసలాస్యములు? ఓరీ దురహంకారీ!

సువర్ణమణిమయ మకుటములు లేకుండినంత మాత్రమున - వజ్రవైఢూర్యాది భూషణములు ధరించనంత మాత్రమున - దక్షిణ హస్తంబున గదాదండము లోపించినంత మాత్రమున మహిష వాహనుండను కానంత మాత్రమున - నిరాడంబరుండై - నిరాధారుండైన యీ యముండు - యముండు గాకుండునా ? అగ్గి నిప్పయిననూ - నిప్పు అగ్గయిననూ... భగ్గుమనక పోదురా ధూర్తుడా ! [నవ్వుకుంటూ ... మరో నాలుగడుగులు వేశాడు]

ఓహో ! మారువేషధారినై ...భూలోకమున కేతెంచిన కారణ మెరిగించమను చుంటివా ? అట్లయిన సావధాన చిత్తుండవై - ఆలకింపుము - సిరులతో - గిరులతో - అమృత ఝురులతో భూలోకము స్వర్గతుల్యమై శోభాయమానమై విలసిల్లుచున్నదని యమదూతలు చెప్పగా విన్నవాడనై - కన్నుల పండుగ చేసుకొన...మహిష వాహనుండనై -గదాదండ ధారుండనై - సర్వాలంకార భూషితుండనై - యమలోకము విడిచి - భూలోకము పయనమైతిని; కొంతదూరము చేరిన పిదప...విశ్రమించవలెనన్న యూరటకలిగి - మహిషమును

మర్రిపూడలకు కట్టివేసి - మణిమయ మకుట భూషణాదులను మూటగట్టి...తలక్రింద దిండుగా బెట్టుకొని ప్రయాణ బడలిక చేత కనులు మూసితిని ... అంతియే ... మెలకువ వచ్చిన తోడనే - లేచి చూసితినిగదా! మహిషము మాయమైనది - వస్త్ర శస్త్రములదృశ్యములైనవి. ముష్కరులెవరో తస్క-రింపకుండిన యెడల...ఏమైయుండును? వాయువు నోటకరచుకొని...ఆకాశమున కేగునా యేమి? ముల్లోకంబులు సైతము-మదీయ ప్రజ్ఞా ప్రాభవాలకూ...యమపాశబంధాలకూ...దానిసలై - బందీలై...పాదచరణములే శరణ్యములని ... పడియుండురుగదా! అంతటి ఘనుండైన యీ యముండు...నేడు ...వస్త్రహీనుడై - అస్త్రహీనుడై - దీనుడై - దిక్కులు లెక్కపెట్టు సమయమ్మున ... ఎవ్వడో మహానీయుడు ... కాదు కాదు...మానవుండు...మదీయ అవమాన భారంబు గ్రహించి - అభిమానము చూపినాడు - మానము కాపాడినాడు - ఇప్పటికైననూ తేటతెల్లమయినదా... మదీయ ప్రజ్ఞా ప్రాభవ మెట్టిదో! [అంటూ మీసము మెలిపెట్టబోయి - చేతికందక...నాలుక కొరుక్కొన్నాడు - జుట్టు ఎగురవేసి.]

ఏమనుచుంటివి ? దివిసీమయా యిది ? దివ్యలోకమును మించు సౌందర్యము లిట మన్నయిపోయినవా ? గ్రామాలకు గ్రామాలు తుడిచి పెట్టుకపోయినవా ? నిజము ! నిజము !

ఉప్పెన ఉవ్వెత్తున లేచి ... వుగ్రభావంతో కరాళ నృత్యము చేసినది - ప్రకృతి మాత పసిడి పంటలనూ కడుపు పంటలనూ - మిత్తవు మ్రింగినది ! సముద్రగర్భము చీలి... తునాతునకలై - అగ్నిగోళములు ప్రకంపించి పగిలినవి - రగిలినవి. ఆహా ! కనీ వినీ యెరుంగని ఉప్పెన - మిత్తవ జలప్రళయము - ఇచ్చట తాండవించినవి. గాండ్రించినవి - గర్భములో దాచుకున్నవి గ్రామసీమలను - అంతియే ... అయినను ... ఉత్తముండగు... యీ యముండకు తెలీకుండ ... అనుమతి బడయకుండ ... అనువులు మ్రింగు హక్కు ఎవడిచ్చాడీ వుప్పెనకూ, మిత్తవకు, పొంగిన వుప్పెనకూ... పొగరెక్కిన మిత్తవకూ... ఆయువు మూడిన గాని... యిట్టి అవాంతరము కలిగించి యుండవు — గిలిగిల లాడినను విలవిల లాడినను ...ఎంతటి మహారాజు ప్రాణములనైనను యిట్టే తీసికొను హక్కు భుక్తములున్న యీ యముండు ... ప్రోపించిన వీటి ప్రాణములు తీయకుండ జీవించియుండుటే ..

దుర్లభము ! దుస్సహము ! [మరోచోటికి భారంగా నడిచాడు]

ఓయూ! మీరంతెవ్వరు? శవగణముల విభజన చేయుమీర లెవ్వరు ? ఓహో ! ఖననము చేయ ప్రభుత్వము పంపగా వచ్చిన భటులా మీరు? అయ్యారే... ఎంతటి సాహసవంతులు ! ఎంతటి నహన సంపన్నులు. ఆ మృతకళేబరముల వేరుచేయు చుంటిరేల ? అహో ! ఏమీ వైపరీత్యము ! ఏమీ వింత విడ్డూరము భారతదేశచరిత్ర- సంస్కృతి- యింత దిగ జారినదా ? ఇంతటి దౌర్భాగ్యము పేరుకపోయినదా. యీ బంగరుగడ్డలో ? అగ్రవర్ణములనీ... అంత్య వర్ణములనీ- ఎవరు తేల్చినారు? గొప్పవారికి గోరీలు- పేదవారికి సమాధులు కట్టకున్న పైవారు బలిలీజేయుదురా? అయ్యారే... దుర్దినములు సంభవించకుండిన... యిట్టి విపరీతబుద్ధులు పుట్టనే పుట్టవు- ఎంతటి నిరంకుశత్వం! ఎంతటి నియంతృత్వం! ఎంతటి నీచమైన ఆధిపత్యం!

మట్టిలో జనియించిన మీరంతా... మట్టిలో కలిసి పోవుటేగద... యుగధర్మము! అంటరానితనము అదృశ్యము కావలెననిగదా... మీబోసినవ్వుల తాత... పంచ పైకెగగట్టి స్వాతంత్ర్యము తెచ్చినది ? వెలి- అంటరానితనము సంఘ బహిష్కారము- క్షమించరానినేరములని గదా ప్రభుత్వం

ఉత్తర్వులు? ఏమనుచుంటిరి? (పకపకా నవ్వాడు- హాస్యం ధ్వనించేలా] అవియన్నియూ వృత్త ప్రగల్భములేనా? వృత్త పరిచ్ఛన్న ప్రవచనములేనా? ఆహా! కాలమెంత వక్రించినది!

కులమూ- కులమూ- కులమూ అని కఠిన శిలాశాసనములు సృష్టించిన ప్రభువు లెంత దుర్నీతిపరులో ఇప్పటికైననూ బోధపడిందా? ఓరీ అమానుషులారా! ముందు తరాలవారికైనా యింత న్యాయం పంచిపెట్టే బాధ్యత మీకు లేదా? భావితరాల పౌరులకైనా గుక్కెడు చైతన్యం గుప్పెడు సానుభూతి- గొంతులో పోసి- మానవతాజ్యోతులు వెలిగించే దక్షత మీకు లేదా? కులమతాల కుటిలనీతిని - కూకటి వ్రేళ్ళతో పెకలించగలిగే శక్తి-సామర్థ్యం భరతఖండంలో ఒక్కడికీ లేదా? శక్తి శౌర్యాలు- ఆవేశకావేశాలు అదృశ్యములా? మానవజాతి సమ సమూలా నిర్వీర్యమైపోయిందా?

ఆహా! మీరంతెవ్వరు? మంత్రిపుంగవులా? అట్లయిన కన్నీటి లోతు లెరుగని మీకు... ఈ కడలిలోతు లేమి తెలియును? మేఘముల ముసుగులు తొలిగించుకుని తొంగిచూసే మీకు ఇక్కడ ప్రాణములు విడిచిన మానవతా గుండెల లోతు ఏమి తెలియును? చెప్పితినిగదా! యముండను నామతో

యుండను. యమపురమ్మునకు...ఏకైక రాజుండనని- అవును శవఖననము గావించుటకునూ- కులముల ప్రస్తావన తెచ్చిన కూపస్త మండూకములంటే నాకు కడుపుమంట- ఈగుండెల మంటలు మిమ్ములను అంటకముందే- జ్ఞాననేత్రములు విప్పండి అంటరానితనమునకు సమాధులు కట్టండి.

ఆర్యావర్తే! ఏమిటా ఈ అసందర్భ ప్రలాపములు? మానవ మేధస్సనే గాఢ తమస్సులో ముంచివేసిన ఈ కుటిల కత్తిని విరిచివేసెదను. కొంచము ఆలోచించుకొనుడు- అట్లయిన అరుంధతిని పెళ్ళాడిన వశిష్టుడు ఏ కులము వారు! అతనికి జన్మించిన శక్తిమహర్షి- ఆశక్తిమహర్షి కొమరుడు పరాశరుడు... ఆ పరాశరునికి బుట్టిన వ్యాసుడు... ఏకులము వారు? ఏజాతి వారు? భారతాన్ని- భారత సంస్కృతినీ సాహిత్యాన్ని సముజ్వలంగా వ్రాసిన... ఆ వేద వ్యాసునికి జన్మించిన పాండురాజు- ధృతరాష్ట్రుడు... ఏ కులమునకు చెందినవారు? అంతయేల? ద్యూతక్రీడాలాలసుడై- తమ్ములనూ... ఇల్లాలినూ పందెములో వడ్డి- ఓడిపోయి- పదునాలుగు వత్సరములు వనవాసము- ఒక్కయేడు అజ్ఞాతము గడిపి- యుద్ధోన్ముఖులై -పదునెనిమిది అక్షౌహిణుల సైన్యమును సర్వనాశనముగావించిన, పాండునందనుడు... [వికటంగా- వికృతంగా నవ్వాడు] కాదు కాదు. మానందనుండగు ధర్మరాజు...ఏ కులమువాడు?" పోరాడు- పురోగమించు. గెలిస్తే భూలోక

రాజ్యం చస్తే స్వర్గం— అని యుద్ధరంగంలో సింహనాదం చేసి ఆవిష్కరించిన వీరగీత భగవద్గీత— అట్టి మహాతత్వం ప్రమాణ మతంగాగల భరతసమాజం. కులమతాల వూబిలో కూరుకు పోవడం ... సిగ్గుచేటు— లజ్జాకరము! అవమానము— అపహా స్యము— అప్రస్తుతము——

ఎందుల కా? భళారే! నవతకు చెదలు పట్టలేదా? నైజము నైచ్యము కాలేదా? జాతీయత ఛిన్నాభిన్నం కాలే దా? వర్ణవ్యవస్థ ముదిరి కఠిన కులాలుగా చీలలేదా? అయితు... నాలోకము యమలోకము— అక్కడ సమతవుంది: మమతవుంది— నవతవుంది! మానవతవుంది— అందులో యింకనూ. నిత్యనూతనమై— సత్యవ్రతానమై... వెలుగొందు చున్నది' వెలలేనికీర్తి ప్రతిష్టలకతీతమై యున్నది.

నాలోకమున కులములు లేవు - కుటిల నీతులు లేవు. మతములు లేవు - మాధ్యములు లేవు - కుబేరులు లేరు - కుచేలురు లేరు - గరీబులుగానీ ... గనీబులుగానీ ... ఏక పంక్తిలో నిలవవలసినదే —— తక్వాల చిట్టాముందు తలలు వంచవలసిందే నవ్వండి ... ఇంకా పెద్దగా నవ్వండి దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా నవ్వుకోండి - ఉప్పెన వచ్చిన కత్తం బున వూరడింతమని... చూసితినిగానీ . లేకున్న నాకేమక్కర వచ్చి...యిక్కడకు వచ్చితిని? కుడిసింహాసనమునిమాద ఒక్క

పారి చేయిమోపి – యమపాశములు విసిరినచో – వలలో చిక్కిన మత్స్యముల చందమ్మున – వీరలు బంధీలు కాకుందురా? నాలోకము రాకుందురా? అహో! ఉపేక్షించిన కొలదీ...మరీ ఉన్మత్తులై ...పిలుచున్నారే పరిహాసవచనమ్ములతో మదీయ ప్రాణములను గాయములు చేయుచున్నారే! వికటాట్టహాసములతో డెందమ్మును కుందుచున్నారే అయ్యారే...ఎంతటి అవాంఛనీయము! ఎంతటి అకృత్యము!

ఇంతటి ఘోరవిపత్తునకు కించిత్తు భయము నొందక... దర్పములు పలుకు వీరానాలుకలను సర్పములచేత కరిపించకుండిన ఉత్తముండగు యముండు వ్యర్థుడే...అసమర్థుడే – [చరిచరా కొంతదూరం నడిచాడు.] అహో! కుడిచి కూర్చుండగాలేక భూలోక సందర్శనాభిలాషినై ... ఏల రావలె? వచ్చితిని పో...ఒక్కనిమిషంబు విశ్రాంతి కుపక్రమించి – మహిషంబునూ – మదీయ వస్త్రశస్త్రములను – ఏల విడనాడవలె? విడనాడితిని పో...ఘనుండైన యముండు...దీనుండై నిరాడంబరుండై – నిరాధారుండై – భూలోకమునకు ఏల చేరవలె? చేరితినిపో – ఉప్పెనవాతబడిన దివిసీమకేల నరుగవలె? అరిగితినిపో...ఇచ్చట ఘోరపరాజయము నొందుట – కుందుట...సిగ్గుచేటు – సిగ్గుచేటు – సిగ్గుచేటు

చిత్రము వేయివ్రక్కలై – ముక్కలై పౌరుషహీనుండైన యీ యముండు జీవించి యుండుటే దుర్లభము!

ఓయీ ! మానవులారా ! మదీయ ప్రజ్ఞాప్రాభావాల్లకే... అప్రతిష్ఠకలిగించిన మీ అహంకారములు నేటితో అంతము కావలె ? ఎందులకో ఎరుంగరా ? అయ్యారే ! ఎంతటి నయవంచకులు ! ఎంతటి నిర్భీతిపరులు ! చదువులేదు - సంస్కృతి లేదు...సమత లేదు...సాహిత్యపస లేదు- కనీసము సానుభూతి చూపుటకైననూ...సరిజాలని చిన్నిహృదయములు మీవి- ఇంకనూ మీరు...అధికారపు పీటలమీద కూర్చుంటే అగద్దెల నుండి...విమానపు గద్దలనుండి క్రిందికి దిగకపోతే.,. దించడానికీ...గద్దించడానికీ ప్రజలు సిద్ధమవుచున్నారు... సంసిద్ధులవుతున్నారు - మీ దౌష్ట్యములు విరిచి - మీ దురంతాలను...దిగంతాలకు తరిమివేసే తరుణమాసన్నమయినది ! పదవుల చదరంగములో ప్రజలను పావులనుగాచేసి ... యింత కాలం ఆడుకున్న మీకు నేటితో ఆయువు తీరినది...

నేనిప్పుడే యమపురంబున కరిగి ఒక్కతాటిపై నడువ నిచ్చగింపని మిమ్ములను పట్టి బంధించుటకు యమదూతలను పంపెదను - అప్పుడు...అసువులు అరచేత బట్టుకుని ... నా పాదముల చెంత ప్రణమిల్లెదరు - పాపపుణ్యములు... కుల గోత్రములు లెక్కలు కక్కించు సమయమున...ఏడ్చినా - ఏమార్చినా ... నవ్వినా...పచ్చకాగితములు రువ్వినా ... కాపాడగల మహానీయుడు ఒక్కడూ లేక ... కానరాక ... విలవిలా ఏడ్చెదరు - కాగుతున్న నూనెలో వేపుతున్నప్పుడు

తలుక్కుమన్నదిగదా! పరిమళా ప్రసూనంబులు ప్రణమిల్లవలెనను పరవశంతో - ముచ్చటలాడుకొనుచున్నవి. నేనెంతటి అదృష్టవంతుడను. ఎదుటి అదృష్టవంతుడను! [అనుకుంటూ ముందుకు నడిచాడు. పెదవులపై చిరునవ్వులు ఒలకపోశాడు.]

కలలు పండవలసిన— ఆకన్నుల్లో కన్నీళ్ళా? వెన్నెల నిండవలసిన యీ ఆశోకవనంబు- కలతలతో కాలిపోవడమా? [వికవికానవ్వాడుగాని... ఆ నవ్వులో గాంభీరత లేదు- అపహాస్యధ్వనులు తప్ప] ఇంద్రజాలకుడు- మంత్రగాడు- మాయలమారి- మోసగాడు- వేషగాడు- కపటి- కసాయివాడు- దుష్టుడు- ధూర్తుడు- దుర్నీతిపరుడు- [మళ్ళీ గలగలా నవ్వేశాడు] భళా! భళా జానకి! ఎంతటి నీచమైన బిరుదములు ప్రసాదించు చుంటివి! ఎంతటి ఘనసత్కారము గావించు చుంటివి! దుర్దినములు గాకున్న నీకిట్టి దుర్బుద్ధి పుట్టునా? చాలించు నీ వ్యర్థప్రలాపములు- చాలించు యిక నిరంతర- నిరర్థక విలాపములు—

నవరత్నఖచిత సింహాసనాధీశుండైన యీ రావణుండు- సువర్ణమణిమయ మకుట తట- ఘట- గణీభృణ మానధనుండైన యీ రావణుండు - అధిక బలసంపన్నులు- అత్యంత ప్రియమైన భ్రాతృసమానులు— మైరావణ- కుంభకర్ణాది ఉద్దండులకు— పెద్దవాడైన యీ రావణుండు- ఇంద్రా

దులను సైతము క్రిందామీదా చేసి- మునిపుంగవులను ముప్పతిప్పలుబెట్టి- గరళకంఠుని పాదపీఠంబైన కైలాసపర్వతమునే భుజస్కంధములపై మోపి- మోసి- ఆత్మలింగమునే హస్తగతముచేసుకున్న - యీ దశకంఠుడైన రావణుండు నేటికి నీనోటి దూషణములు భూషణములుగా ధరించవలసి వచ్చినందులకు- ఖిన్నుడై - దుఃఖసంపన్నుడై - గుండెతడియారి... విలపించుచున్నాడు జానకీ! విలవిల్లాడు చున్నాడు- (ఆర్భాటంగా నవ్వడానికి ప్రయత్నించాడు. కాని...ఏదో జీర గొంతును మూసివేసింది- రెండడుగులు వెనక్కి వేశాడు]

సీతా! నీపలుకులు అమృతస్రుతములు. నీచేతలు ఆనందర్భములు- నీ ఆలోచనలు అవాంఛనీయములు- నిన్ను కాకవలెనన్న తలంపు నాకు కలిగిన...నిన్ను కాపాడువాడెవ్వడు? నీతో క్రీడించగల వాంఛ నాలో జనించిన- నిన్ను కాచువాడెవ్వడు? ముట్టవలెనని...ముచ్చట తీర్చుకోవలెనని- ఇచ్ఛయే నాకువచ్చిన- నిన్ను లంకాపురంబున అంతఃపురంబునో పట్టు జలతారులు పొదిగిన పసిడి మంచములమీద పరుండబెట్టక ఇచ్చట తరుచ్ఛాయల నీడలు నీకు నివాసము చేయుదునా? సుమదళాల సహవాసము చేయింతునా? [మళ్ళీ మీసమ్మీద చేయివేసి...ముందుకు నాలుగడుగులు వేశాడు- మెళ్ళో పులిగోరు...కళ్ళకద్దుకున్నాడు- ఏదో గుర్తొచ్చింది- గబాలున... వెనక్కి తిరిగాడు]

అంతయేల జానకీ? నాడు... నీ స్వయంవరం ప్రక టించిననాడు- అందరి మహారాజుల ముందర ధనుర్భంగముగా వించి- ముత్యాల తలంబ్రాలు కుమ్మరించి- ఆలినిచేసుకుని... లంకాపుర వైభవాలకు నిన్నూ మహారాణిని చేసియుందును గదా? ఆ కారణమున నేనక్కడికి రానేలేదు- ధనుర్భంగము గావించలేని అసమర్థుండనే అనుకొమ్ము- నిన్ను భూగద్దతో సహా పెకలించి- అరచేత బెట్టుకుని- ఆకాశమార్గమున

అవలీలగా యిచ్చటకు చేరిన అదృష్టవంతుడనుగానా? అధిక బలసంపన్నుడనుగానా? [వికటంగా నవ్వి... మరోసారి మీసాన్ని మెలితిప్పాడు - గర్వం పుట్టిపడేలా] ఇంకనూ... మదీయబలదర్పములూ - సకలవిద్యా చతురతలూ... తేట తెల్లముకాలేదా జానకీ?

అబద్ధము! అయ్యది నూటికి నూరుపాళ్ళు అబద్ధము. బలవంతుడైన హనుమంతుడు... లంకాదహనము గావించె నన్నమాట... ముమ్మాటికీ అబద్ధము- చెట్టుకొమ్మలమీద... గుట్టపుట్టలమీద - కుప్పిగంతులు వేయగలడేమోగాని... లంకాపురంబు ప్రవేశించగలడా ఆంజనేయుండు? ప్రవేశిం చిన... మాతమ్ములు - రాక్షస బృందములు ఆకొతినిబట్టి - తుదముట్టించి - ఒక ఆట పట్టించి యుందురే! కోతులకూ - నాతులకూ - చుప్పనాతులకూ ... భీతిచెందువాడు కాడీ రావణాసురుడు- [ఆకాశం బద్దలయ్యేంత పెద్దగా నవ్వాడు]

అతడు రామభక్తుడే అగుగాక! రామనామసారమే అతని జీవనాధారము అగుగాక - వాయుపుత్రుండైననూ - వాలాయుధాధరుండైననూ అగుగాక - ఆతని భక్తి ప్రపత్తులూ - యుక్తి చమత్కృతులూ - మాశక్తి సామర్థ్యముల ముందు...సాగిల పడవలసి దే - గిలగిలలాడవలసినదే సీతా! అహో! అదియా నీసందేహము? అదియా నీసంతాపము! సద్గుణ సంపన్నుడైన రావణుండు అన్యమనస్కుండు కానిచో నిన్నేల గొనివచ్చుననియా నీమూఢ అభిప్రాయము? (తమాషాగా నవ్వాడు ఆనవ్వు అందంగా - వాలుందాగా వినిపించిందీసారి] నీకు కాబోయే మగండు...ఎంతటి ధీరుండో - కార్యశూరుండో... మాతమున్న కోరికయే గాని... మరొండు కారణము కాదు...కానేరదు. కాగూడదు జానకీ! శ్రీరాముడే సీతామనోరథుడై, అయోధ్యానగర ప్రజాంతరంగాలు... ఆనందతరంగాలు చేయునని, ఆశపడితినే గాని ... విచార ఛాయలు - విషాద నీడలు నిండించి...విఫలుడవు కాడని ... కలలో గూడ వూహించలేదు జానకీ! వూహించనే లేదు-

అతడు కార్యదక్షత కలవాడే కావచ్చు - సీరాముడు నీలమేఘశ్యాముడే కావచ్చు...దేవుడే కావచ్చు - కాని... చరిత్ర ప్రసిద్ధికీ...పవిత్ర ప్రతిష్ఠకూ - అర్హతలు లేనివాడు- అవసరాలు తీర్చలేనివాడు - దారిమాపువాడనీ - దంజేసు దైవమనీ.. దేవుడనీ,..నమ్మి...అయోధ్యానగర వాసులు -

మోసపోయారు - బలానికీ ... అమృతజలానికీ ... మొఖం వాచిపోయారు - (చరచరా మరో చెట్టుక్రిందికి చేరి... చేయి ఆనింది - తీవిగా ఆమె వంక... తల ప్రక్కకు త్రిప్పి - నిలబడ్డాడు.]

నిన్ను పుట్టింటికే తీసుకువచ్చితిని - [పెదాలమీద నవ్వాడు... శ్వాసపీల్చాడు - భారంగా వెనక్కునడిచాడు] అవును సీతా! పుట్టింటికే తీసుకువచ్చితిని - ఆశ్చర్యముగానున్నదిగదూ? నమ్మ బుద్ధి కావడం లేదుగదూ? జనకుండే జనకుడని... మనసును కప్పిన మత్తు మమతనుండి ... విముక్తురాలివి... కాలేక పోతున్నావుకదూ? జనకుడు ప్రకటించిన స్వయంవరం నాడు... నేనక్కడికి వచ్చినది... నా అల్లుణ్ని చూసుకుందామనే గాని... జనకుడికి అల్లుణ్ని కావడానికి కాదు సీతా! కానే కాదు - కట్టుబట్టలతో కారడవుల పాల్జేసిన ఆ రాముడు - కట్టుకున్న నేరానికి ... నిన్నేంకనికరించాడు? ఒకపూట... ఒక్కనాడు... మురిపించాడా? జీవితాన్ని మరిపించాడా? శక్తిహీనుడు - పౌరుషహీనుడైన శ్రీరాముడు... నీకేంజేశాడు? నిన్నేం ఆదరించాడు?

అవమానించడంకాదు జానకీ! పొగడ్తలకు ఉబ్బి - అగడ్తలుదాటి ... అడ్డమైన పనులు చేయడానికి నేను రాముణ్ని కాను - రా...వ...ణు...ణ్ని - [మీసానంపట్టి ... కళ్ళువురిమి... దువ్వాడు] వేట... ఆతని క్రీడ. మత్తుపానీయ

ములు అతని ఆశ - మాంసభక్ష్యాదులు అతని యిష్టభోజన ములు - కాదందువా సీతా? ఈమాటలు నిజము కాదందువా? నగ్న సత్యములు అబద్ధములందువా అనలేవు... మహారాజైన వాడు - మగవాడు ... చేయవలసినపని కాదు సీతా! అగ్నిసాక్షిగా పవిత్ర మాంగల్యాన్ని మూడు ముళ్ళు వేసి - ఏడడుగులు నడిచి - అర్ధాంగిని చేసుకున్నాడు గదా! తిరిగి అనాధను చేస్తాడా? అంతరంగమునే కోస్తాడా! సిగ్గుచేటు...సిగ్గుచేటు.

పర్ణశాల మీకు పసిడిమేడ అయ్యింది- కట్టుపీతాంబరాలు అదృశ్యములై - నారబట్టలే మానాభి మానములను కప్పినవి-పర్ణశాలయందు పడతిని ఒంటరిగా విడిచి-యావ్వనుండైన తమ్ముణ్ని అంగరక్షకుడుగా నియమించడం పురుషత్వమేనా సీతా? మానవత్వమేనా? ఆ యిద్దరి అన్నదమ్ముల అనుమానాలు- నీచుట్టూ ఏడుగీతలై... నిన్ను బంధీని చేస్తే ...ఇంకా క్షమిస్తున్నావా?

అందుకే సీతా! అందుకే — శూర్పణఖనుపంపాను- ఆమె నా చెల్లెలు- నీకు మేనత్త- స్వయాన మేనత్త. సుఖం పెంచిపెట్టమని అడిగిన నేరానికి- ముక్కూ చెవులూ కోశారు పరాభవం చేశారు- అయినా నేను క్షమించాను. యెన్నో మారులు క్షమించాను. పాపి పసస లేనివాడూ కాడీరావ

ణుడు- అరుణోదయము గాకమునుపే- నిత్యకృత్యములాచ
రించి...కోటి లింగాలకు పూజా పుష్పాలు అందజేసే నిష్ఠా
గరిష్ఠుడు రావణుడు - నిశ్చలమనస్కుడు నిర్మలప్రేమికుడు
కానీ! కాముకుడు కాడు- కాలేడు-

నీ మాంగల్యాన్ని- సౌశీల్యాన్ని రక్షించడానికి నిన్ని
చ్చటికి తెచ్చితిని, అన్యమనస్కురాలవై- అపనిందలపాలవు
తావనే భీతిచేత...ప్రీతిచేత... నిన్ని అశోకవనంబునకు-
తెచ్చితిని-హాలాహలము మ్రింగిన ఆశూలాధరుడే...ఈ రావణ
భక్తిశ్రద్ధలకు ముగ్ధుడై స్తబ్ధుడై- పాదచరణముల చెంత ప్రణ
మిల్ల వలసినదేగాని... రావణుండెప్పుడూ... దైర్యవిలోలుం
డు కాలేడు- కాడు- అసురగణాధిపతికి...అధముల సాహసమా?
అగర్భ శ్రీమంతుడైన లంకాపుర సార్వభౌమునకు- మారీ
చునితో సహవాసమా? ఈదశకంఠునకు యింకనూ- దర్పద
మావరించలేదు. (మళ్ళీ మెడలో వ్రేలాడుతున్న పులిగోరును
తీసి... కళ్ళకద్దుకున్నాడు- ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చింది- ముం
దుకు నడిచాడు)

నీ జన్మవృత్తాంతమే విచిత్రము- పురిటినొప్పులు పడ
కుండనే పుట్టిన... నీ పుట్టుక విడ్డూరము సీతా! అస్ఖలి
తంగా జన్మించినదానవు నీవు - ఎన్నడూ అన్యమనస్కుడు
గాని...యీా రావణుకు... నయగారాలు ఒలికించే శృం

గారకన్య సౌందర్యానికి ముగ్ధుడై... మోహితుడై- కాముకి వృత్తితో- కావులించుకున్నాడు జానకీ! ఆమె నీకు జన్మ నిచ్చిన మాతృమూర్తి- రూపమిచ్చిన ధన్యురాలు- జరగ కలసినది- జనకకముందే... అస్ఖలితముగా నీవు అవని పై బడితివి- ఆ మహాసాధ్వి అవనతయినది- కొంచము కలవర పాటుతో- కలతపడి అంతఃపుర ప్రముఖులనూ... వేదవిద్యా ప్రవీణులనూ... రాజపురోహితులనూ- హితులనూ- స్నేహితులనూ పిలిపించి- సభాప్రాంగణమున... నీ జాతకఫలము కనుగొంటిని - కన్నుల నీరునింపుకొంటిని జానకీ! ఎందులకా? అస్ఖలితంగా జనించిన ఈబిడ్డ- మనగడ్డను మట్టిచేయునని- పండితులుచ్చరించిరి. ఈ పాపలంకనుదగ్ధము చేయునని- యాలో దుగ్ధరగిలించిరి- దుఃఖము కలిగించిరి. అప్పుడే సీతా! నిన్ను మందసముకబెట్టి- జనకుని పొలిమేరలలో పారవేయించితిని.

లేదు సీతా! జరిగినదే యిది ... పొత్తిగుడ్డల తోనే......పొలిమేరలు దాటించవలసినకర్మ దశకంఠునికి పట్టినది. యుక్త వయస్కురాలయిన పిదప - లంకకుచేటు వచ్చునని- వేదపండితులశాస్త్రీయ శాసనములు పలికించిన పిమ్మట... నిన్ను దూరముచేసుకొంటిని- ధర్మము నాలుగు

పాదాల నడుపు జనకుడు నిన్ను పెంచినాడు- పెద్దచేసినాడు- సంతులేనికొఱత తీరిన కతమున నిన్ను కనులకద్దుకుని- కంటికి రెప్పలా సాకినాడు- ఈమాటలు నీకు రుచింపకున్న... రేపటి చరిత్రలు ఘోషింపకుండునా ? సువర్ణాక్షరములతో లిఖించ బడే ఈ రావణ జీవిత పవిత్రకథనము ప్రస్ఫుటము కాకుం డునా ? మమతలతో గుండెలు తరింపుకున్న వాడు. మనసులో మంచితనం నింపుకున్న వాడు... మన చరిత్రవినీ- కన్నీరుపొంగి పిడికెడు సానుభూతి- విసిరివేయకపోదు సీతా ! నిప్పులాంటి యీ నిజాన్ని నిర్దుష్టంగా చెప్పకపోదు—

అప్పుడే దశకంఠుడే కన్నతండ్రియని- కంటతడి పెట్టి నప్పుడు- గుండె తడియారినప్పుడు- తుడవడానికైనా రావ ణుండు బ్రతికియుండడు- అందుకే ఒక్కసారి... తృప్తిగా ఆకన్నీళ్ళతుడవనీ- ! ఆ కన్నీటిధారలతో నా చేతులు తడవనీ! సీతా ! సీతా ! సీత...అంత కఠినంగా దూషించకు- అంత కృతజ్ఞతలేకుండా... నన్ను ద్వేషించకు శపించకు—

అహో ! రాముడూ - రాముడూ- రాముడు- ఏడీ రాముడు ? ఎక్కడున్నాడా శ్రీరాముడు? దైవసంపన్నుడూ- దైవసమానుడూ అయితే... నీజాడ తెలియడానికి తెలుసు కోవడానికి... హనుమంతుణ్ని పంపినాడేమి ? మహాత్ములన్ని

ఏ తాయెత్తులో వుంచినాడు ? శక్తిసామర్థ్యములన్నీ ఏగంగలో ముంచినాడు ? ఆతడొట్టి పిరికివాడు- భయస్తుడు- సమరానికి వరిజాలని అసమర్థుడు-(మళ్ళీ గంగలా నవ్వాడు) వెర్రివాడు ...ఆరాముడు- శ్రీరాముడు—

నా వంశక్షయము గావించుటే... ఆతని లక్ష్యమని... ప్రగల్భములు పల్కుచున్న ఆ రాముడు... ఎంతటి నీచప్రవృత్తిగలవాడో - నేనెరుంగుదును- చెప్పుచుంటివా జానకీ ! నీ రాముడొనర్చిన తప్పిదములు ఒక్కొక్కటే విప్పమందువా ? తాటకిని దునుమాడలేదా ? పరశురాముడంతటి వాణ్ని తెగటార్చలేదా ? శూర్పణఖను చిత్రవధచేసి పరాభవాగ్ని రగిలించలేదా ? తలెత్తకుండా చేయలేదా? ఇంకేమి చేయవలెను ? మానవుడు- అభిమానధనుడు- మహాత్తు కలిగినవాడు- ఘనుడు మేలమాడిన మేనత్తను ముక్కూచెవులూ కోస్తే సమర్థించుచుంటివా జానకీ ! ఛీ ! ఛీ ! ఆతని నామస్మరణం చేయుచుంటివా—

అవును- భిక్ష అడుగుటకే వచ్చితిని- అష్టైశ్వర్యములతో అధికబల సంపన్నులతో వైభవోపేతమైన లంకాపురమ్మునకు ఏకైక చక్రవర్తి... యీ రావణ సార్వభౌముడు భిక్ష అర్థించుటకే వచ్చినాడు - నీ ముంగిటకు- ముష్టికొరకు

కాదు సీతా! ముసిముసి నవ్వులకోసం- భిక్షఅడిగితిని- పొత్తులతోనే సాగనంపిన నిన్ను పుట్టింటికి తీసుకువెళ్ళి- చీని చీనాంబరాలతో- అత్తవారింటి కంపుదమని వెర్రి ఆశతో చేయి జాపితిని- పట్టు పీతాంబరములు ధరించవలసిన నీవు... నారవస్త్రంబులతో తరుచ్ఛాయల నీడన- తలదాచుకొంటివిగదా పట్టుపరుపులమీద పవళించవలసిన నీవు - దండచేతులను దిండుచేసుకుని- పాదధూళిలో పరుంటివిగదా! అట్టి నిన్ను చూచుటకు - నాకు ధవళవస్త్రంబులు కావలయునా? అస్త్రశస్త్రంబులు అవసరములా? మణిమయ మకుటంబులు అవధార్యములా?

అందులకే... నిరాడంబరుండనై- నిష్కపటినై నిశ్చలమనస్కుండనై- బాపడనై పసిపాపడనై - వచ్చితి - తెచ్చితిని- నీకిప్పుడు బోధపడదులే జానకీ! నీకిప్పుడు గోచరము కాదు- రేపు రామరావణ సంగ్రామము జరిగి నీభర్త పరాజితుడై వళ్ళంతా గాయములతో నిస్సహాయుడై - నీయెదుట బడినప్పుడు- నీకు తెలియును- [పెద్దగా... నవ్వాడు- దర్పమూ- ఆర్భాటమూ... బయటపడ్డాయ్ ఆనవ్వులో]

ఈ దశకంఠుని తెగటార్చుటకు ... ఆ దశరథతన

యుడేపాటివాడు సీతా? ఈ రావణబ్రహ్మను కయ్యమున ఓడించడానికి - ఆరాముడెంతటివాడు? మదీయశక్తియుక్తుల స్రవంతిలో జీలగబెడులా కొట్టుకుపోగలడు - నీ రాముడు - అటులనా? అదియా నీధైర్యము? కూతురి పసుపు కుంకుమలు నిలబెట్టదననియా నీ గర్వము? అల్లునిపై యీగవాల నివ్వననియా నీసీల్గుడు? భళా! సీతా నీవెంత తెలివైనదానవు -ఎంత చురుకైనదానివి!

కన్నవారు... పెంచుకున్నవారు- ఏ గంగలో కలిసి పోయినా- నీకు బెంగలేదుగదా? పురుడుపోసినవారు- బూడిదలో కలిసినా... పుస్తెకట్టినవాడు- పన్నీరులో మునిగియుండవలెనా? అహో! ఎంతటి ఘటికురాలివి సీతా! ఎంతటి ఘటనాఘటన సమర్థురాలివి! అందులకే "స్త్రీ బుద్ధిః ప్రళయాంతకం అన్నారు పెద్దలు-జానకీ! లంకాపుర వినాశనానికే" నీవు జన్మించితివేమోగానీ... లక్షణంగా జీవించుటకు నీ మగండగు శ్రీరామచంద్రుడు- కడుంగడు సమర్థుడు మాత్రము కాడు జానకీ! కానేకాడు- [ఆమె అన్నమాటలకు వికటంగా నవ్వకుండా వుండలేకపోయాడు]

రెప్పపాటులో రాముణ్ని బందీకృతుడిని చేయగలను సీతా! తృటిలో నీముందను... సభామందిర మధ్యంబున

నిలబెట్టగలను - చూసెదవుగాక - [అంటూ తలొంచుకుని.. చరచరా కొంతదూరం నడిచి — ఎందుకో తటాలున ఆగి పోయాడు ఎవరో మొఱరొద్దిన్నట్లు.]

భళా! భళా రామచంద్రా! రానేవచ్చితివా? పెదకబోయిన తీగ కాలికే తలినది. రమ్ము రమ్ము — నేటితో నీ ఆయువు చెల్లినది. ఈ నాటితో బత్తెవుగింజలు నిండినవి - రమ్ము- [పెద్దగానవ్వాడు...వికట్టాహాసంచేసి]పిచ్చిరాముడా! ఎంతటి వెర్రిదేవుడవు! దేవ - గంధర్వ - యక్ష - కిన్నెర- కింపురుషాది మునిగణములంతా...భళా రావణా! యని ... వేనోళ్ళ కీర్తింపుచుండ నీవానన్ను గెల్చువాడవు? నీవా నాముందు నిల్చువాడవు?

భర్తలేని సమయమ్మున వరపురుషుకు పర్ణశాలకు రావడం నీకు అపచారముగా నున్నదా? అవమానముగా నున్నదా? అట్లయిన ... ప్రతినిముషమూ పర్ణశాలయందే పడియున్న పడతికి ... పరపురుషుని ఏలకాపలా బెట్టితివి? కాదందువేమి? అతను నీకు తమ్ముడే అగుగాక - సీతకు పరాయివాడు కాడా? ఈడైనవాడు - ఇంటిదగ్గతే వుండవలసినవాడు - క్రొత్తగా పెళ్ళయినవాడు - పసువు బట్టలే

మాయనివాడు - భార్యను వదిలేసి- సుఖసౌఖ్యాలకు ఆమెను యెడబాటుచేసి ... సీతో అరణ్యవాసమునకు రావలసిన అగత్యమేమున్నది రామచంద్రా ? విడ్డూరముగాకున్న - విధిపై కర్తవ్యముగాకున్న దీనిని బుధులు శంకించకుందురా ? పర్ణశాలా ప్రాంగణంలో సరాచికాలాడుకోవలసిన ఆలూ మగలమధ్య ఆతడెందులకు ? సీక్కి వేట లెందులకు ?

అందులకే రామ చంద్రా! ఈ అవనీ పుత్రికను తెచ్చితిని - అశోకవనమ్మున బెట్టితిని - అష్టయిశ్వర్యములతో తులతూగవలసిన యీ భూజాని... కాయకరబులు తిని - కటికి వుపవాసములు చేయుట సహించలేక; పుట్టింటికే తెచ్చితిని - అసమర్థుడైన శ్రీరాముడు...లంకాధీశుండైన దశకంఠునికి అల్లుడని చెప్పుకొనుటకు వెగటుగా వుండిగదా! యింతకాలము ఆరహస్యము దాచినది!

తండ్రీ కూతుళ్ళ మధ్య అక్రమసంబంధం అంటగట్టే సీనాలుక వేయిచీలికలుగాకపోదు రామచంద్రా! ఈ నిజం నిరూపణ అయిన నాడు - సీ ప్రేలాపనలూ - ఆరోపణలూ- అదృశ్యములయిననాడు... రావణుడెంత విశాల హృదయుడు

గలవాడో - ఎంతటి ఉదారస్వభావుడో... నీకూ లోకము నకూ ప్రస్ఫుటము కాగలదు -

అల్లుడా! ఇవి నీనోటినుండి రావలసినమాటలు-కావు వ్యర్థ ప్రలాపంబులతో ... నిస్వార్థపరుడు ... నిష్టాగరిష్టుడైన రావణబ్రహ్మను రెచ్చగొడితే...కత్తి కడితే ... నిలువునా దహించుకుపోగలవు - ఓహో! అవతార పురుషుడవానీవు? అయోధ్యా నగర ప్రజలకు దేవుడవా? అట్లయిన... నీమతి భ్రమణము తొలిగింపకున్న - ఈ దశకంఠుకిక మనలేడు అల్లుడూ! గాఢాంధకారము కమ్ముకున్న నీగుండెల లోతుల్లో వెన్నెల వెలుగులు ప్రసరింపజేయ కుండిన ... నీవు ఉన్మత్తుడవై ...నిజముగా చితిమంటలలో దగ్ధము కాకపోవు - ఆలోచించుకొనుము - దేవుడవో - రాముడవో నాకెరుకలేదు గానీ...ఈ సమయమ్మున నాకు అల్లుడివైతివి - నా కూతురి నుదుట తిలకమైతివి - దానిని తుడిచివేయుట - చెరిపివేయుట నాకిష్టములేదు - ఆలోచించుకొనుము -

ఆహా! ఈతని మనోవైఖరి చూడ - యుద్ధమని వార్యమని సంకల్పసిద్ధుడైనట్లు గోచరించున్నదే - ఎంతటి చపలచిత్తుడు! కానిమ్ము...క్షాత్రకుల సంభవుడైన రామ

చంద్రు నుక్కడించి ... విజయోద్ధంగా ప్రయోగించదగాక - [ఆలోచనా పరంపరలతో అటూ యిటూ తిరిగాడు] ఏమిరా నా వెర్రి! రాముడు...భోగలాలసుడు కావచ్చు - సాధు మాంసాదులకు దాసుడు కావచ్చు - కాని...భూజాతకి నాథుడు గదా! భూతల నాథుడైన రావణ పట్టికి... తాళికట్టిన మగండుగదా! నాకు అల్లుండుగదా! ఎటుల సంహరింతును? ఎటుల పరిష్కరింతును? [చేతిలో సిరోహియి పిడికిలితో గుద్ది...తీవ్ర సంక్షోభం చెందాడు.]

ఎంతటి ధర్మసంకటము ప్రాప్తించినది! ఎంతటి ధర్మ సందియము సంభవించినది! ఏమి చేయుదును? ఊరకుంద మన్న...యీతడు నన్ను పురికించుచున్నాడే - తెగటార్చెద మన్న...కన్నకూతురు మెడలోని పసుపుతాడు తెంచిన కసాయివాడి నగుదునే - ఇప్పుడేమి చేయవలె? ఓయీ అల్లుడా! నిన్ను చంపుటకంటె...ముందుగా నాలో జ్వాలా జ్వలితమైన కోపోద్రేకములను...చంపుకొనుట మంచిది. అందులకే నిన్ను విడిచిపెట్టుచున్నాను - పోయిరమ్ము - [అంటూ గబగబా వెనక్కి తిరిగి వెళ్తుంటాడు- ఏవో నవ్వులు విని...ఆగిపోయాడు.]

[7]

నవ్వరా! నవ్వు ... ఇంకా పెద్దగా నవ్వు - ఆకాశం బ్రద్దలయ్యేలా...భూదేవి దగ్ధమయ్యేలా నవ్వు - విన్నావుగా సీతా! నీ మగని మాటలు? వింటున్నావుగా ... నీ పిచ్చి రాముని వున్మత్త ప్రలాపంబులు - మృత్యుకాసన్నమైన నీ భర్తను కాపాడటానికి ... ముక్కోటిదేవతలకూ శక్తిలేదు జానకీ! మహాస్త్రము నిర్ణయించి - మృత్యుగర్భంబులో దాచెదగాక - [అంటూ నాలుగడుగులు వీరోచితంగా నడిచాడు.]

ముందుకుపోతే నుయ్యి ... వెనక గొయ్యిలావుండే జీవితము- ఏమిచేయుదును? ఆడది కన్నీరుపెట్టిన - అచ్చిరాదందురే - సీత పుట్టినప్పుడు - నేలమీదపడి కెవ్వున అరిచినప్పుడే ... లంకకు ముప్పువాటిల్లినది - ఈమె యింకనూ - ఏడిస్తే ... ఆ కన్నీటిసెగలకూ - పొగలకూ ... యింకేమి జరుగునో - సీతా విలపించకు - ధనకనక - వస్తువాహనాదులతో నిన్ను అత్తవారింటికంపుదును - కన్నమరులు తీరని నిన్ను కడగండ్లపాలుచేసి...నాలో నేను- దహించుకుపోవుచున్నాను సీతా! కానీ ... కాని... నీరాముడు...నీలమేఘశ్యాముడు...అయోధ్యానగర దేవుడు... ప్రేలుతున్నాడు - మాటలు తూలుతున్నాడు- చెప్పసీతా! నీవు చెప్పు! సత్యం-

చెప్పు చెప్పు - శీలవతివి ... పుణ్యవతివి... నిజం నీవే చెప్పు - కళ్ళుమూసుకుపోయిన ఆ రాముణ్ని - ఒక్కసారి కళ్ళు తెరిచి తడిసిన గుండెల్లో - పొంగి - పొరలి - పారే మమతాను రాగాలను చూడమని - నీవైనా చెప్పు జానకీ!

ఆహా! బుధులు చెప్పిన వాక్యములు వ్యర్థములు కావుగదా! సీత పుట్టినది. లంకకు చేటువచ్చునని - నిక్కవమే కాబోలు - చావు అనివార్యమే కాబోలు. మృత్యు వాసన్నమైనది కాబోలు - ఈ సర్వసౌభాగ్యాల కతీతుండైన... సార్వభౌముడు - రావణుడు ... నేటితో కాలగర్భప్రవాహంబులో కలిసిపోవును కాబోలు -

సీతా! ఎంతపనిచేసితివి! కన్నతండ్రిమీద కాలు దువ్వుతున్న భర్తను - ఒక్కమాట అనలేకపోవుచుంటివి! మామను మారణహోమం గావిస్తానని - శపథంతో - చపలుడై ముందుకొచ్చే మగణ్ని - వారించ లేకపోవుచుంటివే - ఎంత నిర్దయ! ఎంత నిరంకుశత్వం! నేను తలచుకున్న - నీ మగడు - నిముషంలో నేలగలిసిపోవునే - నేను గదాదండము ఝుళిపించిన - శ్రీరాముడు గడగడలాడి... వారధి దాటి పారి పోవునే - నీ పసుపుకుంకుమలు కదిలంగా నూరేళ్ళు పచ్చగా వుండవలయునని తలంచిన నన్ను మృత్యువు కప్పగించ నిచ్చవడే-

నీకు సుఖంలేదు సీతా! శాంతిలేదు... నిన్ను నీవే నిలువునా దహింపచేసుకునే తరుణమాసన్నమైనది - క్షమాపణలేని నీ పాపములూ- నిన్ను అవనిలో కలవకమానవు- అనుభవించు- రామచంద్రా! సన్నద్ధుడవుకమ్ము రమ్ము- రామరావణ సంగ్రామంబున విజయులెవ్వరో—లోకము తీర్పు చెప్పనీ-రమ్ము- కాచుకొమ్ము— [అంటూ మెళ్ళో పులిగోరు...తీసి ఒక్కసారి కళ్ళకద్దుకుని... ఒక్కదూకున వెళ్ళిపోయాడు- గలగల ధ్వనులతో తెర మెల్లిగా జారిపడింది]

—: సమాప్తం :—

గాజుల గాలిబు

[ఆదిపల్లెటూరు - నాలుగు రోడ్లు కలిసేచోటు :— గాజుల గాలిబు చేరాడు - పిలిగడ్డం - కుచ్చుటోపి - కళ్ళ లుంగీ - కళ్ళీలాల్చి - కళ్ళకు తెల్లనికళ్ళద్దాలు - చేతిలో చిన్న సంచీ - తమాషా నడక - గాజుల గాలిబు ఆభరణములు]

గాలిబు: గాజులోయ్ - గాజుల్! ఆడపడుచు గాజుల్! ఆడబిడ్డ గాజుల్! చిట్టితల్లి గాజుల్! సిల్లరకొట్లు ఒట్టెమ్మ గాజుల్, సవితితల్లి గాజుల్ - సౌభాగ్యవతి గాజుల్ ఆడజన్మ గాజుల్ - పుణ్యవతి గాజుల్, దేవత గాజుల్, మాతృ దేవత గాజుల్ - సంసారం గాజుల్ - సంతానం గాజుల్ - సంకురేత్రి గాజుల్ - కల్పవగాజుల్ కల్యాణి గాజుల్ - సిరిసిరి మువ్వ గాజుల్ శివరంజని గాజులోయ్ - గాజుల్ - [కొంత దూరం నడిచాడు- ఎవరో పిల్చినట్లు ... కళ్ళద్దాలు పైకి నెట్టి ... చూశాడు] గాజులోయ్ ... గాజుల్ - జయశ్రీ గాజుల్- జయమాలిని గాజుల్ - వాణిశ్రీ గాజుల్ - పద

జాక్తి గాజుల్ ... గాజులోయ్ గాజుల్ - (మళ్ళీ నాలుగడుగులు వేసి - వెనక్కి తిరిగాడు]

తొడిగించుకుంటారు హమా? గుత్తంగా తొడ్గకపోతే గొంతు పట్కోరు హమా నాక్కి? కొత్త కొత్త గాజుల్ - తాజా తాజా గాజుల్ వుండాయి హమా? పెళ్ళి కూతురు హేమిటా హాండీ! శోభనం రాత్రి) గాజుల్ కూడా - మేరా సంచీలో వుండాయి - కావాలిక్యా? అదీ హేమిటా భాత్ హాండీ! హొక్కి సారి— నాక్కి గుత్తంగా తొడ్గిపోతే... బల్మలో యింకోడినేతో తొడిగించుకుంటారుక్యా? నై నై...నాకీ అబద్దం చెప్తానుహా డీ మీనాక్కీ? ఆ కనకయ్యగారి భార్య లేదూ హాండీ... కాంతమ్మ గారు...ఆమెఁడ్డి తెల్స్కోండి - సిన్నప్పట్నుంచి నాక్కీ తొడ్గు తుండాం - ఇంతపిల్ల అప్డు నాక్కీ యింతవుండిక్యాం - ఈడు వచ్చేతల్కి...నాక్కీ మీసం వచ్చివుంటాది - ఆమెక్కీ శాదీ అయ్యేతల్కి... నాక్కీ వొక్కి పిల్లపుట్టి పోయింది - అసల్కి పెళ్ళివాడు... ముందుగా నాక్కీ తొడగలేదుహమా గాజుల్ - మోచేతి మట్కు తొడ్గిందాకా నాకా విడ్చిపెట్టిన్యాయా? నైనై... బైఠోరా బేటా అని నాక్కీ కొండబట్టి... పక్కెంటో కూకోబెట్టిన్యార్ - (ఎవరో రావడం గమనించి - చికిలించాడు]

ఉంకాయమ్మగారూ! హేమిటావమా ... చీపురు పుల్లలా ఐపోయిన్యారు? తుంతుముక్కలాగ వుండలేదువమా మీనాక్కీ? హేమిట్నా... ఆపరేషన్... కైకూహాండి? బిడ్డల్ పుట్టకుండా - చేయించుకున్నార్? అరే అల్లా... అల్లా... గొడ్డుబోతు నా కొడ్కులంతా... బిడ్డల్ కోసం - గడ్డవల్లుల్ పెట్టి ఏడ్వేతుంటే - మీనాక్కీ హేమిటి ఖర్మట్టిపట్టింది హాండీ! ఆపరేషన్

చేయించుకోటానికి? కొండలాటి మనిసి... పిండంలాగ తయి పోయినార్ర్- కర్మగాపోతే హేమిటిదవ్వండి? ఇంతమట్టుకు బోణీ తగిల్తే హాండీ- పొద్దున్నే... యాదాస్త్రానొక్కు ఎద్దూ వచ్చినాడు- పైగాబోణి గాలేదు... (అంటూ ఇంకోచోటికి వెళ్ళారు] గాజులోయ్... గాజుల్—

సాయిబూ! హేమిటీ కమ్మా? మరేద గిరేదలేకండా- అమ్మా నాన్నా పెట్టున్న పేరు... లేదూ హాండీ గ్నామ ద్నుల్ హాండీ! పేరు తెల్వకపోతే..."ఇద్దో బాబూ! అబ్బాయ్- గాజులబ్బి. తెస్ప్పోతే— గాజుల్ మనిసీ" అని పిల్వాలేవూ? మొఖం సూడు... మొఖం... దున్నపోతు మొకం- ఎప్పూ చేస్కుంటాడు హామా నీకి? శాపతం చేస్తావ్? ముని కాళ్ళ మీాద నడుస్తావు ది సూడు... ఎద్దుమూర్కుమడ్సి - [మరో చోటికి వెళ్ళారు] ఆదీపిల్ప- మీాక్కి అందంగావు దిక్వారూ? చాచ్చాగా పిల్చి స్తరు? మన్సు కదిరింది- హాక్షా నిల్చివుంది సూడండి- పర్వతంలాంటి మడ్సి-సాయిబూ హాంటాదేమిటి హాండీ? నీకి పిల్వాలేదూ- మరేదగా-

రేటుదేముంది హాండీ? మాట కల్వాలిగాని... ముందు కూర్చోండి- సైజా చూసుకుందాం - అరే... ఎందుకా- లేవు హాండీ- మొన్నగదూవపా - మీా తల్లికితోడ్డి పొయ్యిందీ? అమ్మ ఖర్మ గదూ హ్మా? పొలం ఎల్లిన్నారూ? ఖర్మ్యానకీ లేరు హ్మా? అట్టా సెప్పండి- అది హేమీా ఖాత హాండీ - అచ్చం మీా యున్నటి అడపిల్లల్ కలియే... సీసం అంటి గాజుల్- తెచ్చిన్నా- బైటో...బైటో...హ్మా సుడ్సిహాండి ముందుగా రేటు కైకాహాండి! సైజుదేశైనై - నరుకుదేశైనై-

కొట్టి వచ్చేశాను... కావాలో లేదో... మాలుం నై- బేరం ఉడ్గాతున్నారు బేరం- మూడు తోడ్గుతాను హామా! మూడు- హాకోట్టి రూపాయికి మూడు హాంది! ముచ్చటగా మూడు - ఎవ్వర్కి అయినా ... ఈరా గాలిబుగాడు అడ్డి తోడ్గితాడు హాండీ నై నై ... ఇద్గో హామా! గుత్తంగా తోడ్గించుకోటం — గుత్తపున్నమటుక్కే పైసాలు కట్టాక పోయ్యునటం సహజా— ఆదీ బేరం లాక్కీ- క్యా మద్నుల్ హాండీ! ఏలి ముద్ర మద్నుల్- అరేహోమ్మా... హో... మాలావు తోడ్గించుకున్నారు- (అంటూ అక్కడినుండి మరోచోటికి కెళ్ళాడు) గాజులోయ్ - గాజుల్___

పూరమముందు కొచ్చేకల్కి యదవ్వాకొడుక్కి జోల తగిలించుకుని... యెదూరి వచ్చిన్నార్... గబ్బిలం మొఖం నాకొడుక్కి - అసల్ మీరా జాతిపున్న మాయారోగం యిది. హాక్కీ హాందీ! వచ్చినప్పుడద్దూ హాంటార్... పొయ్యేటప్పుడు .. పొలికేకలు పెడతారు - క్యా మద్నుల్ హాందీ? తోడ్గించుకుంటునే... నాక్కీ వచ్చిడించుతాను- తొక్కో తేయిందుక్కే హాందీ? గట్టిగా తోడ్గకపోతే... మొఖమ్మీన ఉమ్మేన పుట్యారూ హాందీ - మీరాకి! [వెనక్కి వచ్చి సంచికిందపెట్టాడు.]

మందిపేరు... హేమ్మాఅన్నారూ? సిన్నప్పుడు చూసిన్నాను. అప్పుడు సీక్కీ... లంగాలు కడతన్నారు - హాణీ లెప్పుడేసిన్నారు? మొన్న మొన్న... అప్పుడు కీగురించి మీరా అమ్మ సెబుతావుండేది - మా సుబ్బలచ్చిమి... సాదుకైన పిల్లని - దేఖో సుబ్బలచ్చిగారూ! అరే.. హెందుకు వమా... అట్టాగున్నావేన్కుంటారు? పేరుమార్చుకుంటే...

నాకీముందుగా సెప్పొద్దూహాండి? హేమిటి? జయశీలగారా? అచ్ఛా అచ్ఛా! మధురమైనపేరు...గవర్న్మెంటువారి మందు లాటిపేరు...దేఖోహాండీ! నాకితెల్వక అడ్గుతాను... తమరు యిక్కడ వుంటల్లేదూ క్యా? అట్టాసెప్పండి... మద్రాసులో హేమిటికం? సిల్మాలో చేరటానికా? క్యా... మంచిబేరం తగిలిందివమా! మంచి భాత్ చెప్పిన్యారు - అసల్కా నమ్మతారో...లేదోగానీ...జయశీలగారూ...ఈసుద్దెవ... "జయ" అని రెండచ్చరాలు పేరుక్కెముందు తగ్గించుకుంటే... మోతమోగిపోతంది అనుకోండి జాతకం - ఝూం ఝూంన ఎల్లిపోటమే - ఆకాశంలో తారలాగ -

దేనీక్కె అయినా... స్టారు వుండాలి హామా! క్యా ఆద్మీహాండీ మీరాకి? ఈ గజల్ గాలిబుగారు... గాడ్డె కొడుక్కె అనితల్చినారు క్యా? నైనై... నాకీ మద్రాసులోనే బతికినాను... మొన్నటి వరుక్కె - కైకూ హేమిటి? సిల్మాలో చేరటానికే - అరె అల్లా! సీవురువుల్లల్ అమ్మ సిల్లరమట్టి అని తెలిస్తారు నాకీ? అరే... అయ్యారే... రేరేరే... ఎందుక్కెహాండీ... గుస్సె తిప్పుకోకుండా నొవ్వుతారు? ఆగండి జరా! అల్లా అల్లా! పేణం బేజారైపోతా వుంది శీలాగారూ! జరా ఆపండి అంటను — ఎందుక్కె హేమిటీ నా తల్కాయ్? జమున నచ్చిందివా వుమా యిట్టా? జానకి నచ్చిందీ? జయంతి నచ్చిందీ? వాణిశ్రీ మాటేమి... నచ్చిందీ క్యా? అల్లా దయసూపెమట్టి... జాతకం తిర్గబడింది - జాతిరత్నం మాదిరి ఎల్లూతూంది

దేఖో జయశీలగారూ! జనాకుమారిని వుంది చూశారూ? సినిమానప్పుడు సూడాలండి - ఎర్రగత్తి పోటమ్మ

గదండీ... మగనా కొడుక్కల్ — అమ్మతోడు — అస్మంటి జాతకం వుందిహాండీ మీకి? ఇంకో యేడు గడ్సిపోతే... మద్రి మాంచి యోగమైలి కొచ్చిపోతార్ — అప్పుడుహాండీ ... బేగాలు మాదీ ఘర్ ముంకు కుక్కల్లా పడొక్కగినహాండి? బుక్కుసెయ్యటాన్కి? దగా చెయ్యిసావుచమూ! అరేతూ ... క్యా మడ్సిహాండి మీకి? గజల్ తోడేవానికి ... కాదుహాండీ... జాతకం సూసి సెప్తానని నాకీ? కొంచెం కొంచెం మాలుంహాండీ — అయినా మటుక్కు... జయశీల గారూ! మద్రాసు నగరంలో మజిలీ వున్న తెల్గుబిడ్డల్ ... అందర్కి జాతకం తెల్సహాండీ — ఏదీ... హాత్ సూపండి — [ఆమె చేయి పట్టుకొని... ఆనందపరవశుడై ... పిల్లిగడ్డం సవరించుకున్నాడు కుచ్చుటోపీ... విదిలించి మళ్ళీ పెట్టుకున్నాడు.]

వ్వా! వ్వారేవ్వా! ఇస్మంటి మంచి హాత్ ఎవర్కి పుట్టిందీహామా? ఎంత మంచి సెయ్యి!... వెయ్యి రూపాయలు ఖర్చు బెడితే... పుట్టుద్దీహామా... యిది సెయ్యి? ఇక్కడ సూశారూ... ఇది... ఇది హాండీ అసల్ది... అసల్ది హాంటే... క్యావో? రవి స్థానంహాండీ — నీకి హాత్ మే... యింత పొడ్గావుందేవమూ? ఇంతమటుక్కు ఎవ్రుకి సూపించలేదూవమా నీది? అల్లా అల్లా — ఇస్మంటి రేఖ వున్న సెయ్యి దొర్కితే హామా... వదుల్తారూ? బేగాలు అదీ తెల్వదువమా? జ్యోతిష్కం చెప్పే నాకొడుక్కల్ —

అసల్కిమందీ సిత్రమైన బతుక్కుహాండీ — మూడు సమత్సరాలు జట్కాబండి తోలానుహాండీ! మానెయ్యక హేమిటి చేయ్యమంటార్మీకి? గుర్రం పరుగుదీస్తే... అరే

సాయిబూ... మెల్లంగా పోనీరా... కాళ్ళు పట్టుకుంటాం - అంటారు నాకీ - దానా చాల్కు... గుర్రంగన్క మెల్లంగా నడిస్తే... క్యారే గలీబూ... బుద్ధి గడ్డితిని... నీది బండి ఎక్కినాక్యం - పుసూరుసుంటూ నడపుతావేమిటి గుర్రాన్ని? అంటారు... పుసూరు మొకం నా కొడుకుల్ - నేయూం మీరాకి సెప్పండి హుజూర్‌గారూ! ఎనక్కి జర్గమంటే ముందుకి జర్గుతార్ - ముందుకి సర్దుకోండి సాబూ అంటే... ఎనక్కి జర్గి కూకుంటార్ — కైసా కుదురుద్దివాండీ బేలన్సు అందుకని ... రోకబుట్టి ... గుర్రాన్ని బండినీ... అమ్మిపారేసి... గాజుల్ బేరం చేసుకుని బతుకుతున్నానువాండీ! క్యా నామురాద్‌వాండీ? ఇస్మంటి అదృష్టం బతుక్కు... ఇంకోరికి వుందీవాండీ? ఎస్మంటి సేతుల్ పట్టుకుంటారు? గాజుల్ తొడ్కుదానికి? బహుత్ కుషి బతుక్కుకాదూ వాండీ యిది?

ఖాళ్ళి పైసా తల్సితే... పట్నంలో పల్కరిస్తారు వాండి? కడ్డాబాడా... ఇదే బిజినెస్ చేస్తున్నాను - హాలక్కు హేమిటివాండీ? జయచిత్రకు తొడ్గాను — జయసుధకు తొడ్గాను. జయప్రదకు తొడ్గాను - హాల్టొక్కి రెండు మార్లు... జయమాలినికూడా తొడ్గాను గాజుల్ — మీరూ... యిప్పుడికేవాంటే...; తొడ్గిపోతాను- దేఖో జయశీలగారూ! అడ్విరాముడు సిల్మా చూడలేదూ? వాందులో జయప్రదకు గాజుల్ తొడ్గిందీ... ఎవ్వారనీ? నాకీగాదూ వామూ? రామసిలక దేఖినా క్యా? వాణిశ్రీకి తొడ్గిందీ... యీ గలీబు కాదూ వామూ! హాల్టొక్కి హేంటిల్గాం... షావాసవంతుడు-నాసాసగాళ్ళు - అదృష్టవంతుల్ - అందాల

గాయుడు - తూరుపు పద్మర - సూరె జెందుగ్రిలు — సంపా
రంలో సరిగమలు - ఖ్రియాణంజో పదనిసలు - సిల్మాల్లో
అందరికీ తోడ్డినానుహాండీ... గాజాల్... యీ గాలీబు గాడు
శివరంజని బొమ్మ సూడ్లి మూవమూ ? అంటులో నాకీ అగ
పళ్ళేదూ ! హెడ్డాహేమిటీ ? పెళ్ళి ఇంటికి... గాజాల్
పోనుక్కానాటుం - తీసుక్కాపోటుం - ఏకీ బత్ కూడా సెప్పి
న్యార్ హాండీ...

నగనా కొట్టుక్కాల్ నేరేదాంకి... తాతలు దిగొచ్చారి
హాండీ... ఆడవాళ్ళ కేమిటీలోటు ? గాలికి ఎగ్రే సీరల్
కట్టుక్కుంటే - బస్ - ఒంటినిండా నగలు పెట్టుక్కుంటే... బస్-
హూర్కి అందమైన నవ్వు నవ్వితే బస్ - ఒక్కసారి కళ్ళు
మూసుక్కుంటే... బస్... పని అయినట్లే - దేఖో జయిసూస్త్రా
కళ్ళు మూసోక్కుండా ... కాళ్ళు పట్టోక్కుండా... ఆ పైకి
ఎల్లి నోళ్ళు కొన్ భీనై హాండీ ! నీకీ - నాకీ - హూర్కీ తెలు
మీద కొచ్చినాంగన... నిజం కవునా - మొగపుతీగెల్
మాదిరి మెరిసే... తారలంతా... పైకి ఎల్లటానికి... రాస్త
రాస్త కహాఁసే అంటూవు? అరే-తూ-రాస్తామన్సుల్ హాండీమీంకి?

శీలం - గీలం అంటే ... మాలు నై... తూ జా !
జార్ బేటా జాన్ ! అన్లేమూ హామూ ? పని ఐపోటానికి...
కళ్ళు మూసుక్కుంటే... తెవ్వాలేదుహాండీ ! నాక్కీ వందసార్లు
పక్కల్ తీసిపారేసినాం - ఖరారుగా బక్కుటానిక్కా... ఛాన్స
లేక ... హూర్కీ - రెడు... పక్కల్ పరిసిన్యాను - ఇప్పూ
గాదుపసూ... నాకీ ఛాన్స్ దొరికింది - పేపర్ మీన పేరు
పడింది — తెరగుడ్డ మీన బొమ్మపడింది - ఇది నాకీ కసీ
బతుక్కా -

యాద్యా పనులు సెయ్యటం ... నాకీ మట్కాయిష్టం అనుకున్నారు క్యా? నై నై - పనీ కర్యాలా అంటే... చూసీ నాడకట్టు పోవాల - దిక్కాదెద్దరలేదు నీకి - ముక్కా మూసాక్కాని... తాకుంటే... ముసలితనం వస్తాది హాండీ... ముందుగా - యేసెం ... గీసెం... ఆధీ నై - జరా ముందు సూవు వుండే జడముక్క... ముగ్గుమీద నిలబడ్డది - హొక్కి) కన్నా ముందుగా - పైకి ఎల్లాది - ఎంతసేపుహాండీ? ఐదు నిమిషాలు - డబ్బాబ దస్కం పెడతారు నిర్మాత సాబు - ఆయన హొక్డూ - డైరెక్టరు సాబు హొక్డూ - రంగులువులిమే మేకప్ సాబూ హొకడూ - గుడ్డల్ కుట్టే ఆద్మీ హొకడూ డాన్సు చెప్పేవాడూ... డ్యాన్సు... అతనూ హొకరూ... పొక్రిషన్ మెనేజరు సాబుహొకడూ - అబ్బహాండీ ముఖ్యం

మనీకి యేశంకావాల - ఆళ్ళుమందీ యేసెంగావాల - మనీకి పేరురావాల - సిల్మాతీసి నందుకు ఆళ్ళు మంచిడబ్బు రావాల - ఈ లోప్ల... హొక్తూ హొక్డూ ... ఎక్కతారు హాండీ బుందీకుమ్మా - ఏక్ దఫా - దోదఫా మూస్కుంటారు - అక్కతీస్కుంటారు... అప్పుడు సూర్యాలి వా మాబుందీ భోగం కాలుకింద బెట్టుకిస్తారు క్యా? నై నై... అంతాలోప్లే - లోప్ల లోప్ల జర్గిపోవాల్సిందే -

కారులోప్లహాండీ.. కారులోప్ల - దిగటానికి తీరిక వుండదు... ఎక్కటానికి తీర్కవుండదు - అందులోనే రంగు పూసుకోవాల - అందులోనే డ్యాన్సు నేర్చుకోవాల అందు లోనే... సీరపిడునుకోల ... అందులో సీకరెటు టోక -

ఒక్కసారిగన్క పడిపోతే. .మందీపేగ. .జయా! కిందవున్న మన్కి... పైకిపోతాం - పైనకూకున్నవాళ్ళంతా కిందికి పోతారు - కిందికి అంటే తెల్వాద్ హామా? మేడమీనుంచిక్క నుంచుంటే - మేడకింద ఆళ్ళు నుంచోటాల - ఇదీసిత్రబుక్కు అసల్కి ... మద్సిబతక్కటాన్కి ... మద్రాసుపట్టణంలో ... మంచియీలు వుందిహాండీ! గుడ్డవల్గకండా... డబ్బుల్ సంపాదించవస్సు. సెమట పట్కముందే... సేతికి పైసా దొర్కపోద్ది- మారాజులా బత్కవచ్చు - మారాజులా సానసూడచ్చు -

ఎందుక్క పోనుహాండి? నాల్గురోజుల్ బేరాలు చూస్కుంటానుహామా... ఆనక ఎల్లిపోతాను ... హిక్కాపుండ బుద్ది కాటంలేదుహాండి! ఈక్కబత్కు ఇది- చచ్చిపోయిన అద్మీ..సావుకారిలా బత్కుకాదుగదూహాండీ అక్క? అర్కల్లు హక్డావుండి - మళ్ళీహిక్డా బత్కాలంటే- ఆల్లాదగివచ్చినంత పని ఇవుతుందినాకి -

జరాపొర్పాటు జరిగిపోంది జయశీలగారూ నాకి - అంద్కే తిర్గి గాజుల్ తగ్గించుకని...పల్లెటూరువచ్చి పడినాం ఎందుక్క హేమిటి శీలమ్మగారూ? పాండీబజారులేదూహాండీ? లండాచోరు ముండాకొడ్కుల్ అంతా హక్డా -దూహామా మజలీ-రెక్కల్ తెగిన పచ్చుల్లాగ... చెట్టుకింద నించికివుండయూ హామా! అదీ పాండీ బజారు ... నాకీదోస్తువుండినాడు - వుత్తయుద్యామద్సిహాండీ - బేకారాద్మీ - సిలకల్ని పట్కు రమ్మంటాడు - మా టల్ సెప్పే సిలకల్ని - ఒకసారుహామా.. గుంటూరునుంచి... హొక్కి పంచరంగుల సిల్క ఎగిరి.. మద్రాసులో వాలిందహాండీ - తస్యాదియ్యా ... అది ముండీ సిత్రక్కిరికి - మంచి చేసుకుండినాం... మాటల్ సెప్పాకుండి

నాన్యం – సురేద [illegible] తిరగే గాదికి...చాలా చాలా తల్కుల్ చేర్చి వుండినాన్గా – [illegible] కీడో షుకి అప్పగింది [illegible] న్యాం – బస్‌హా హా... బస్...యేసెం వచి వచింది...కాళ్ళముందర – సెటర్లో కూకుంటే...గంటలో సిల్క...ఎగిరి...భుజా మీద వాల్తాయి గానీ...చిన్నతనం కాదూహమా? ఎగ్గివున్నవారు చూస్తే ఏమిటా అనుకుంటారు– ఇస్మంటి యాద్గారి గొడ్కుల్కి యింటి ముంద్రకు...రానియ్యకూడదమా అనుకోరు హాంది–? అందుకే తిర్గు ముఖం పట్టాను –

కైసాహాండీ? నాకీ గజుల్ అమ్మోకునిబతక్కే యాపారం – వంటినిండా అందాలు పూసుకుని...ఎండా మొఖం కూడకుండా పుర్కేవుండే మనిషికి – నాకీ యిద్దరు బిడ్డల్ తండ్రిని – కికీ...యింతపుట్కే శాధీభీకర్ హిహ' కైసా బోలోహమా? పేణం వుంటాదిహాండీ? వూపిరివుంటే పువ్వు గల్లు అమ్మోకుబత్కవచ్చుగాని...ఇస్మంటి లుచ్చాపటి[illegible] టం తప్పుకాదూవమ్మా? ఎప్డూ అయినా...మొగం హిడ్డా కూసేదానికి... యీలు వుంటాదికాద? అల్లా అల్లా! బేజాను కాదూవమ్మా...బత్కూ?

తీద్దూకాగానూ జమ్మగారూ! తర్వాత జర్గేది హెప్రా అది? చెప్పరాని లడ్కని...ముంచేసినాడు – తేవ దీసుకుపొ[illegible]...నగానట్రా తిసేసి – నట్టేట్లో తోసినాడు .. పా[illegible]బబోదూ– [illegible] మీరూ బాబు...కేసుపెడితే...నాకీబతూక హేమిటా వుంటది? జాలో – ఖరీదైన బత్కు ఇంతా... కరాబ[illegible] చెప్పరేజేబా – [illegible] లోకం వప్పుకొపుంటే – కటకటాల్లో [illegible]...ఏడ్వడం తప్ప ... [illegible]ముకులాడి హాండీ? గడ్డి [illegible]ముల్లోంచి మేతధూసి...గొడ్డముందు వేసి

నట్టు - పచ్చుతాగితాంటు దూసి...పై అధి గార్లోకు పడే స్తే...
నాకీవళ్ళు హూనంసెయ్యరాహాండీ? మున్నంగాపోతానిక్
ఎక్కల్ మిగ్లకుండా సెయ్యరోహూనా...పోలీసు బాబులు.

ఇదీ ఖాత్ - ఇదీ నిజార్సుయునమాట - నాకీ - బాకీ లాకీయుతే...గాక్కితప్యార్ - తేదిపోటం అంటూ హుట్కూ... నాకీబేజార్ - క్యాలడ్కీ నమూనక్కీ మూంఛో కాటికల్లా మొకానికి రంగు పులిమింది - తెరమీద కల్పెట్టకపోతే... నల్గురూ నవ్వరూహామూ? క్యారేగాలిబ్బేబా... క్యాహోగయిరా? అని హాసెకం పట్టించరూ హాండీ నాకి? ముంపునక్కీ నని సెయ్యకుంజా ముద్దెత్తుతానూ క్యా? సిల్మాతారను సెయ్కపోతే - ఈగాజుల్ గాలిబుగాణ్ని... గాడ్దే అని పిలుస్తూంటానూ... జనం -?

నీయస్మంటి అందమైన లడ్కీలు దొర్కునావల్... కాసుహాండీ... డైరెక్టరంకా...పాంచింతగాణు వచ్చుడితిని పిస్తావుందిమనిక్? క్యా అందం! క్యా కన్నుల్! క్యా పెదవులు - రామచిల్కలాగ - రాజహంసలాగ... తేనీహూహూ నీకీ? హూక్కీసారి - నీకీ హూస్తే...వద్దూతాయా? హూక్కీ హూక్కీ పెట్టు ఎక్కు హాయ్యాదాని...తివ్వల్ డి తిగవల - సిట్టీగా తాయే అనుకోండి... గాజుల్ తాడ్గేబవ్వు - బేగం మూను కుంజాంక్యా? దండ్గా గానీ...పండ్గా గానీ...చేసుకుపోతాం - పై సామిగ్గితే బద్కపోతాం -

ఏక్ ఖాత్ హాండీ! సొక్కు బేరం అయితే...నాకీయిడ్చి పెట్టండి! ఘుర్ఘుర్కు తిర్గుతాను... గాజుల్ అమ్మ్తాను - కాపీగా బత్కుతాను — కాదూ కూడదూ అనేవాళ్లైతే హూ హాండీ...ఎట్లం? ఛాన్సు కుడర్తే...అర్థగంట తిర్కుపుండదను

గొండి-మంచీ మంచీ మాటల్ సెప్తా వుంటిన్యాక్-అచ్చాగా ముద్దువస్తావుండిన్యారు - నీకి పాటల్ పాడ్తారువామా? - అడ్డదిమాట...నీక్కిమాలుం జయశీలగారూ...అచ్చామాలుం కంఠం సూడబోతె కోయిలకంఠం - సుశీలమట్కా బత్కి పోతాడివామా...నీకిముందు - లతామంగీష్కర్ మట్కా... నీక్కిగొంతు వింటే...ఎగిరిగంతు వెయ్యమావాండి? బూట్కం సెప్పేదానికి...నాక్కీ...టాలాటోలా మడ్సొని తల్చిన్యావ్ క్యా? ఈ గాజాల్ గాలీబు కరారుమడ్సి - కరారుమాటల్ సెప్తాడు...కరారుగా బత్కితాడు- తక్సోత్...నాక్కియేప్పుడో సిల్మాయాక్టరసై పోనూ వాండీ!

ముందునీకి ... కిందనుంచి పైకిఎత్తేసాలూ వామా? తర్వాత నాక్కిఎల్లిపోతాను - ఎల్లదూవాండీ! అసల్కినీకీ పైకిఎత్తే...నాక్కిఫూరుకుంటాను క్యా? కాప్పటొక్కనూ? రెండుచేతుల్లో పట్టుకోని...అలా అలా...నాక్కిపైకిపోతాను - నీదీపేరు సెప్పోకని...బత్కిపోదువాండీ...యీరా గాలీబుగాడు? నాక్కిమట్కా ఏమ్టిరా తక్వ? పాటల్ పాడ్తాను - నాటకాల్ ఆడ్తాను, మొకంనిండా రంగుపులిమి ... కెమెరాముందు ... నిల్సొబెడితే...అచ్చం రాజబాబులాగ వుండనూ వామా! అశకంచేసేదానికి...వాళ్ళక్కి గూడా బహుమతులు గెల్చు కుండిన్యాం...

దేఖో జయమ్మా! సిల్లరకొట్టుసిట్టెమ్మ సిల్మాతీసే టప్పుడు...నాక్కీ సుక్కయ్యయేశం కట్టమని సెప్పిన్యార్... సుక్కయ్య తెల్సాద్ వామ్మా? సుక్కయ్య...మద్దెరకం ఇడిసి వాండీ...అరే...క్యామడ్సివామానీకి? "సూటు బుల్లెమ్మా. సోడపిల్లడు...పైనపైన పడతనంటుడు" [రాగయుక్తంగా

పాడుతూ అభినందించాడు] ఇదీ హమారా దేశం - కరాయి చేసి
న్యారు - సాక్షిమన్నరాక...వద్దూకుండిన్యాం- తర్వాత్ బూ
పాటికి మందిపేరు...గాంగాంక్షీ...ఊంఊం అయిపొయ్యేది
కాదూహాంది ?

నాదీ గొడ్వయిడ్సిపెట్టండి - మడ్సి అన్నతర్వాత ...
మన్కి నీతివుండ్యాలహామా - పట్టుపుండ్యాల పద్వతిచ్యాటా
నికి...మన్సువుండాలి - అడ్డునపడి వుండిన్యాం అనుకోండి -
అగాధంలో మునిగివుండిన్యాం అనుకోండి- ఎంతసేపు వుంటాం?
లేచి నిల్సుకోమూ ? లేగదూడకన్నా స్పీడుగా పరుగుతియ్య
మూహాండి ? పేణంకైతూ పోతాపహామా ? మానంపట్కు
ముందుపోయితీరవల - అదిఖాయం - గుట్టుచప్పుడుగాకుండా
జర్గిపోదూవమా ? మాడోకంట్కి తెల్సిపోతే ... ముగ్గుదిర్గి
పోదూ ? త్యాబో తైతె ? ఏమి చెప్తావు? శేపొద్దున ఎల్లిపోదాం?
అరేఅల్లా... ఇంతజరూర్ ఐతే...కైసాశిలమ్మా ? ఘుర్మే
నాకి...హాక్టి...హాక్టి బోడువుంది - రెక్కల్ ... రెండు
బచ్చిలున్నాయ్-ఖాసాపనాకేలియ్...పైసా కూడబెట్టాల...
బత్కేదాన్కి మేత సూపవల ? కైసాహాంది ? ఇంతపట్కు
బోణీకాలేదు - సంది తెర్వలేదు. గాజుతొడ్గలేదు- గంగిరెద్దు
లాగ...గంతతగ్గించుకుని ఘుర్ ఘుర్ క్షితిర్గిపాను-మాకి గ్లి ...దు
మాటల్ యాపారంతో...మద్దినేలగడ్చిపోయింది- ...రేఘూ...
క్యాలద్కి వమానికి ? తఖరామాటల్ సెప్తే...తల తిప్పేయూ
వమా...పెద్దమద్సుల్ ? వొక్టి నాలికవుంది ... వొక్టి మాట
వుంది - బస్-

క్యాబోత్తైహాంది? క్యాబోల్తు? రెండువందల్...దోనే
దో పేయాషియా - ఇష్టూ మిస్తార్ ? ఖానాపీనా కేలియే...

ఖుర్బానిచ్చి రమ్మంటార్? క్యామడిగ్నే హుండీవీరాకి? క్యామన్ను హుండీవీరాడి? అల్లావీరాకి దిల్లునిండా మంచితనంపోసినాడు హామూ? గుండెల్నిండా అమృతజలం నింపినాడు — అమ్మతోడు జమామ్మా! అల్లాతోడు —

నల్లంగా చూసే మాదీ అల్లా...వీరాక్కి దోసిలినిండా. మంచి మంచి కోరికలు పోతువలె — అచ్చా అచ్చా ఆశీర్వాదాలు తలమీద కుమ్మరించవల — [చేత్తో రెండు వంద కాగితాలు అందుకుని...కళ్ళ కద్దుకుని ... లాల్చీ జేబులో దాచుకున్నాడు] వ్వా! వ్వారేవ్వా! మంచి గుణం అల్లా వీరాక్కీలోపల వుంచినాడు — ఇస్మంటి దేవత మొకం చూస్తే... యేసెంవస్తా?...వరం అడ్గితే...యివ్వడూ హామూ అల్లా? నీకీఎవ్వారి? నాకీ ఎవ్వారి? నాదీ ఏవ్వారు? నీదీ ఏవ్వారు? వాక్కి మంచిమాట సెప్పతల్కి...మన్సు కది?...రెండువందల్ నాకీ...యిచ్చినార్యరు — పట్నం ఎల్లేదానిక్కి తియార్యరుగా... నిల్చినార్యరు — ఇది అంతా క్యాకా హుండీ? అల్లాదయ కాదూ? ఆలాకనికరం కామూ?

వాక్కి దెబ్బకీ...రెండు పిట్టల్ అని సామెత యున్నేదో హామూ! అది జర్గితీరవల — ముందుజోణి సెప్యకుండా — కై సాయిల్లం? అని ... అనుమానం వచ్చింది నాకి — కాని దేఖోవమా!...వీరాక్కి గుండెమట్కు ... హిమాలయ పర్వతం అంతలావు వుంటాది హుండీ— అమ్మతోడు— ఇద్దో హామూ జరా...అటూ యిటూ నడ్చి సూపండి వాక్కి! [ఆమెనడుస్తుంటే...చుట్టూ తిరుగుతూ...తలఎగురవేస్తూ ... కుచ్చుటోపీ ఆడిస్తూ...తమాషాగా ఆనందపడిపోయాడు] అచ్చా— బహుత్ అచ్చా — వ్వా! వ్వా! నాగు కాముసాట్యం చేసి

నట్టు గుండాదివమా - నీదీనక్క - జడలేదువామా...జడ రెండు భుజాలమద్దిన కద్లాతూంటే ... గుండె ఎగ్రీ ఎగ్రీ పోయిందివాండీ - పైటకొంగు - లేదు హామా...నీకి వచ్చె నప్పుడు...లేసి - పైకి ఎత్తింటే...మస్సు ... ఆకాశంమీాన వాలిందివామా - నీక్కీచటుక్క తారచాయున్నపుడి వాండీ... తపిసీలు వస్తే...తలబండిక్కింద పెడ్తాను - అమ్మతోడు -

- భీబోలో జయమ్మా! మస్సుమప్పి బోలో - బహుత్ ఖుషీ ఖుషీ భాత్ బోలో - ప్రయాణంకెబ్బూబ్? అచ్చా - సుబో...అంటే...రేపు? అబ్బా...నాకితయ్యార్ - టైకన్నో పాదిరాకకోసం...పిల్లిలాగ కూకోని ... ఎదూరిసూస్తూ వుంటాను - అహ్హా అచ్చా...టిల్ ఖాన్ - అత్తరుపూసు కోని...అగరుబత్తి వెలిగించుకోని...పల్లాకి కొబ్బరికాయ ... కొట్టుకోని...పాదిజోరు లేదూవమా...జోరు...దానిక్కే పీక ముద్దు పెట్టుకోని...టంచవగా ... యాలవ్రికారం టైకన్నో వాల్తాను వాండీ - రెక్కల్ గట్టుకోని రాదూవాండీ! మాటతఖురావస్తే ... ఎడ్మకాలు సెవ్వలేదూవామా ... ఎత్తు...బస్ - వమ స్తే...[ంటూ సంచీతీసుకుని...చరచరా తమాషాగా నడుచుకుంటూ అక్కడినుండి వెళ్ళిపోయాడు - సన్నని శ్రావ్య సంగీత ధ్వనులతో తెరజారి పడింది.]

—: సమాప్తం :—

బానిసోడు

[ఆ వూరి మధ్యలో అందమైన మేడ. ఆ మేడముందు అస్థి పంజరంలాంటి పుల్లిగాడు నిలబడి వున్నాడు. అతని వయస్సు దాదాపు సలభై నిండాయి. ఎముకల గూటిని కప్పుకున్న శరీరం. ఎప్పుడో ముడతలు పడింది. చిరిగిన అరచేతుల చొక్కా, పైకి ఎగదోసిన పంచె — నెరిసిన వెంట్రుకలలో పెరిగిన గడ్డం, జుట్టు పుల్లిగాడి ఆభరణాలు. అతని మస్తిష్కంలో మెరిసే ఆశ అతన్ని యింకా బ్రతికిస్తుందని చెప్పవచ్చు.]

పుల్లి: పుల్లిగాణ్ని దొరా! గూడెంలో గురవాయ్ తమ్ముణ్ని.

మూడ్రోజుల్నుండి ముద్దెత్తలేదు బాబూ! ముసురు పట్టి. బిడ్డా పాపల్ని ఆకలి కప్పగించింది. పస్తులతో పిల్లలు కడివోయారు దొరా! గాదె తెరిసేసరికి - నా పెళ్ళాం పిల్లలూ గాలిమేస్తారు బాబూ! జాలి చూపండి. ఆట్టుంటారేం దొరా! పొద్దున్నేదిండగ్గర్నుంచి ఎద్దులాగ, ఎనుబోతులాగ మీ పొలంలో నే చాకిరీ చేశాను గందా! చెమటోడ్చి చవిటి చేన్ని నీళ్ళతో కన్నీళ్ళతో తడిపి రాజనాలు పండించి మీ గదిలో నింపింది నేనేగా దొరా!

కూలిచ్చారా? కష్టానికి సరిపడా ఖరీదు కట్టి, కూలి గింజలు అప్పుడే కొలిశారా? అంతేనా దొరా! ఆంతమటుకేనా మీ బాధ్యత? నమ్మి బతుకంతా మీకే అమ్మి రేయీ పగలూ తెలవక, ఎండా వానా ఎరక్క తిండీ తిప్పలూ తినక తమ కొట్టాల్లో పశువుల్లాగ పని చేసే ఈ పుల్లిగాడు మీ యింటి కాపలా కుక్కలాటి వాడు కాదా బాబూ!

అసలు మీ కొట్టాల్లో వుండే గొడ్లుకన్నా తిరిక వుంటాది గానీ - ఈ రెండు కాళ్ళ గొడ్డుకి తిరికే

లేకుండా పండగవాడన్నా ఇంటికాడ వుండకుండా రెక్కలు ముక్కలు చేసుకుంటిని గదండీ !

దొరగారూ ! మీ కాళ్ళకు మొక్కుతాను సేతులెత్తి దణ్ణం పెడతాను శాశ్వతంగా మీ యింటి సమ్మగంలో కాపలా కూకుంటాను ఈ ఒకపూట నా బిడ్డల్ని బతికించండి. పోలెరు నూకలన్నా చెంగులో పొయ్యండి దొరా ! గంజి కాచుకుని తాగుతాము.

నిరుడు కరువొచ్చినప్పుడు పుచ్చుబట్టిన జొన్న గింజలు గూడెంవోళ్ళకిచ్చారు. వాళ్ళంతా మీ పేరు చెప్పుకుంటూ, రొట్టెముక్కలు చేసుకుని బతికి — ఇప్పటిదాకా మీ చేలల్లో పని చేస్తూనే వున్నారుగా దొరా ! అసలు నేను బాకీ పడనే లేదు గదండీ !

ఏమంటారు ? ముష్టెత్తమంటారా ? లేకపోతే మురిగి చావమంటారా ? ఏం బాబూ ! పనోడిమీద యిశ్వాసం లేదా ? ఈ బానిసోడిమీద ఆమాత్రం బాధ్యత లేదా ? అర్థాకలితో, నిద్ర కళ్ళతో ఆలూ పిల్లలూ అలో లక్ష్మణా అంటూ మీ ఆకుతోటల్ని కాగు చేశానుగా దొరా ! తవ ఒంటికి ముసురికపడితే

నీళ్ళు తోడి సబ్బుతో వళ్ళంతా రుద్ది కండువాతో అద్ది వరమటింట్లో పక్క వేసి తమర్ని పండుకోబెట్టి కాళ్ళు పట్టి నిద్రపోయేదాకా కాళ్ళ దగ్గరే కాచుకుని కూచున్నానుగా బాబూ !

అవునయ్యా, బానిసోడ్నే ! మీ పాదాల కాడ బతికే బానిసోడ్నే ! అడుగులకు మడుగులొత్తి తొత్తులాగ, కుక్కలాగ పడివుండే బానిసోడ్నే దొరా ! తమరికి ఆకలైపోద్దని పాసిముఖమన్నా కడక్కుండా అంట్లు తోమి, యిల్లు చిమ్మి, కాఫీ పెట్టి మీ నోటి కందించేదాకా అదుర్దాపడ్డ బానిసోడ్నే బాబూ ! అందుకని వొంగు చాపితే తొంగిచూట్టం లేదా మీరు! కాదూ ? కాదా బాబూ! మరేమిటి నా మీదకసి ? ఎందుకట్లా మౌనంగా వుండిపోయారు ? నా పెద్ద కొడుకును చదివిస్తున్నాననా ? అదేంటి దొరా ? అచ్చరం ముక్క తెలవని మాలో వాడొక్కడే పదూకున్నాడు. కడుపు నాయకట్టుకుని, ఆకలి రోగాని కళ్లా చేతులా ముడేసుకుని కాలీ కాలీ - పేగులు మాడి మాడీ సన్నుపట్టిన పేణాలతో వాడొక్కడ్నే సదివించుకున్నాను దొరా ! పదికక్కరకొస్తాడని వాడి

అక్కరలన్నీ తీర్చి ఆఖరికి వున్న కొంద్ర నేల మీకే అమ్మేసి బియ్యే దాకా సెట్టుకొచ్చాను దొరా! ఈ మెట్టు దాటితే వాడికి వుద్యోగం వస్తుంది. వాడి బతుకేదో వాడే బతుకుతాడు. ఇదేనా నేను చేసిన తప్పు? అందుకే మీరు అంతు పట్టించుకోటం లేదా?

ఎందుకని దొరా? అదేమంత తప్పండి? కూటికి లేకపోతే కన్నబిడ్డను చదివించుకోగూడదంటారా! మీ కాళ్ళ దగ్గర పడివుండే బాకీసోళ్ళు చదూకోటమే తప్పా?

అర్థమయింది దొరా! బాగా అర్థమయింది. ఇంత కాలం నేను చేసిన చాకిరీకి, సేవకి కన్నీళ్ళే ఖరీదని యిప్పుడే తెలిసింది బాబూ!

ఆ మాటనకండి దొరా! పుట్టిన తర్వాత, బట్ట కట్టిన తర్వాత ఈ చేతులు మీ చాకిరే చేశాయి బాబూ! ఈ వళ్ళంతా మీ ఉప్పు వులుసు తినే బతికింది. నేనే కాదు దొరా! నా పెళ్ళాం పిల్లలూ కూడా మీ మాటకే కట్టుబడి, మీ చాకిరికే యిట్టబడి

యింతకాలం కాలం వెళ్ళబుచ్చాం దొరా! కాదని మీరన్లేదు!

కాకపోతే నా పెద్దకొడుకు ఒక్కడే మీ గొడ్డు కాయలేదు. వాడొక్కడే మీయింటో అంట్లు తోమలేదు. వాడు ఒక్కడే మీ అడుగులకు మడుగులొత్తలేదు. అతేగా బాబూ! అంతేగా?

ఏమంటారు? వాడు పెరిగి పెద్దవాడైతే మీ పెద్దరికానికే ఎసరు పెడతాడా? లేదు బాబూ! అటువంటి యధవపనులు వాడెందుకు చేస్తాడు? వాడసలే నోరులేనివాడు. వదిమందిలోకి వస్తే ఏం మాట్లాడాలో తెలీనివాడు. వాడికి మీరంటే ఎంతో భక్తి దొరా! ఎంతో ప్రేమ!

అదేంటి దొరా! నారిగాణ్ణి! మొగరానికి కట్టేసి పగ్గంతో వళ్ళంతా వాతేలా కొడితే వాడు నోరెత్తాడా? కందిచేలో ఎకిరి మందెట్టుకుంటే, దాన్ని సావిట్లోకి పిలిపించి సందేలటవ్వాడే చెరిచి, అనబగించి యీధిలోకి నెట్టేస్తే వాడు నోరెత్తాడా?

అంతదూరం ఎందుకుదొరా! పోలిగాణ్ని ఏం చేశారు? పేణాలు తీశారు - ఆ శవాన్ని కాలవలో తోసేశారు. ఆమేల నా కొడుకు నోరెత్తాడా? లేదు బాబూ! వాడు గ్యానం కలిగినోడు — పెద్దంతరం, చిన్నంతరం ఎరిగినోడు. అందుకే దొరా! నోరు మూసుకుని వూరుకున్నాడు. ఏమిటీ? వాడు మీటింగ్లు పెడుతున్నాడా? వూళ్ళో కుర్రాళ్ళందరిని కూడగడుతున్నాడా! కూలిజనాన్ని రెచ్చగొట్టి - సంఘాలు పెడుతున్నాడా? దొరగారూ! వాడసలు మీ జోలికి రాడులే బాబూ! మీ మాన జోక్యం కలిగించుకోడు.

ఏమిటి! వాణ్ణి యిప్పుడైనా మీ యింట్లో జీతం పెట్టుకుంటారా? వాడి జీవితాన్ని తాకట్టు పెట్టుకుంటారా? కావాలంటే ఎంతయినా పట్టుకు పోమ్మంటారా? వద్దు బాబు! అంత కోపం మీకొద్దు - అయ్యగోరూ! మీదగ్గరచేసిన బాకీలు కోసం.. మయ్యచేసిన చాకిరీ చాల్లేక - నేనిప్పటిదాకా చేసినా

ఆ బాకీ తీరలేదుగా దొరా! మళ్ళీ పాతబాకీ బంధానికే కట్టేయమంటారా? వాడి వండంటి బతుకును - కొట్టేవామంటారా? లేదు బాబు! అలా జరగటానికి వీల్లేదు.

ఏమిటీ? నన్ను పైకి రమ్మంటారా? ఆదేంటి దొరా నేను పైకి రాకముందే - తమరే కిందికొస్తే మంచిది. అబ్బా! (అంటూ చెంప చేత్తో నల్లుకున్నాడు - బాధగా మూలుగుతూ) కొట్టండి దొరా! ఇంతకాలం కడుపుకొడితేనే మాట్లాడలేక పోయాను. ఇప్పుడు చెంపమీద కొడితే యింకేం మాట్లాడగలను దొరా! అయ్యోగోరూ! ఆ మాట మాత్రం అనకండి. యింకెంతకాలం సయించమంటారు? ఇంకెన్నాళ్ళు ఈ బానిసబతుకు యీడవమంటారు! లేదు దొరా! నాలో సహనం చచ్చిపోయింది, ఓపార్పులేని జీవితంలో - ఓర్పు లేనేలేదు బాబు!

ఏవంటారు దొరా! వళ్ళు బలిసిందా నాకు కకళ్ళు నెత్తిమీదికొచ్చాయా? (నవ్వాడు ఏడుస్తూ) ఎంత మాటన్నారు దొరా! నా గుండెలు చీల్చి

చూడండి దొరా! మీ కోసం గుడికట్టి వుంచాను. హృదయాన్ని ముక్కలు చేసి చూడండి బాబు! ఆ ముక్కల్లో మీ ముక్కూ ముఖం వుందో లేదో తెలిసి పోతుంది దొరా! యిప్పటిదాకా యీ శరీరం మీది- మీ వుప్పూ వులుసూ తిని బతికింది- తమర్ని బతికించింది. కాని దొరా! యిక నేనూ ఊడిగం చేయలేను. అబ్బా! (అంటూ మళ్ళీ గుండె చేత్తో పట్టుకున్నాడు. పెద్దగా అరిచి)దొరా! మీరు తొందరపడుతున్నారు? అసలు నేనే తప్పుచేశానని- తప్పతీసుకొని దెబ్బమీద కొట్టారు? నోరెత్తడమే తప్పయితే యిక నాలాటి బక్కచిక్కిన పేదోడు నోరు తెరిచి బతికేదెప్పుడు దొరా? నేను నాయకుణ్ని కావాలని రాలేదు బాబు! నా కొడుక్కీ ఆ వుద్దేశ్యం యింతవరకూ లేదు

ఏమిటీ? పగ్గాలు తెచ్చి నన్ను మొగరానికి కట్టి కాటవలి చేస్తారా? అయినా నోరెత్తకూడదా? ఎందుకని బాబూ? మీరు మమ్మల్ని బ్రతికించారా యింతకాలం? గిద్దెడుగింజలు అప్పిచ్చారా? అలా

పిల్లల్ని ఆదరించి కడుపాంద్చినప్పుడు పిడికెడు మెతుకులు పడేశారా? ఎందుకు కొడతారు దొరా?

అవును బాబూ! ఇప్పుడే కళ్ళు తెరిచాను. ఇప్పుడే నాజోటి కూటికి లేనివాడి బతుకు గురించి ఆలోచించాను. ఈ బానిస బతుకు ఎంతకాలం మోయాలో - యింకెంతకాలం మా చెమటతో మీ చేలన్నీ తడిపి, బంగారం పండించి, మిమ్మల్ని బాగుచేసి భవనాలు నిర్మించాలో అర్థం చేసుకున్నాను దొరా!

అందుకే దొరా! ఈ బానిసత్వంనుండి బయటపడి మనిషిలా బతకాలని నిశ్చయించుకున్నాను. ఆగండి-ఆ చెయ్యి దించండి! దించండి ముందు! మళ్ళీ నా చెంపమీద ఆ చెయ్యివాలితే నాలో గడ్డకట్టుకున్న శాంతి-సహనం ఒక్కవళంగా చిట్లిపోతాయ్! మీ పరువూ మర్యాదా బజారులో పడిపోతయ్ గుర్తుంచుకోండి.

ఆవునయ్యా! ఎంతకాలం పడివుండమంటావ్! నా తండ్రి చేసిన అప్పులో-నాను బతికినంతకాలం- బా

దుగ ఎద్దులా చాకిరీ చేశాడు. కాని అప్పు తీరలేదు. ఇంకా పెరిగింది. నేను పెద్దవాణ్ణయి ఆ అప్పు తీర్చడానికి బతుకంతా అర్పణచేశాను. అంతేకాదు దొరా! కాగులూ, బిందెలూ, కావడిపెట్టెలూ, ఇనప్పెట్టెలూ మీ ఇంటికే తోలాను. కనీసం గుడ్డకి చాల్లేదు. మళ్ళీ నా బిడ్డలిద్దర్నీ మీ గొడ్లకాడ పెట్టాను.

అయినా అప్పు తీరలేదు దొరా! అంతంలేని బాకీలకు ఆసాంతందాకా చాకిరీచేసి కూడులేక కులసతుల మానాభిమానాలు మార్కెట్‌లో అమ్ముకోవడం నాకిష్టంలేదు. అందుకే పోతున్నా - మీ యింట్లోంచి వెనక్కి పోతున్నా - తరతరాల బానిసత్వంనుండి బయటికి పోతున్నా. అబ్బ! (ప్రాణం సుడిపడినట్లు మెలికలు తిరిగిపోయాడు. ఆయాసంగా మూలుగుతూ మళ్ళీ మామూలుగా నిలబడిపోయాడు) దొరా! కొరడాలతో కొట్టి ఒళ్ళు హూనం చేసినా యిక మీ అడుగులకు మడుగులొత్తే కాలం గతించింది బాబూ! కాలంమారింది. చట్టంమారింది. మీలాంటి భూస్వాముల దౌర్జన్యాలు అరికట్టి, హింసాకాండలు ధ్వంసంచేసి - నిరుపేదల కన్నీళ్ళు

తుడవటానికి ప్రభుత్వం అండగా వుందిదొరా! నిరాశ్రయులయిన మా గూడెం వారికి - ఆశ్రయం కలిగించి అంతో యింతో ఆర్చిచ్చి - స్వయంకృత జీవనానికి, సహాయపడటానికి ప్రభుత్వం ముందుకొచ్చింది.

యిక మీ దోపిడిలు సాగవు - దౌర్జన్యాలు అంత కన్నా సాగవు - తరతరాల బానిస బాధలకు కట్టుబడి, మీ యెత్తులకు పట్టుబడి - జీవితాలనే మీకు అంకితం చేసిన నిర్భాగ్యులకు - నిజంగా చేయూతగా ప్రభుత్వం నిలబడింది దొరా! ఈ చీకటి జీవితాల మీద వెన్నెల కురిపించి వెలిగించాలని ప్రభుత్వం యెన్నో ప్రయత్నాలు చేస్తుంది.

యిక మేము బానిసలుగా పడివుండలేం. చట్టం మారింది. కష్టాలను గుర్తించింది. పేదవాడలన్నీ నందనవనాలు చేస్తుంది - చేతివృత్తులు మరిచి - మీ చేతుల్లో శ్రమజేసిన కష్టజీవులకు మళ్ళీ చేతివృత్తులు చేయించడానికి లక్షలు డబ్బు ఋణాలు యిస్తోంది.

మేము అటే వెళతాం - అక్కడే చేతులు చాపుతాం - వారిచ్చే డబ్బుతో నీతిగా పనిచేసి - కాస్త నిలకడగా డబ్బు కూడబెట్టి - వేళకింత కూడుతిని - బిడ్డల్ని బతికించుకుంటాం - ఏమిటి? మా చాకిరీ ఎవరు చేయాలనా? అసలు మేము పుట్టింది ... మా చాకిరీ చేయడానికేనా? మా గుడ్డలుతకడానికీ, మా బిడ్డల్ని ఎత్తుకోడానికీ, మా అంట్లు తోమడానికేనా?

లేదు దొరా! ఇక అలా జరగటానికి వీల్లేదు. మా గాదికింద బతికే పందికొక్కులే నయం. మా కన్నా యింటిముందు కావలాగాచే కుక్కలే నయం మా కన్నా మా సావిట్లో పచ్చగడ్డి మేసే గొడ్లే నయం. మా కన్నా వాటికి వేళకింత కూడుంది- నీడుంది- కాస్త విశ్రాంతివుంది. కాని దొరా! మేమూ మనుసులం- చీమూ నెత్తురూవున్న మనుసులం. మంచీ చెడూ తెలిసిన మనుసులం. సాటిమనిషికి సాయపడి, ఆకలంటేజాలిపడి, కడుపులోదయినా తీసి యింత పెట్టకలిగే సహనం, సానుభూతి వున్న మనుసులం దొరా!

అయినా మాకు విశ్రాంతి లేదు. క్షణంతీరిక లేదు. కట్టుకోడానికి బట్ట లేదు. వుండానికి నీడలేదు– బాబు! కలవారింటి ఆడవాళ్ళు కట్టిపారేసిన పాతచీరల్లో – మానాన్ని, సిగ్గునూ దాచుకొంటున్నాం దొరా! చచ్చిన రోజుకూడా కొత్త గుడ్డను నోచుకోలేని యీదవ బతుకు బతుకుతున్నాం దొరా! యింతకాలం తమరుతిని, విసిరి, వీధిలో పడేసిన విస్తళ్ళలో మిగిలిన మెతుకుల కోసం కొట్లాడుకుంటున్నాం దొరా! యిప్పటిదాకా.

అందుకేదొరా! మాకీ బతుకొద్దు. బానిసత్వంతో నలిగిపోయే బతుకు వద్దేవద్దు. కాస్త ప్రభుత్వం విసురుతున్న గాలిపీల్చుకుంటాం. అయ్యాగోరూ ... యిక మీపని మీరే చేసుకోండి. మీదారి మీరే చూసుకోండి– మీ చాకిరీ మీరే చేసుకోండి.

ఏమిటీ! ప్రభుత్వం మీకు అండగావుంటుందా? లేదు బాబు! భూస్వాముల దౌర్జన్యాలకు ప్రభుత్వం ఎప్పుడూ సాయపడదు దొరా! మీ అహంకారాలను అణిచే ఆదునొచ్చిందిబాబు! మీ అక్రమాలను, అమానుషాలను అంతంచేయడమే ప్రభుత్వ లక్ష్యం.

దొరా! అదిగో గూడెంలో జనం కట్టకట్టుకొని వచ్చేశారు దొరా అవునయ్యా! వాళ్ళకందరికీ నాయకుడు నాకొడుకే! వాళ్ళు తలుచుకుంటే మీ యింటిగుమ్మాలు విరిచేస్తారు. ఈ మేడల్లో పేర్చిన ఇటుకల్లో వీళ్ళందరి చెమట, శక్తి వున్నాయ్ దొరా! కోపంవచ్చి వాళ్ళు పిడికిలి బిగిస్తే పునాదులు కదిలి పోతయ్ దొరా! అవుసరమైతే సమాధులు కూడా కడతారు బాబూ!

దొరా! వాళ్ళను ఆపండి మీ మనసు మార్చుకోండి. క్షమాపణ చెప్పుకోండి. లేకపోతే మీ నిరంకుశత్వం నిర్మూలన చేయకుండా తిరిగి వెళ్ళరు దొరా!

ఏమంటారు? పోలీసులకు ఫోన్ చేశారా? చేయండి దొరా! తెగించి యిక్కడిదాకా వచ్చిన గూడెంలో జనం గుండెలయినా అప్పగించి న్యాయానికి ఎదురు నిల్చి పోరాడుతారు బాబూ!

ఇక మీ పెద్దరికాన్ని క్షమించే ఓపిక మా జనానికి లేదు. మీ పెత్తనం పెడత్రోవలు పట్టిస్తుంటే చూస్తూ ప్రభుత్వం కూడా వూరుకోదు దొరా! తగిన

చర్య తీసుకుంటుంది. సమయం దొరకగానే-సందర్భం కలిసి రాగానే మీ అంతు చూస్తారు. అంతే బాబూ! అంతే !

ఒక్కటి మాత్రం గుర్తుంచుకోండి !

భారతీయులెప్పుడూ బానిసలు కానేకారుదొరా! బానిస బంధాలు తెంచుకొని బయట పడిన భారతీయులంతా మీ బండారం బయటపెడతారు. స్వతంత్ర జీవనంసాగిస్తారు. స్వజాతి గౌరవాన్ని నిల్పుకుంటారు దొరా! నిల్పుకుంటారు. (అంటూ వడివడిగా అడుగులు వేసుకుంటూ అక్కడినుండి వెళ్ళిపోయాడు)

[తెర జారును]

విప్లవ కారుడు

[మాసిన బట్టలు, పెరిగిన జుట్టు, మస్తిష్కంలో ముసిరే ఆలోచనలు, వ్రస్ఫుటంగా ముఖంలో కనిపించే దృఢ నిశ్చయం అతని ఆభరణాలు. ఎవరో అతన్ని నెడితే క్రింద పడిపోయాడు. తిరిగి లేని శక్తిని కూడగట్టుకొని మెల్లగా లేచాడు]

విప్ల : అవునూ- అవునూ- అవును ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి మీకు? నేనొక మూర్యాన్ని-ఇదీ తెలీదా? దేశ పురోభివృద్ధికి పునాదిని. చైతన్య స్రవంతిని. అంటే విప్లవ

కారుణ్ణి. సమైక్యత ఆశించేవాణ్ణి, సమసమాజ స్థాపనకై తపించేవాణ్ణి- మార్పు కావాలి. దేశ పరిగతికి, ప్రయోజనానికి మార్పు మొదటిమెట్టు అందుకే నన్నిక్కడకు తీసుకొచ్చారా? (నవ్వాడు హాస్యం పెదాలమీద లాస్యం చేసేలా.)

రేయ్! అహంకారం పెదాలకు పూసుకొని- అధికారుల్ని మీ ఇరికాళ్ళకింద పెట్టుకొని సాటి మనుషుల్ని చైతన్య రహితుల్ని చేసే మీ దౌర్భాగ్యం యిక ముక్కలైపోతుంది.

అబ్బా! (ఎవరో కొట్టినట్లు చేయి చెంప మీద పెట్టుకున్నాడు నిప్పులుచిందిన కళ్ళతో) కొట్టరా- కొట్టు- మరో చెంప మిగిలేవుంది. కొట్టు- నువ్వుకొట్టే ఒక్కొక్క దెబ్బ భరతమాత నడిగుండెల మీద తగిలీ- తగిలీ- హృదయంలో ఆరనిజ్వాలలు రగిలీ- రగిలీ- ఇప్పటికే నీరసించి కన్నీళ్ళు కార్చి కార్చి-మీ నిరంకుశపాలన నిర్మూలన చేయాలని కుమిలిపోతుంది చూడరా- చూడు.

అవును నీకు జాలిలేదు, దయలేదు, దాక్షిణ్యం లేదు. ఆత్మీయత అంతకన్నా లేదు.

ఏమిటీ? కాల్చేస్తావా? కాల్చరా కాల్చు- తుపాకీతూటాలకు భయపడే పిరికిగుండె కాదురా నాది. ఈ గుండెల్లో ఆరనిమంటలున్నాయి ఈ కన్నులలో ఎర్రనిజ్వాలలున్నాయి. ఈ హృదయంలో తీరనిపగ, ప్రతీకారం ప్రజ్వరిల్లుతున్నాయి. ఎందుకో తెలిదా నీకు? మాకు జరిగిన అన్యాయం ఏమిటో ఎరగవా నువ్వు?

అవును. కడుపునిండిన వాడికి కన్నీటికథ అర్థం కాదు. ఒకసారి కళ్ళుతెరిచి ఇటు చూడు. తిండిలేని తెలుగుజాతి బిడ్డల్ని చూడు. సిగ్గునీ రొమ్ముల్నీ కప్పుకునేందుకు బెత్తెడుగుడ్డ లేక పసిబిడ్డల్ని అడ్డం పెట్టుకున్న ఆడపడుచుల్ని చూడు. తాగటానికి తల్లి రొమ్ముల్లో పాలుకరువై— అరిచీ అరిచీ గొంతెండి చంకల్లోనే ప్రాణాలు విడుస్తున్న పసిగుడ్డుల్ని చూడు.

గోడలకు బదులు గోతాలడ్డం కట్టుకొని- కన్నీటి కాపురాలు ఈదుతున్న కష్టజీవుల దౌర్భాగ్యం చూడు.

ఏమిటి? ఆదంతా వాళ్ళకర్మా? వాళ్ళంతా తెలుగువారుకారా? కూడు, గుడ్డా, నీరూ సమంగా అనుభవించే అదృష్టం వాళ్ళకులేదా? నరనరాల

రాపిడి- తరతరాల దోపిడి- ఏమిటి అని అడిగే వాళ్ళు కూడా లేదా? ఎందుకు లేదు?

దేశసంపద ఏ ఒక్కడి స్వంతం కాదు. ప్రజా స్వామ్యపాలనలో, ప్రగతిపథంలో ప్రతి మనిషి సమైక్యతకు, సమసమాజనిర్మాణానికి పూనుకోవడం తప్పకానేకాదు- చరిత్ర చెప్పిన నగ్న సత్యాలను యుగయుగాల నుండి ఉక్కుపాదాలతో తొక్కేస్తున్న మీ నిరంకుశత్వాన్ని నిలువునా పాతెయ్యడమే నా లక్ష్యం. ఆ లక్ష్యంచేసి - భారతీయుల్ని బానిసలుగానే బతుక్రమని శాసించే మీ ఆమానుషాలు అణచివేయడమే నా సిద్ధాంతం.

రేయీ, పగలూ మరచి, ఆలూ, పిల్లల్ని విడిచి చెమటోడ్చి, చాకిరీచేసి, సువర్ణరాసులు పండించి, మీ గాదెలు నింపించి కూటికోసం రైతుకూలీలు కలసతుల శీలాలు, మాంగల్యాలు తాకట్టు పెట్టుకోవాలా?

ఏమిటీ న్యాయం? నగలూ, నా బూకులూ, మెట్టెలూ, ఇనప్పెట్టెలూ ఇదివరకే మార్వాడీ షాపులలో తాకట్టుపెట్టి మిగిలివున్న పశువులం కూడా మార్కెట్‌లో అమ్ముకోడానికి సిద్ధమైన శ్రమజీవుల్ని ఆదుకునే అవసరం మీకు లేదా? వర్గ బేధాలకు

ప్రభుత్వాన్ని కుదువబెట్టి కులుకుతూ కూర్చున్న మీకు ఎదుటి వాళ్ళ బాధలేం తెలుస్తాయి?

9

ఈ దేశం మాది. ఈ సంపద మాది. ఈ ప్రకృతిలో పండే ప్రతివస్తువూ, ప్రతిమనిషీ అనుభవించే హక్కుంది. గాలి, నీరూ- నీడా సమంగా అనుభవించే అర్హత అందరికీవుండాలి. కాదనే హక్కు నీకుగానీ, ఏచట్టానికిగానీ లేదు.

మేమూ మనుషులమే! మాలోనూ రక్తమే ప్రసరిస్తూవుంది. అయితే మేము మునుపటిలా లేము కాళ్ళూ, చేతులూ ముడేసుకొని మీరంతా మూలన కూర్చుంటే మా ముసలివాళ్ళు మీ ముంగిటకొచ్చి కళ్ళాపిచల్లి, ముగ్గులు అల్లి, నీళ్ళు తోడి, కాళ్ళు పట్టి, మీరు పడుకోవడానికి పడమటిళ్ళలో పట్టె మంచాలమీద పక్కలు పరిచి జోలపాడి జోకొట్టే కాలం గతించింది.

ఇది ప్రజాస్వామ్యం. ప్రజల క్షేమమే ప్రభుత్వ కర్తవ్యం. అందుకే అధికారం మా చేతిలో పెట్టింది. అందుకే అగ్రస్థానాలు మాకప్పగించింది. అధికార పీఠాలమీద దొర్లడానికి అవి మీ స్వంతాలు కావు. ఇంతకాలం మేము క్షమించాం. సహించాంకూడా.

అంతేకాదు...సేవ, చాకిరీ, బానిసత్వం, వూడిగం చేశాం వీరికి. ఇస్త్రీమడతలు చెరగని చొక్కాల్లో యింకా బొర్రలు పెంచుకుంటూవుంటే వీరి దిరు సవ్వులకు మా జీవితాలను శాశ్వతంగా అర్పణ చేశాం. అందుకు వీరు మాకు చేసిందేమిటి? మిగి ల్చిందేమిటి? బరువు బ్రతుకులు, ఆకలికడుపులు! (వహ్వాదు హేళనగా. కోపంగా) పిచ్చివాడా! అన్న దాతల్ని ఆక్షేపి చకు! మిమ్మల్ని కుబేరుల్ని చేసిన కూలీలను చులకనగా చూడకు!

"ఏమిటీ? నీ భవిష్యత్తును బంగారంచేసింది కార్మి కులూ, ధార్మికులూ కారా? ఒక్క పూట రైతు నాగలి పట్టకపోతే, చెమటతో దేలు తడపడకపోతే మీ ఆడంబరాలు బయటపడతాయిరా! ఒక్కరోజు కార్మికుడు తన కన్నీళ్ళ ఫ్యాక్టరీల్లో కళ్ళాపిగా చల్లక పోతే మీ జమానులు ఏమాకారో తెలిసిపోతుందిరా! ఒక్క గంట కష్టజీవి చీపురు చేతబట్టి వీధులు బాగు చేయకపోతే మీ జీవితాలకే మురికి పడుతుంది _ మునుగుపడుతుంది.

అబ్బా (అంటూ క్రింద పడి మళ్ళీ తేరుకుని మెల్లగా లేచాడు) మీ నిరంకుశపాలన నిర్మూలన

కానిదే నాలాంటి నిర్భాగ్యులకు నిలువ నీడ ఉండదూ. మీ అత్యాచారాలూ, అమానుషాలూ సహించి - క్షమించినంతకాలం మాకీ చెంపదెబ్బలూ, చెప్పు దెబ్బలూ తప్పవు.

ఏమిటీ ? నేను అసహాయుణ్ణా ? అండలేని తిండి లేనివాణ్ణా ? ఒరేయ్ ! నరోత్తారి నీ చేయి పైకి లేస్తే వందలాది ప్రజలచేతులు మీ వీపులమీద పడుతాయ్! గుర్తుంచుకో - - నవ్వు - యింకా పెద్దగా నవ్వు - ఆకాశం బద్దలయ్యేంత పెద్దగా నవ్వు. దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా నవ్వు - నవ్వి నవ్వి పెదాలతడి ఆరి మూతబడిపోతాయి.

అవును. నాది ప్రేలాపన. ఇది మీరు చేసే ఆరోపణ. అంతేకదూ ? నేను విసిరే నిప్పుల నిజాలు మీ యిజాలను కాల్చి బూడిద చేస్తాయని భుజాలు తడుముకుంటున్న నీకు నీతి, నిజాయితీ లేదు.

ఆగు అడుగు ముందుకు వేస్తే నీ ఆఖరి క్షణాలు చూస్తావ్ ! గొంతెత్తి నేను ఒక కేక వేస్తే లక్ష గొంతులు పలుకుతాయి. నీ లక్కమేడల్ని ముక్కలు చేస్తాయి.

ఏమిటీ? నీకు లాఠీలూ, లాకప్‌లూ, సంకెళ్ళూ జైళ్ళూ అండగా వుంటాయా? అధికారాన్ని అమాయక ప్రజలమీద ప్రయోగించి అంతం చేస్తారా?

అయితే రండి. ముందుకు రండి. ధైర్యముంటే, దమ్ముంటే దగ్గరకు రండి. చేయి చేసుకుంటే మీ దౌష్ట్యాలూ, దౌర్జన్యాలు విరిచేసి - మిమ్మల్ని నడి బజార్లో నిలెయ్యడానికి, నిగ్గదియ్యడానికి నిలువునా కడిగెయ్యడానికి వేలాది కార్మికులూ, కష్టజీవులూ – అదుగో మీ యింటి గుమ్మంలో.

అవును. నేను సత్యాన్ని! సమైక్యతకూ, సమ సమాజ స్థాపనకు నేనో గమ్యాన్ని, విప్లవాన్ని! ఇది నా భావాల భవనం. (తన గుండెలు చూపాడు) ఇక్కడ నిరాశ్రయులకు నీడుంది. ఇది నా ఆలోచనల అరణ్యం. ఇక్కడ మనుషులకే కాదు, మృగాలకూడా చోటుంది. ఇది నా ఆవేదనల అగాధం. పడిపోయే వారికి చేయూత దొరుకుతుందిక్కడ.

అందుకే ప్రజలు నన్ను వెంబడించారు: ఆకలితో నకనకలాడే నవతరం నా లక్ష్యాలకు వూపిరిపోసింది.

ఇది కన్నీటి కాసారం ఊహాల వూయాల. ఇక్కడ ప్రజా శ్రేయస్సు మొగ్గలు తొడుక్కుంటుంది. ఆ శాంతి గులాబీలను రేకులు విరగకముందే నా సోద రులకు పంచి పెడతాను. అప్పటిదాకా బ్రతుకనివ్వరా నన్ను.

ఒరేయ్! చావుకు భయపడి మీ చాదస్తాన్ని క్షమించి యింకా యీ దేశ ప్రజల్ని అన్యాయం చెయ్యలేను. నా గమ్యంలో ప్రజాస్వామ్యం వుంది. అది విరజాజిలా వికసించి గుబాళిస్తుందికూడ, ఆ పరి మళాలు పీల్చడానికీ, మీ ఆడంబరాలను కాల్చ డానికీ, అకృత్యాలను కూల్చడానికీ యువతరం కళ్ళు తెరిచింది మీ కళ్ళు తెరిపిస్తుంది.

ఏమిటీ! గుండెల్లో అధికారపు అంకుశాలు గుచ్చు తారా? నాకు తెలుసు. మీ రెంత నీచానికయినా దిగజారుతారని.

కాకపోతే ఏమిటి? మంచినీ, మానవతనూ, శాంతిని, సౌభాగ్యాన్ని సమాజంలో పండించాలనీ, మీ గొంతుల్లో నింపించాలని కలలుగన్న మహా నీయులు ఎందరో యిదివరకే బలై పోయారు. నిక్క

ష్టపు చావుకు గురయ్యారు. అనాదినుండీ మీ అత్యాచారాలకు అంతంలేకుండా పోయింది.

ఇంకా ఏంచేయాలి? ఏసును శిలువేశారు. గాంధీని కాల్చేశారు. మంచివాళ్ళ నెందరినో వంచనతో వధ చేశారు. ఇది సత్యంకాదా? ఎందుకొప్పుకు?

అవును. మీరే...మీలాటి పెద్దలే అధికార మదంతో త్రవ్విన అగాధాలే యివి. అడుక్కీ లేకుండా పడవేసిన అగ్నిగుండాలే యివి. శాంతి సమైక్యత బోధించాలని తపించటమే నా నేరం అయితే దానికి శిక్ష, చిత్రహింసలూ, మారణ హోమాలు, మానభంగాలు - ఇది మీ రాజరికం, పెద్దరికం, కసాయితనం.

కాని ప్రజాసమూహం ప్రవాహంలా పొరలింది కదిలింది. అది మీ లోగిళ్ళనూ, నిరంకుశపాలనా సంకెళ్ళనూ ఉరికొళ్ళనూ బూడిదచేస్తాయి.

ఏమిటి? ప్రజలు ఎవరా? ఎరగనే ఎరగరా మీరు? మొన్నటిదాకా ఇంటింటికీ తిరిగి బిచ్చగాళ్ళలా చేతులు జాపి దేహీ అని మొక్కితే పవిత్రమైన ఓట్లు దానంచేశారే- వాళ్ళు ప్రజలు. అధికారపీఠాలను మీ

కప్పగించి వాటిమీద మిమ్మల్ని ప్రతిష్ఠింపజేసి అడుగులకు మడుగులొత్తుతూ తొత్తుల్లా, కుక్కల్లా మీ గుమ్మాలముందు పడివున్నారే - వాళ్ళు ప్రజలు.

వాళ్ళ దయాభిక్షతోనే యింతకాలం మీరు దర్జాగా బ్రతికారు, దర్పంగా జీవించారు. వాళ్ళ సానుభూతి, సహకారాలే మీ కొండలనిండా పూల తోరాలై భగవంతుడిచ్చిన వరాలుగా మీ జీవితాలను వెలిగించాయి కూడా.

మధువులతో పెదాలు తడుపుకుంటూ మగువలతో సరదాల పరదాల చాటున సరసాల భాగోతం సాగిస్తున్న మీ ఆటలు యిక సాగవు. కల్లబొల్లి మాటలు యిక చెల్లవు.

రండి - నాలో పిరికి గుండెలు లేవనీ, అహింసా నియమాల, శాంతి సహనాల బండలు అని యిదివరకే చెప్పాను. వాటిని పగుల గొట్టడానికి ఏ చట్టానికి, శాసనానికి హక్కు లేదు

అబ్బా! (అంటూ జుట్టు చేత్తో పట్టుకొని - కారుతున్న రక్తంతో తడిసిన చేతులు చూసుకుంటూ - పడబోయి- తమాయించుకుని బాధగా మూలుగుతూ తేరిపార చూశాడు వాళ్ళ వంక) కమ్మని కలల్ని

కసాయితనంతో కాల్చివేశారా? మారిన చట్టంతో మారణహోమాలు సాగించే మీలాంటి మానవ మృగాలకు ఈ సంఘంలో యింక మంచివాళ్ళు కూడా పుట్టరురా నీచుడా!

ఒరేయ్! పెత్తందారీ! సత్యాన్ని సజీవంగా దహనం చేసే - మీ పెద్దరికం మా కొద్దని చెప్పడానికి వచ్చిన విప్లవ సోదరుల్ని ఒక్కసారి చూడరా! వ్రేగ తిని పతితను చేసిన మీ అప్రయోజకత్వం అక్కర్లేదని- మీ గుండెల్లో చైతన్య జ్యోతులు వెలిగించడానికి- నిద్రాహారాలు లేని నినాదాలతో యువతరం వచ్చింది చూడ్రా!

అదుగో యువరక్తం పొంగే భావితరాల పౌరులు, భారతీయులు. ఇంతకాలం బానిసలుగానే పడివుండి- ఉడికిపోతున్న వుక్రోషాలను పిడికిళ్ళలో బిగించి కార్యదీక్షను కళ్ళల్లో ఎర్రనిదీపాలు చేసుకొని గుండెల నిండా ప్రతీకార జ్వాల రగిలించుకొని - వచ్చారు. చూడ్రా!

అంతేకాదురా, అంతేకాదు. మీ కసాయి తుపాకీ తూటాలకు చిందిన రక్తంతో తడిసిన నేల ఎర్రని కిరణాలను వెదజల్లుతుంది. నా నెత్తురు గడ్డకట్టిన తెలుగు

గద్దలో ఎంతమంది ఎర్రసూరీడులు ఉద్భవిస్తారో చూడు.

ఆ ఉదయ కిరణాలన్నీ ఉజ్వలమై, జ్వలిత జ్వాలలై ఆకాశందాకా ఎగసే మంటలై నీ గుండెలలోతుల్లో పేరుకు పోయిన స్వార్థపు దిబ్బవు వాళ్ళను కసితో కాల్చి మసి చేస్తాయిరా. నీ కళ్ళు తెరిపిస్తాయి.

ఒరేయ్! చైతన్య స్రవంతిలో మునిగి నవయువ్వల కాంతిని ముఖాలకు పులుముకొని నీలాలో అలుము కున్న చీకటిని చీల్చడానికి ముందుకొచ్చే నవతరానికి హద్దులు లేవు అడ్డంకులు లేవు. వాళ్ళకు క్షమాపణ చెప్పుకోండి.

ఏమిటీ? వాళ్ళంతా బానిసలు గానే పడివుండాలా వీల్లేదు. ఈ దేశంలో భారతీయులు యింకా బానిస లుగా జీవించడానికి వీల్లేదు. నవశక్తిని పుంజుకొని యువరక్తం పొంగులువారుతున్న నా సోదరులు నీ కర్కశత్వాలకూ, కాలుష్యాలకు బలికావడానికి వీల్లేదు. అభివృద్ధిని అగాధంలో పడవేసిన నీ పదమంత్రివుసీనీ, రాజకీయ తంత్రాంగాన్ని మార్చి మతామల్లెల మాధుర్యాన్ని చిరుజల్లులుగా చల్లడానికి

సమైక్యంగా వచ్చిన శాంతిబిడ్డల్ని అంతం చేయడానికి వీల్లేదు.

అదుగో! వచ్చేస్తున్నారు. గొడ్డళ్ళతో, కొడవళ్ళతో కత్తులతో కళ్ళనిండా కరుకుగట్టిన నెత్తురుతో నా తమ్ముళ్ళంతా వచ్చేస్తున్నారు.

ఏంచేస్తారా? మీ గుమ్మాలముందు కూర్చున్న మృత్యువును మీపైకి ఉసిగొలిపి, మీ పునాదుల మీదే సమాధులు కడతారు.

యువకుల్లారా ఆగండి. నేను చావడంలేదు. సత్యం- దేశసంస్కృతి ఎప్పుడూ చావదు- చావకూడదు. అందుకే పెద్దరికం పేరుతో ప్రజల్ని పెడత్రోవ పట్టిస్తున్న ఈ స్వార్థపరుల హృదయాలను మంచితనంతో పండించండి. శాంతి, సౌభాగ్యాలు వెల్లివిరిసేలా సహనమూ, చైతన్యమూ నూరిపోయండి వద్దు బాబూ- వద్దు- కసాయితనం మనకొద్దు. నేనొక్కణ్ణే కన్నుమూస్తే లక్షలమంది మీరున్నారు. ఇన్నాళ్ళూ నా చేతిలో వెలిగిన భవితవ్యం యిక మీరు భరించండి. దాన్ని దేదీప్యమానం చేసి

ఆకాశందాకా ఎగురవేసి- విశాల విశ్వ వీధులలో చిగురింపజేయండి చీకటినిండిన యీ పెద్దమనుషుల స్వార్థపుగుండెల్ని- చైతన్యంతో కరిగించండి. సమైక్యతనూ, శాంతినీ, దేదీప్యమానం చేసి- దేశసంప్రదాయాల మీద వెలిగించండి. చట్టంమారినా యింకా మారని ఈ మనుష్యుల్లో- మంచినీ, మానవతనూ నింపండి- ప్రగతికి, ప్రయోజనానికి పునాదులు వేయండి. పీడితప్రజల కానిన శృంఖలాలు తెంచి, ఆత్మీయతను పెంచే సమసమాజ స్థాపనచేయండి. అదే నా లక్ష్యం. అదే నా ఆశయం. అమ్మా! భరతమాతా! యింకెంతకాలం యీ నిరంకుశాధిపతులకు పవిత్రశీలాన్ని తాకట్టు పెడతావు తల్లీ! శరీరం కుళ్ళి, వయసుమళ్ళి దిగుళ్ళు గుండెల్లో గోరీలు కట్టుకున్నా- కన్నీళ్ళుదిగమింగుతావమ్మా? నీ ముద్దు బిడ్డల ప్రాణాలు- యీ మూర్ఖుల దౌర్జన్యాలకు దహించిపోతుంటే- ఇంకా క్షమించి ఊరుకుంటావా తల్లీ? నిన్ను పతితనుచేసి- నిత్యనూతనంగా నీతో సరసాలాడే ఈ దురహంకారుల దౌష్టాలనువిరిచివేయడానికి ముందుకొచ్చిన యీ శాంతిపౌరుల్ని- చేయి

చాచిదీవించుతల్లీ! స్వాతంత్ర్యాన్ని, సమభావాన్ని సమాధి చేస్తున్న యీ స్వార్థపరుల్ని విప్లవఖడ్గాలతో తెగనరకడానికి ధయిర్యాన్ని, మనస్థయిర్యాన్ని ప్రసా దించు తల్లీ! విప్లవం వర్ధిల్లాలి! విప్లవం వర్ధిల్లాలి!

(అంటూ క్రిందపడి చనిపోయాడు.)

[తెర జారును]

హలో దేవదాసు

[ఒక అందమైన మేడముందు ఆవరణలో దేవదాసు తాగుతూ వుంటాడు. అక్కడ గ్లాసులుగానీ, తిను పదార్థాలుగానీ ఏమీలేవు, చేతిలో బాటిల్ తప్ప. ఎరుపెక్కిన నిషాకళ్ళతో ఒకసారి గోడకమర్చిన శంకరేశ్వరస్వామి పటం వేపు చూశాడు. వినమ్రుడై దగ్గరకు నడిచాడు తూలుతూ.]

దేవ : నమస్కారం దేవుడుగారూ! ఏమిటి అలా చిక్కిపోయారు? మిమ్మల్ని చీకటిగదిలో బధించి పాలూ, పంచదార నైవేద్యాలు మెక్కుతున్న పూజార్లు ఎంత దయమాలిన వాళ్ళో మీకు తెలీదు సార్! (నవ్వాడు)

అయ్యో దేవుడుగారూ! మీరు పుచ్చుకున్నారా ఏమిటి? మత్తుగా మాట్లాడుతున్నారు? లేదుసార్! పంగనామాలు లేకపోతే పరమాత్ముడిక్కీ, పైటచెంగు వేసుకోకపోతే పడుచుదానిక్కీ, ఈపరమావధం పుచ్చుకోకపోతే మగపురుషుడిక్కీ అందం ఏముంటుందిసార్?

ఏమంటున్నారూ? దీనిరుచి మీకు తెలీదా? పూజార్లు పుచ్చుకొని పళ్ళు నూరచి పాకెళ్ళలోనే నిద్రపోతున్నారా? పళ్ళు, ఫలహారాలు కూడా మీకు వాసనచూపడం లేదా? ఒకేసార్! యీకరాలెకరాలు మాన్యం మీపేర వాళ్ళ చేతులలో బెడితె... వచ్చేఆదాయంతో ఆనంద డోలికల్లో తూలుతూ, తాగుతూ పాపం మీకు పాతపీలికలే మిగిల్చారు. ఏంచేస్తారు మీరు? నోరు లేదుగా.

ఆగండి... కాస్త పెదాలు తడుపుకున్న తర్వాత మాట్లాడుకుందాం. (అంటూ బాటిల్ మళ్ళీ ఎత్తి పట్టి గటగటా త్రాగేశాడు, పెదాలు తుడుచుకుంటున్నాడు. ఇంతలో ఎవరోవస్తూ అతన్ని తాకితే ... చేతిలో వున్న బాటిల్ క్రిందపడింది - (దిగాలుపోయి దిక్కులుచూశాడు) ఈ మధుభాండాన్ని ఎవరు ఇలా మట్టిపాలు చేసింది? (అంటూ కూర్చుని ముక్క

లు వేరాడు) ఎందుకిలా మధుభాండాన్ని మట్టిపాలు చేసింది? ఎవర్నువ్వు? (అంటూ కోపంగా లేచాడు.) మాట్లాడవేం? ఎవర్నువ్వు? సుధ... మధురమైన పేరు. పారీ మధువులాంటి పేరు. ఏహృదయాన్ని పగల గొట్టి వచ్చావిక్కడికి? ఏమిటీ! ఒక రౌడీ వెధవ నిన్ను తరుముకొస్తున్నాడా? (పెద్దగా నిషాగా నవ్వాడు.)

మరి పద్నిశాగుబోతు చాటుకొచ్చావేం? నా మీద నమ్మకం వుందానీకు! అసలు నామీద నాకు నమ్మకం వుండాలిగా? ఆల్ రైట్! నిన్ను కాపాడు తాను. నాగుండెలో పెట్టుకొని కాపాడుతాను. నిన్ని ఒక్క రాత్రికి కంటికి రెప్పలా కాపాడుతాను. మేడ మీద నాగది ఖాళీగావుంది. వెళ్ళి పడుకో! ఇహ్యా నుగా మనిషిని నమ్మి, మనసును అనుమానించే మను షులంటే నాకు పరమ అసహ్యం అని- (నవ్వాడు) ఇంట్లో ఎవరూ లేరు- లక్షలకు తరగని ఆస్తి- ఈ లక్కమేడకూ నేనొక్కడ్నే నౌకర్ని- జాము పొద్దు పోయిన తర్వాత పంచవన్నెల రామచిలుకలు పక్కన నవ్వుతుంటూ పక్కమీద చేరతాయి. ఇష్టమైనంత సేపూ యీ మగపురుగుతో ఆడుకుంటాయి. యిచ్చి నంత పుచ్చుకొని జారుకుంటాయి.

అవును రసికుణ్ని, శృంగార పురుషుణ్ని, నిలువెల్లా విషాన్నింపిన వాణ్ని మాత్రమే కాదు మేడమ్! మగు వల అధరామృతాన్ని ఆలుపోచ్చేదాకా తాగి-తైపెక్కి కిందా, మీదా తెలియక తలక్రిందులుగా జీవితాన్ని ఆనందసాగరంలో యీదుతున్న మరో దేవదాసుని- తెలిసిందిగా వెళ్ళి పడుకో- (రెండడుగులు నడిచాడు తడబడుతూ. యింతలో ఎవరో ఎదురైనట్లు తటాలున ఆగిపోయాడు.)

ఎవరున్నావ్వు? ఓ- అబ్బిగాడు! ఏ చెట్టుమీదన వాలిందిరా పిట్ట యిటు తోలుకొచ్చావు? ఏమిటీ? సరిగ తే పిట్ట ప్రతి చెట్టుమీద వాలుతుందా? అయితే ఎంతిమ్మంటావు? క్రిందనుంచి పైదాకా పారచూసి సరసానికి పనికొచ్చే లక్షణాలేమీ కనిపించడంలేదురా పట్టుకెళ్ళు పాత రేటు (అంటూ రెండు పచ్చనోట్లు జేబులోంచి లాగివ్వబోయాడు.)

రేయ్ అబ్బిగా! పటికిబెల్లంలాంటి పడుచుదైనా పాత రేటే యిస్తున్నాడని సందేహిస్తున్నావా? ఫర్వాలేదు. తీసుకో. ఒక్క రాత్రికేగా వాడుకునేది. తీసుకో. (యిచ్చేశాడు. కోటుజేబులోనుండి మరో బాటిల్ తీసి సీలు లాగేశాడు నోటితో.) ఏమిటి? అప్పుడేమేడ దిగొచ్చావ్? సరసానికి వేళయిందా?

నేను ఏం మాట్లాడుతున్నానో తెలీకూడనంత మత్తు
లో వున్నాను. నువ్వేం పుచ్చుకున్నావు? వలపా?
వయ్యారమా? చెప్పాలిగా... నేను అందాలను
కొనుక్కునే వాణ్ణి. ఇప్పుడు నిన్ను కొన్నాను
రెండువందలకు, ఈ ఒక్క రాత్రికి నిన్ను వాడుకోవ
డానికి. రెండు పచ్చ కాగితాలు ముందుగానే యిచ్చే
శాను. (నవ్వాడు. హేళనగా, నిషాగా)

కమాన్! ఇప్పుడు నా హృదయం ఖాళీగా వుంది.
ఒక్కసారి గుండెలకు హత్తుకో. కసి కసిగా
ఆనందసాగరంలోకి కలిసి వెళ్దాం. కమాన్. (అంటూ
బాటిల్ ఎత్తి పట్టాడు. మళ్ళీ గటగటా తాగేశాడు.)

నేను మధురసం తాగేవాణ్ణని ముందుగానే
చెప్పాను. మగువలయౌవ్వన రసాలుగూడా కడుపారా
తాగి పైకి పెక్కి జీవితాన్ని కసికసిగా అనుభవించే
హక్కు ఆభగవంతుడు నాకు ప్రత్యేకంగా ప్రసా
దించాడు. కావాలంటే అడుగు.

దేవుడుగారూ! మీరు చెప్పండి మీ కళ్ళెదుట
ఎంతమంది కన్నెల జీవితాలు గంగలో కలిసిపోయాయో
చెప్పండి (నవ్వాడు పరిహాసంగా)

పాపం! మీకసలు నోరే లేదుగా! ఇంకేం మాట్లాడు
తారు?

ఏమిటి? నేను చేస్తున్న అమానుషాలకు అంతం లేదా? పాపం పండిందా? (నవ్వాడు) అసలు వీరా పాపం పండే నా యింటికి చేరారు. దేవుడుగారూ! నాలుగు గోడలమధ్య నలతగా పడివున్న వీరాకు నాజూకులూ, సగీపీలు తెలీవుసార్! ఇదిగో సుధా రాణి! ఎంత అందంగావుందో చూడండి.

ఎయ్ నోర్ముయ్యి. డొక్క చీరేస్తాను. నేవివ్వాడు నిన్న కొన్నవాణ్ని. తెలిసిందిగా! కమాన్? ఇంకా ఆలశ్యం చేస్తే అమృతంలో హాలాహలం కలిసి ఆనం దానికి ఆత్యంతరం ఏర్పడుతుంది. కమాన్! ఏమిటి? మోటుసరసమా? (నవ్వాడు)

మరి నాచేతిలో నలిగిపోయిన సంపెంగలూ, సన్న జాజులూ, మల్లెలూ, మందారాలూ ఎన్నో చెప్ప మంటావా? ఐ యాం సారీ! నేనూ లెక్క మరిచి పోయాను

అయినా మనం యిద్దరం యింతకుముందు జరిగిన అనుభవాలను వదిలేద్దాం. వడివడిగా భవిష్యత్తులోకి వచ్చేద్దాం. కమాన్!

ఏయ్! బెట్టుచేసే ఆడవాళ్ళంటే నాకు భలేకోపం! ఒకపట్టు పట్టాలని గుండెల్లో కసిరేగుతుంది. అప్పుడు

బలవంతంగా అనుభవించే దౌర్భాగ్యం పడుతుంది.
రా! ఒకసారి హృదయంలోకొచ్చి కన్నోదార్చు!

కమాన్! సిగ్గులతో ఎరుపెక్కిన ఆ లేతబుగ్గల్ని, సిగ్గుల్ని, తసరతో వల్లాంటి పెదాలను నోటికందించు!

ఏయి! ఏమిటి దేవుడిదగ్గర కెళుతున్నావు? ఆయన్ని రక్షించేవాళ్ళు లేక నా యింటి గోడమీద ఒంటిగా తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఇంకా ఆయన కాళ్ళమీద పడతావేం? రా ఇటూ! (అంటూ పట్టుకోబోయాడు. లైట్లు ఆరిపోయాయి మళ్ళీ వెలుగులో తృప్తిగా పెదాలు తుడుచుకుంటూ, బట్టలు సర్దుకున్నాడు.

అయిపోయింది మిస్ సుధారాణి! ఇక నువ్వు వెళ్ళొచ్చు. వెళ్ళమనే ధైర్యాన్ని యిప్పుడేపోగొట్టుకున్నానా? (నవ్వాడు)

ఇంతకుముందు యింటికొచ్చినవాళ్ళంతా యిష్టమైనంత నేను యిచ్చేకముందే యిచ్చినంత పుచ్చుకుని వచ్చినదారినే వెళ్ళేవారు. నువ్వేమిటి వెళ్ళనంటున్నావు?

నిన్ను నేను చెడగొట్టానా? అందుకని నీ మెళ్ళో తాళికట్టి ఆలిని చేసుకోవాలా? (నవ్వాడు హేళనగా)

నో...నో...మిస్ రాణీ! దటీజ్ యింపాజిబుల్! నాకు ఆడవాళ్ళంటేనే నమ్మకంలేదు. అసలు నమ్మ

కాలమీాదే నమ్మకంలేదు. (దూరంనుండి నవ్వులు వినిపించాయి. ఆలకించాడు)

ఎవరా నవ్వేది? ఏమిటా నవ్వులు? మూాట్లాడ వేం? (అంటూ బయటకు మ్మంచాకా వెళ్ళాడు) ఎందు కలా వికటంగా నవ్వుతున్నావ్? ఏమిటి? నీ పగ చల్లారిందా? ఎవరా మాటనేది?

ఓ...అబ్బిగాడు! నువ్వా నవ్వింది? ఏంకావాలి నీకు? ఎందుకలా పరిహాసంగా నవ్వుతున్నావ్? ఏమిటీ? నీ పగ చల్లారిందా? నీకసి తీరిందా? ఇకనువ్వు నిశ్చింతగా బ్రతుకుతావా?

అసలు నామీాద నీకేమిటిపగ? నా తండ్రి చేశాడా? ఏంచేశాడు? నమ్ముమ- నేనమ్మను! నా తండ్రి ఎవరికీ అన్యాయం చేయలేదు. చేయడుకూడ. దిప్పలేనంత అకృత్యం ఆయన నీకేం చేశాడు?

ఏమిటీ? నుథ నా చెల్లెలా? అబ్బిగా! (అంటూ పెద్దగా అరిచాడు ఆవేశంగా)

ఎంతపని చేశావ్రా? ఎంత మోసం చేశావ్? నీకు నేనేం అపకారం చేశానని నాచేత యింత పాపం

చేయించావ్? ఆయన నీ తల్లిని అన్యాయం చేస్తే నువ్వ నస్నా, నా చెల్లిని అన్యాయం చేస్తావా?

ఒరేయి అబ్బిగా! నిన్ను భగవంతుడు క్షమించడ్రా! క్షమించనే క్షమించడు. వెళ్ళు. నీ కడుపుమంట చల్లారిందిగా! వెళ్ళరా వెళ్ళు. (సుధను చూస్తూ మెల్లిగా ఆమె వైపు నడిచాడు అడుగులు తడబడుతూ)

సుధ నా చెల్లెలు! అవును. నా చెల్లెలే! ఆరోజు... నా తల్లి ఆస్పత్రిలో ప్రసవించింది ఆడపిల్లనుకన్నది. కాని ఎవరో దొంగ బిడ్డను ఎత్తుకువెళ్ళాడని డాక్టర్ చెప్పారు. ఆ దొంగ ఈ అబ్బిగాడన్నమాట! ఎవరో వాడికి ద్రోహంచేస్తే నాతో స్నేహంచేస్తూ నా బలహీనతలు ఆసరాగా తీసుకుని నన్నే వంచించాడు. నాచేత ఘోరమైన పాపం చేయించాడు.

దేవుడుగారూ! నన్ను క్షమించండి. నన్ను దహించివేస్తున్న ఈ పాపాగ్నిలో యింత కరుణారసం కురిపించి చల్లార్చండి! కామాంధకారంతో కళ్ళుమూసుకుపోయి స్వంత చెల్లినే...

ఛీ! ఛీ! చెప్పుకోడానికే సిగ్గుగా వుంది. నా ముఖం చూస్తేనే మహాపాపం నేను జీవిస్తే యింకెంతమంది కలుషితంలో పడిపోతారో?

అందుకే... దేవుడుగారూ! నేను విరాగిగాడు ఈ లోకానికే దూరంగా వెళ్ళిపోతాను. కామాగ్నిలో కాలిపోయిన కన్నెతనం చిన్నబోతే నేను ఎలా బ్రతకాలి? నా లాంటి నికృష్టులు ఈ లోకంలో వుంటేనే మహాపాపం.

అమ్మా సుధా! నన్ను క్షమించు చెల్లీ! నన్ను క్షమించు— వద్దమ్మా వద్దు... క్షమించమని అడిగే అర్హత కోల్పోయిన నన్ను ఎవరూ క్షమించరు. (అంటూ జేబులోనుండి పిస్టల్ తీశాడు)

సుధా! ఇదిగో! ఇది పిస్టల్ - ఇందులో వున్న గుండ్లు కొన్ని నిమిషాల్లో నా గుండెల్లో దూ కు పోతాయ్!

వద్దమ్మా! వద్దు. నీవు చావడానికి వీల్లేదు నేను చేసిన పాపానికి నీ ప్రాణాలు అర్పించడానికి వీల్లేదు.

ఏమిటీ! ఈ పాపంలో నీకూ భాగం వుందా? లేదమ్మా! ఈ తప్పునాది. నన్నే కాల్చివేయనీ!

దేవుడుగారూ! చూడండి! అహంకారంతో నేను చేసిన అమానుషం ఎంత నీచానికి గురిచేసిందో చూడండి. తరగని ఆస్తివుందని కాగి తందనాలాడే నా బ్రతుకులో యెంత దావానలం రగిలిందో చూడండి. నన్నెంత దారుణంగా కాల్చివేస్తుందో చూడండి

అవును... మీరు మాట్లాడలేరు. నాలాంటి నీచులకు మీ ముఖం చూసే భాగ్యం లేదు. పెంచే పెద్దలు లేకుండా పెరిగే బిడ్డలకి గతి అధోగతి అవుతుంది. దేవుడుగారూ! దారం తెగిన గాలిపటాల్లాగ ఎడారులలో తిరిగే నాలాంటి శృంగార పురుషులకు ఎక్కడా చోటు లేదు. చివరకు చెట్టునీడ కూడా కరువైపోతుంది.

అందుకే నేను దూరంగా వెళ్ళాలి. నీతికీ, నైచ్యానికీ మధ్యనలిగే నేను దూరంగా వెళ్ళిపోవాలి. మంచికి చెడుకూ మధ్య రగిలే నేను దూరంగా వెళ్ళిపోవాలి. ఆడంబరాలకూ, అనుమానాలకూ అలవాటు పడిన నేను- దూరంగా వెళ్ళిపోవాలి

అమ్మా! సుధా! ఏమిటిది? ఎందుకిలా అయిపోయావు! విషం తిన్నావా! అయ్యో భగవాన్ ఎంత ఘోరం చేశావయ్యా! సుధా! సుధా! ఒకసారి మాట్లాడు తల్లీ! ఈ పాపాత్ముణ్ని ఆఖరిసారిగా "అన్నయ్యా" అని పిలూ సుధా! అన్న అర్హత కోల్పోయిన నేను అందరికీ దూరమైపోతానమ్మా!

సుధా! మాట్లాడు! ఒకసారి ఈ నీచుణ్ని కళ్ళతో చూడు. పాపి వరుసలు మరిచి- అక్రమంగా నీ నిండు జీవితంలో నిప్పులుపోసిన ఈ దుర్మార్గుణ్ని అన్నయ్యా అని పిలూ తల్లీ! అమ్మా! సుధా! (అంటూ పెద్దగా అరిచాడు.)

నువ్వూ కన్నుమూశావా చెల్లీ! మరి నేనెవరి కోసం బ్రతకాలి? ఎందుకు బ్రతకాలి? అదిగో! నన్నూ మృత్యువు పిలుస్తోంది. నా కోసం యమదూతలు గుమ్మంలో నిలిచే ఉన్నారు.

సుధా! మనం ఈ లోకంలో గాకపోయినా మరో లోకంలోనైనా అన్నా చెల్లెళ్ళుగా ఉందాం చెల్లీ! ఆత్మీయతను పంచుకుని- అనుబంధాలను పెంచుకుని- మమతా మమకారాలతో మనిద్దరం అన్నా చెల్లెళ్ళుగా వుండిపోదాం సుధా! అందుకే వస్తున్నా! నేనూ నీతో బాటే వస్తున్నాను. పూలరథం వచ్చింది. ఎక్కు- నీ దగ్గరకే వస్తాను చెల్లీ! నేను చేసిన పాపాన్ని ఈ తుపాకీ తూటాలతో కాల్చి, మసిచేసి మనిషినై వస్తాను చెల్లీ! (అంటూ పిస్టల్ గుండెలకు గురిపెట్టుకుని ట్రిగ్గర్ నొక్కాడు. "అబ్బా" అని పెద్దగా అరిచాడు. పడిపోయాడు. మెల్లగా జరుగుతూ వెళ్ళాడు) సుధా! వచ్చాను చెల్లీ! నేనూ వచ్చేశాను. ఈ మరో దేవదాసు మరో జన్మలో నీకు అన్నయ్యగానే పుడతాడు చెల్లీ! (అంటూ ప్రాణం విడిచాడు.)

[తెర జారును]

ఆకలి దొంగ

[సుమారు రాత్రి పన్నెండుగంటల సమయం. చింపిరి గుడ్డలు కాదుగాని...మాసిన బట్టలు, కొద్దిగా పెరిగిన జుట్టు, గడ్డము అతని అలంకరణలు. అతన్ని అందరూ "దొంగ" అంటారు. ఇప్పుడూ కొంతమంది అతన్ని తరుముతూ వచ్చారు. కాని, ఈ దొంగ మాత్రం తప్పించుకున్నాడు. అందరూ వెళ్ళిన తరువాత గట్టిగా శ్వాసపీల్చి గుండె నిబ్బరం చేసుకుని దిక్కులు చూశాడు.]

దొంగ : పారిపోయారు! అయినా నన్ను పట్టుకోవాలని ముందుకొచ్చిన వాళ్ళు యింతవరకూ ఎవరూ లేరుగా! దొంగతనం చేయకూడదట! చేయకూడదు. (పళ్ళు కొరుక్కున్నాడు కసిగా, కర్కశంగా) ఈ మాట ప్రభుత్వం పదిసార్లు చెప్పింది. నన్ను పట్టుకోండి-

జైల్లో పెట్టింది. కాని... నన్ను పోషించే దమ్ములేక దాచిపెట్టే ధైర్యంలేక విడిచిపెట్టింది. అందుకే గాలించాను. ఇళ్ళన్నీ గాలించాను. వీధులన్నీ గాలించాను. ఇంతకాలం జైల్లోనే మ్రగ్గిన ఈ శరీరానికి యింత కూడబెట్టే టికానాలేక, టికెట్ లేకుండానే ప్లాట్ ఫారమ్మీదకి వెళ్ళి గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతున్న — బుగ్గ మీసాల ఆసామి జేబులో చేయి పెట్టాను. ఓ పర్సు కొట్టాను (అంటూ జేబులోనుండి పర్సుతీసి ముద్దెట్టుకున్నాడు నవ్వుతూ) ఆ పోలీసు పోలయ్యకూడా ఇందులో భాగం కావాలట! భాగం... (మళ్ళీ ఎవరో ఆసాములకు రావడం గమనించాడు) ఏడేవడు? వో. జేబులుకొట్టే జోగులుగాడా? ఏమిటి ఇలా వచ్చావ్? నీకూ పంచిపెట్టాలా? ఎందుకని? నువ్వూ చూశావా? చూస్తే నాకేం? చెప్పకో! నీయిష్టమొచ్చినవాళ్ళతో చెప్పు! ఏమిట్రా కూశావు? స్టేషన్లో నిద్రపోయే ప్యాసింజర్ల జేబులు కొట్టడానికి నీ ఒక్కడికే హక్కుందా? ఎవరిచ్చారు నీకా హక్కు? పోలీసు వారేనా? వాళ్ళకో సగం పంచిపెట్టే అలవాటుకూడా వుందా? అవును... మీలాంటి అక్రమార్జకులు అంతకన్నా యింకేం చేయగలరు? ఏమిటీ? డబ్బెంత వుందో లెక్కించమంటావా? మర్యాదగా అందులో సగం పోలీసు పోలయ్యకూ ముట్టజెప్పమంటావా? నెవ్వర్ నెవ్వర్... అలాజరగడానికి వీల్లేదు. రాసి నాకీ జైళ్ళూ, సంకెళ్ళూ, కోర్టులూ కొత్తేమీ కాదు

వాటికీ నాకూ చాలా దగ్గర చుట్టరికం వుంది. నా బ్రతుకంతా జైల్లోనే గడిచిపోయింది. కావాలంటే జైలు గోడలలో వున్న ఒక్కొక్క యిటుకరాయినీ పలకరించు- నా కథ చెబుతుంది. యింకా నీకు ఓపికవుంటే ఆ జైల్లోని నా కన్నీటితో తడిసిన నేల నడిగి చూడు. నా గుండెలలో ముల్లు ఎంత విషాదంగా గద్ద కట్టుకుందో చెబుతుంది. నువ్వెందుకు జేబులు కొడతావో నాకవుసరం లేదు. కాని, నేనెందుకు దొంగతనం చేశానో తెలుసా నీకు? ఆకలి... మాడమలమాడే ఆకలి. పేగులు దహించుకు పోయే ఆకలి. మండే ఆకలి గుండెల్ని పిండే ఆకలి. అందరికీ వుంటుంది. నో... నో... ఐడోంట్ యాక్సెప్టు... నా ఆకలి కేవలం నాలుగు మెతుకులు కడుపులోకి దిగితే చల్లారిపోతుంది. నా బతుకు తెల్లారిపోతుంది. కాని ఈ దేశంలో ఎందరో ఇంకెందరో ఆకలి తీరని మహానుభావులున్నారు. వేలు, లక్షలు, కోట్లు కూడబెట్టినా తీరని ఆకలి వారిది. వారికీ నాకూ ఏమిటి పోత్తు? అవును వాళ్ళూ దొంగలే! ఘరానా దొంగలు. ఒకరికి పదవుల ఆకలి- మరొకరికి పెదవుల ఆకలి- ఇంకొకరికి కూడబెట్టే ఆకలి. కాంచుతేని వారి వెచ్చని నెత్తురు తాగే ఆకలి. నా కన్నా వాళ్ళు ఘరానా దొంగలే. ఉద్యోగం... (నిట్టూర్చాడు. నిరసంగా రెండడుగులు వేశాడు) తల్లిదండ్రుల చెమటతో కూడబెట్టిన డబ్బుతో పాటు కాల

ముత్తాతల నాటి కొండ్రనేల అమ్మితే వచ్చిన విద్యా డిగ్రీ నాకో చిన్నవుద్యోగం యిప్పించలేక పోయింది. కూడు లేక చేయడానికి కూలీ, నాలి లేక నా తల్లి మంచాన పడితే- ఆమె గొంతులో చిట్టెడు మందునీళ్ళు పోయడానికి తాహతు లేకుండా చేసింది. నేను కష్టపడి చదివి సంపాదించిన డిగ్రీ నన్నూ, నా తల్లినీ, పెళ్ళి కావలసిన నా చెల్లెల్ని బ్రతికించలేక- తెచ్చిన అప్పులు తీర్చలేక పరువుగా నా తండ్రి మెడకో ఉరి వేసుకొని దూలానికి వ్రేలాడుతూ ప్రాణాలు విడిస్తే- కనీసం ఆయన్ని చూసి సానుభూతి చూపడానికూడా శక్తి లేకుండా చేసింది. విద్యా డిగ్రీ- పెళ్ళి- హు... నా చెల్లికి పెళ్ళిచేయలేని అసమర్థుణ్ని చేసింది కూడా డిగ్రీయే. అసలు నేనిలా దొంగలా మారడానికి కారణమే ఈ డిగ్రీ. అన్నీపోగా, అందరూ పోగా మిగిలి వున్న నా చెల్లెలిని ఓకింటిదాన్ని చేద్దామనీ— ఒకయ్య చేతిలో బెట్టి గుండెలమీది కుంపటి దించుకుందామని సంబంధం మాట్లాడాను- వెయ్యి రూపాయల కట్నముతో నా చెల్లెలి పెళ్ళి వైభవంగా చేద్దామని కలలు గన్నాను. ముహూర్తం నిశ్చయించుకొన్నాం.

కాని డబ్బు కావాలి. ఆ డబ్బుకోసం కాలికి బలపం కట్టుకొని తిరగని యిల్లు లేదు, అడగని మనిషి లేదు! కనీసం కూలి పనైనాచేసి, డబ్బు కూడబెట్టి నా చెల్లి మెళ్ళో ఆమూడు ముళ్ళు వేయిద్దామనుకున్నా

ను. కాని ఈ దేశంలో నాకు పని దొరకలేదు. నా చెల్లి పెళ్ళి కావడానికి నాకు సహాయంగానీ, సానుభూతి గానీ దొరకలేదు: తెల్లవారితే పెళ్ళివారొస్తారు. తెల్లవారితే నా చెల్లి ఒకింటిదై నూరేళ్ళు పచ్చగా జీవిస్తుంది. పసుపు, కుంకాలతో పది కాలాల పాటు ఆమె హాయిగా బ్రతకడానికి ఆమెక్కో తాళి మెడలో పడుతుంది. విసిగి వేసారిన నాకు ఏ దారీ కనిపించలేదు. పదే పదే నన్నుచూసి పకపకా నవ్వే బియ్యే డిగ్రీని చూస్తే నా కడుపు మండింది. నా కళ్ళలో కసీ, కర్కశత్వం బియ్యే డిగ్రీని కాల్చి వేసింది.

అంతే !

ఆ రాత్రి అర్ధరాత్రి పల్లగ చీకటి ! భూమినీ, ఆకాశాన్ని కమ్మిన చీకటి ! అంతరాంతరాలలో అంధకారం చిమ్మిన రాత్రి. మొదటిసారిగా నన్ను దొంగను చేసిన ఆ కాళరాత్రి నన్ను శాశ్వతంగా దొంగగానే బ్రతుకమని శాసించింది. కాలేదు తమ్ముడూ ! నా చెల్లి పెళ్ళి కానేలేదు. ఎందుకో తెలీదా? ఆ కాళరాత్రి నిద్రపోతున్న పెద్దశెట్టి లేపి, కత్తిచూపి కావలసినంత డబ్బుపుచ్చుకొని ఇంటికి చేరాను. నా చెల్లిని పెళ్ళికూతుర్ని చేయడం, నా యింటికి పోలీ

నులు రావడం, నాచేతులకు బేడీలు వేయడం, నా ముసిపాల తల్లి బ్రతుకులో నిప్పులు పోయడం ఒక్క నిముషంలో జరిగిపోయిందిరా! ఆమె మెడలో పడు తుందని ఆశించిన పసుపుతాడే- అది - పలుపు తాడై చివరకు ఉరి తాడుతోనే ఆ చిన్నారి తల్లి జీవితం పరిష్కారమై పోయింది. అప్పట్నుంచే నేను మారిపోయాను. చదివి సంపాదించిన విద్యే డిగ్రీ నన్ను బికారినే కాదు, దొంగను కూడా చేసింది సంఘంలో నాకింత పరువూ, మర్యాదా లేకుండా చేసింది. అందుకే తెల్లారని చీకట్లోకి పయనిస్తు న్నాను. చల్లారని మంటల్లోకి పయనిస్తున్నాను.

ఓ - పోలీసు పోలయ్యగారా? రండి! ఏమిటిచేయి జాపుతున్నారు? వాటా కావాలా? నాలోని మంచినీ, మానవతనూ చంపుకొని, జీవితాన్ని చీకటిచేసుకుని బ్రితికినంతకాలం ఖైదీగానే తలొంచుకుని తప్పుకు తిరుగుతూ తప్పుడుపనులతో కాలం వెళ్ళబుచ్చు తున్న నన్నూ వాటా అడుగుతున్నావా? ఈ పాపంలో నీకూ భాగం కావాలా? ఏమిటీ? నీ కొడుకు విద్యా పరీక్షలకు వెళ్ళడానికి యింకా జీతం కట్టలేదా? వచ్చే నెలజీతం వడ్డీలకే చాల్లేదా? ఫీజు చెల్లించకపోతే యిన్నేళ్ళూ చదివిన నీ కొడుకు జీవితం వ్యర్థమై

పోతుందా? అవును. వ్యర్థమైపోతుంది. అర్థంలేని అగాధంలోపడి అడుగున పడిపోతుంది. అప్పుడు నువ్వూ, నీ కొడుకూ ఏడ్చినా, కన్నీళ్ళన్నీ ధార పోసినా ఏడాది వెళ్ళేదాకా మళ్ళీ పరీక్షలు రావు. నిజమే ముందు నీ కొడుకుని పరీక్షలకు పంపు. డబ్బు నేనిస్తాను. (అంటూ జేబులోనుండి పర్సుతీశాడు. గబగబా అందులోంచి డబ్బుతీశాడు. అందులోంచి ఒక ఉత్తరం జారి క్రిందపడితే దాన్ని అందుకుని ఆదుర్దాగా చదడం మొదలెట్టాడు. అతనిముఖంలో రంగులు మారాయి. కాగితం మడిచి, ఆ డబ్బుతో కలిపి మళ్ళీ పర్సులో పెట్టి జేబులో పెట్టుకొన్నాడు) వీల్లేదు పోలయ్యగారూ! ఈ డబ్బులో ఒక్క చిల్లి గవ్వకూడా ఖర్చుపెట్టడానికి వీల్లేదు. ఏమిటి? నన్ను మళ్ళీ జైలుకే పంపిస్తావా! ఇంతకుముందే జైలు గోడలకూ, ఆ గోడల్లో వున్న ఇటుకలకూ, నాకూ పరిచయం వుంది పోలయ్యగారూ! ఆ రాళ్ళకు మాటలు రావుగానీ... మీరు చితకబాది. ఆ చీకటి కొట్లోకి వెడితే పలకరించి, పరామర్శించి శాస్త్ర సానుభూతి చూపి, కారుతున్న కన్నీళ్ళను తుడిచింది ఆ యిటుకరాళ్ళేనయ్యా! మీకన్నా అవే నయం! నో. ఇవ్వను నువ్వేంచేసినా యివ్వను ఎందుకో తెలుసా?

ఈ ఫర్సులో డబ్బుతో మరో జీవితం చిగురించబోతుందయ్యా! ఆ స్టేషన్‌లో నిద్రపోతున్న అతను పెళ్ళయిన తన కుమార్తెకు యిస్తానని యిల్లు అమ్మి తెచ్చిన డబ్బయ్యా యిది. ఈ డబ్బుతో తన కూతురు ఆనందంగా కాపురం చేసుకుంటుందని - ఆ త్రపోయూ, అల్లుడి వత్తిడి యిక వుండదని ఆశించి తనకు మిగిలివున్న యిల్లుకూడా అమ్మి తనకూతుర యిల్లు నిలబెట్టాలని కలలుగంటూ తెచ్చాడయ్యా పాపం ఆ ఆసామి! అందుకే తిరిగి యిచ్చేస్తాను. ఈ డబ్బు మళ్ళీ అతనికే యిచ్చేస్తాను. ఆ మాట చెప్పడానికి వీరారెవ్వరు? చూస్తూ చూస్తూ ఒక ఆడపిల్ల నిండు కాపురంలో నిప్పులు పోయడం నాకిష్టం లేదు. నీ కొడుకు పరీక్షలు రాయలేకపోతే నాకేం? నాఆకలి తీరకపోయినా ఫర్వాలేదు. పస్తులతో, అవస్థలతో అవురావురుమనే వూపిరి ఆకాశంలో కలిసినా నాకు దిగుల్లేదు. ఆకలి ఎప్పుడూ వుండేదే!

కాని...

ఆడపిల్ల నిండుజీవితం - ఈ డబ్బు యివ్వకపోతే కుండలా బద్దలై పోతుంది. కట్నం యిస్తేనే కాపురం

చేస్తానని పట్టుబట్టి కూర్చున్న ఆమె భర్త నిర్దాక్షి ణ్యంగా ఆమెను బయటికి గెంటేస్తాడు. అప్పుడు ఆ ఆసామి కూడా ఆగిపోతుంది. కన్నీళ్ళతో ఎరు రయ్యే కళ్ళు కూరుకుని గుండెలో రగిలే అగ్ని మాటలు! ఆ ఆసామిని చిత్రంగా కాల్చేస్తాయ్! పోలయ్య గారూ! నా తల్లి కాదు. ఈ డబ్బుతో చిల్లిగవ్వ కూడా ఖర్చుచేయలేను. ఆమె పండంటి సంసారాన్ని సముద్రం పాల్జేశాను. తిరిగి డబ్బు ఇచ్చేస్తాను. (వెళ్ళిపోతూంటాడు ఒక్క పదడుగుల. కాని ఎందుకో మళ్ళీ ఆగిపోతాడు) ఏమిటి? దారికడ్డం నిలిస్తే నా దారి నాకు కట్టేస్తున్నారా పోలయ్యగారూ? నెవ్వర్! ఏమిటి? మళ్ళీ జేబు కత్తిరించమంటారా? మీ కొడుకు బ్రతుకు కాపాడమంటారా? అయ్యో భగవాన్! నేనెంత పాపం చేసుకున్నాను. పోలయ్యగారూ! ఎంత దురదృష్టవంతుణ్ని! నన్ను మీ బిడ్డ ప్రాణంతో అసమర్థుణ్ని చేస్తున్నారు. మీ లాంటి ఓ మనిషి నాతో లాలూచీ పడితే ఆవతల ఆడ జీవితం కష్టాల పాలవుతుందయ్యా! నేను ఎలాగూ దొంగనే! ఇప్పటిదాకా నా బ్రతుకంతా దొంగగానే గడిపాను. అంతమాత్రాన నాకు మనిషిలా జీవించే హక్కు లేదా? ఈ డబ్బు తిరిగి ఆ ఆసామి కిచ్చివేస్తే అతను నన్ను నీతికప్పగిస్తాడా? అందు కని నేను చేసిన దౌర్భాగ్యానికి ఒక పంపు బ్రతుకు

నిలువునా బ్రతైపోవాలా? ఒక అమాయకురాలి కన్నీళ్ళలో నేనూ, నా జీవితం కొట్టుకు పోవాలా? వీల్లేదయ్యా! ఇక అలా జరగడానికి వీల్లేదు. నేనూ మనిషినవుతాను. బ్రతుకులో యింత మంచితనం నింపుకుని యిప్పటి దాకా వంచనతో కాలిపోయిన నా జీవితాన్ని మానవత్వంతో మళ్ళీ చిగురింప జేసుకుంటాను. దొంగతనం మానేస్తాను. ఏమిటి? దొంగ- దొంగేనా? అతనికీ సంఘంలో ఒక మూలనైనా మనిషిగా చెలామణీ అయ్యే హక్కూ, అవకాశం లేనే లేదా? అయినా సరే... ఈ సంఘం ఏమనుకున్నా సరే... సమాజం నా నెత్తిమీద దుమ్ముపోసినా సరే... చట్టం నామీద వ్యతిరేకంగా పాతనేరాలు మోపి జైల్లో శాశ్వతంగా బంధించినా సరే! నేను దొంగతనం చేయను- చేయలేను. నేను చేస్తున్న అమానుష కృత్యాలకు అమాయకుల బ్రతుకులు ఆరిపోవడానికి వీల్లేదు. నా ఆకలి తీర్చుకోవడానికి, ఈ మంటలు చల్లార్చడానికి మరో జీవితమ్మీద నిప్పులుపోసి కాల్చివేయడం నాకిష్టంలేదు!

ఓ ... ఆసామిని కూడా తీసుకు వచ్చారా పోలయ్యగారూ! చెప్పండి ఆయనతో నేనో పాత నేరస్థుణ్ణని. మళ్ళీ జేబు కొట్టానని చెప్పండి అయ్యా ఆసామి గారూ! నిజమే మీ జేబుకొట్టింది నేనే. దహించి వేస్తున్న ఆకలి తీర్చుకుందామని మీ జేబు కొట్టినమాట నిజమే- కాని, మీ డబ్బులో ఒక్క పైసా

కూడా ముట్టుకోలేదు. ఎందుకో తెలుసా? నీకూతురి నూరేళ్ళ జీవితం ఈడబ్బులోవుంది. యింతకాలంనువ్వు తలదాచుకున్న నీడ ఈపర్సులో వుందయ్యా! అందుకే అందుకే బాబూ. నేను ఖర్చుపెట్టలేదు. (జేబులో నుండి తీశాడు) ఇదిగో బాబూ! మీ పర్సు తీసుకోండి. లెక్కచూసుకోండి. తక్కువయితే నా ప్రాణం మిగిలివుంది. దాన్ని యిక్కడే విడిచి ఆ తరుగు పూడ్చి మీ అమ్మాయి బ్రతుకు బంగారం చేయండి తీసుకోండి. (అంటూ పర్సు విసిరేశాడు) నేను దొంగనే బాబూ! ఆకలి దొంగను. అంతేగాని ఘరానా దొంగనుకాను బాబూ! ఈ పోలీసు పోలయ్యా మీలా పెద్ద పెద్ద బురఖాల చాటున తప్పులు దాచుకున్న దొంగను మాత్రం కాదుబాబూ! అక్కర్లేదు - మీ రిచ్చే ఆ పదిరూపాయలు నాకక్కర్లేదు. యిప్పుడు నాకు ఆకలిలేదు- తీరిపోయింది. నా మనసు ఒక మంచి పనితో తృప్తిపడింది. మీ అమ్మాయి నిండుగా నూరేళ్ళు కాపురం చేస్తే - ఇక నాకు ఎప్పుడూ ఆకలి కానేకాదు. నేనిప్పుడు మారి పోయాను. దొంగను కాదు. ఒక మనిషిని పోలయ్య గారూ! రండి. ఇవిగో చేతులు. సంకెళ్ళు వేయండి. మీ చేతుల్లో సత్తువవుంటే ఆ లాఠీతో చితక బాదండి - నావళ్ళు సిద్ధంగానే వుంది. కమాన్! కొట్టండి. అంతేగాని యింతకాలం నేను చేసిన పాపాలతో నేరాలతో కుళ్ళిపోయిన ఈశరీరాన్ని పోషించుకోవడానికి

మళ్ళీ మరో నేరం చేయను. చేసి మీకు భాగం పంచపెట్టను - ఏమిటీ? నన్ను విడిచిపెడుతున్నారా! క్షమించి వదిలిపెడుతున్నారా? నేను దొంగనయ్యా! ఆకలి దొంగను, పోలయ్యగారూ! మీలో జాలీ, దయా వుంటే వాటిని అలానే వుంచుకోండి కాని, నాలాంటి నేరస్తుల్ని విడిచిపెట్టి ప్రభుత్వం దృష్టిలో మీరు నేరస్థులు కావద్దు మీ ఉద్యోగ ధర్మాన్ని మీరెప్పుడూ అన్యాయం చేయొద్దు. అందుకే రండి. అరెస్టు చేయండి నన్ను జైలుకు పంపండి నేను దొంగను. ఆకలి దొంగను. రండి... అయితే నేనే వస్తున్నాను- ముందుకొస్తున్నాను. ఒక వేళ నా మీద సానుభూతితో మీరు విడిచిపెట్టినా నేనే వెళ్ళి స్టేషన్‌లో హాజరవుతాను శిక్ష అనుభవిస్తాను. వస్తా! (అంటూ గబగబా ముందుకు వెళ్ళిపోయాడు)

[తెర జారును]

కోతలరాయుడు

(తెర తీయగానే హేటు, బూటు, సూట్‌తో వున్న ఒక వ్యక్తి ప్రవేశించి నాలుగువైపులా క్షణకాలం పరికించి ఒక సిగరెట్ తీసి వెలిగించి గట్టిగా నాలుగు దమ్ములు లాగి)

లేడీస్ అండ్ జెంట్స్... బాయస్ అండ్ గరల్స్.. ముందు నే నెవర్నో మీకు తెలుసా? నాన్‌సెన్స్ నేను చెప్పంది నే నెవర్నో మీకెలా తెలుస్తుంది? బై దిబై చెప్పినా నన్నొక మనిషిని అని చెప్తారు. కాని నేను మనిషిని కాదు. పశువును అంతకన్న కాదు గుండెలేని బండరాతి దేవుణ్ని అంతకన్న కాను. నిజం చెప్పాలంటే మీలాటి అణా కాని మనిషిని అసలే కాదు. నేను ఇప్పుడే అమెరికానుంచి దిగబడ్డ అప్-టు-డేట్ 'మనిషిని నా పేరు S. R. జా.

నాన్‌సెన్స్. ఎందుకలా నవ్వుతున్నారు? జూ ఏమిటీ జంతువు ప్రదర్శనశాల్లా అనేనా? అమెరికాలో పేర్లన్నీ యిలాగే వుంటై. నిజం చెప్పాలంటే ఆంధ్రాలో నా అసలు పేరు సన్యాసిరాజు ఆ పేరునే అమెరికాలో 'S R. జూ' గా కుదించిపారేశారు అమెరికాలో మనిషి పొడుగ్గానా ఊరు కుంటారుగాని పేరు పొడుగైతే ఊరుకోరు

ఏమంటున్నారూ? మా పేర్లను అమెరికాలో ఎలా కుదిస్తారో చెప్పమంటున్నారా? చెప్తాను నీ పేరు బంగారం కదా? అదే అమెరికాలో 'B. G. రమ్' అని పిలుస్తారు. అలాగే సుబ్బయ్యను 'సుయ్' అనీ రామయ్యను 'రయ్' అని, కోటయ్యను 'కొయ్' అనీ కుదిస్తారు.

అమెరికానుంచి నే నిక్కడకెందుకొచ్చానని అడుగుతున్నారా? ఈ పల్లెసీమల్ని కళ్ళారా చూచిపోదామనే వచ్చాను. అమెరికాలో మన పల్లెల్ని గురించి స్వర్గాలనీ, ప్రకృతి సౌందర్యానికి అసలు సిసలైన ప్రతిరూపాలనీ ఎంతో గొప్పగా పొగుడుతుంటారు. నిజంగా మన ఆంధ్రాపల్లెసీమల కన్న అమెరికాలో పల్లెటూరు సీను బాగుంటుందని నేను చెపుతున్నాను.

నిజం చెప్పాలంటే ఏముందీ పల్లెల్లో? ఎటుచూసినా పూరిగుడిసెలూ, మురికిగుంటలూ... సుందరమైన దోమలు కని పిస్తున్నాయిగాని పచ్చికైనా అందమైన భావాలు కలిపించ డంలేదు. ఏ యింట్లో చూసినా చీకటే, శోకము నిలయ

తాండవం చేస్తున్నవి. ఈ యుగములో ఈ పల్లెలు బాగు పడవు నా వాక్కు నిజంగా వేద వాక్కు.

ఏమంటున్నారూ? నా గురించి పూర్తిగా చెప్పమంటున్నారా? చెప్తాను. మీ కోసం కాకపోయినా నా ఆత్మ సంతృప్తి కోసమైనా గొప్పను నేను చెప్పకపోయినా నిజం చెప్పాలంటే నేను పుట్టింది భారత దేశంలో పాలుపట్టింది పారిస్‌లో. ఓనమాలు నేర్చుకుంది వాషింగ్టన్లో. అన్ని విద్యల్లో ఆరితేరింది అమెరికాలో. అమెరికాలో నేను చదవని చదువంటూ లేదు. పాస్ కాని కోర్సంటూ లేదు. మెడిసిన్లో ఫస్టు, సైన్స్‌లో ఫస్ట్, రన్నింగ్‌లో ఫస్ట్, కన్నింగ్‌లో ఫస్ట్, ఈటింగ్‌లో ఫస్ట్, చీటింగ్‌లో ఫస్ట్, అన్నిటిలో నా అపారమైన అనుభవాన్ని గురించి అమెరికా ప్రభుత్వం నాకు XYZ అనే స్పెషల్ డిగ్రీ బహూకరించింది. నాన్సెన్స్! ఎందుకలా నవ్వుతారు? ఈ డిగ్రీ గురించి మీరా చెప్పేదూ. వినలేదా? అఫ్‌కోర్స్ మీరు వినకపోవచ్చు నిజం చెప్పాలంటే ఈ XYZ డిగ్రీ చాలా గొప్పది. ఈ డిగ్రీ ఈ ప్రపంచంలో ఇంతవరకు ఎవ్వరికీ రాలేదు. ఈ డిగ్రీ పుచ్చుకున్న ఘనత ఈ ప్రపంచంలో తొలిసారిగా నాకే దక్కింది. అందుకే అమెరికాలో ఉన్నతాధికారి మొదలుకొని భిక్షాధికారి వరకు, కార్మికులు మొదలుకొని కోటీశ్వరుల వరకు నేను తెలియనివాడంటూ లేడు. నాకు అమెరికాలో అంత పేరు ప్రతిష్టలున్నాయ్.

నిజం చెప్పాలంటే నాలాంటి వ్యక్తి ఈ ప్రపంచంలో నూటికి కోటికి ఏ ఒక్కడో వుంటారు. నేను చూడదంటి లేదు

దేవుణ్ని తప్ప; నేను తాగంది లేదు విషం తప్ప; నేను అనుభ వించంది లేదు మృత్యువు తప్ప; నేను తినంది లేదు గడ్డి తప్ప; నేను చేయంది లేదు హత్య తప్ప.

ఒకసారి అమెరికా ప్రభుత్వం నా దగ్గరకొచ్చి రోజుకు పాతిక వేల డాలర్లిస్తాం మా దగ్గర ఉద్యోగం చెయ్యమన్నారు. అప్పుడు నేను "నో" అన్నాను. అదే అమెరికాలో ఒక ప్రయివేటు కంపెనీ గంటకు లక్ష డాలర్లిస్తాం మా కంపెనీకి డైరెక్టర్‌గా వుండమన్నారు. "డోంట్ కేర్" అన్నాను. అక్కడే మరో ఫరమ్ పూటకు కోటిస్తాం. మా కంపెనీలో మేనేజింగ్ పార్టనర్‌గా వుండమన్నారు. "ఇంపాజిబుల్" అన్నాను. అలా ఎందుకన్నాను? నాన్‌సెన్స్! ఆ విషయం మీ కెలా తెలుస్తుంది నేను చెప్పంది? నేను పుట్టింది ఘోర దరిద్ర దేవత ప్రళయతాండవం చేసే, ఈ పవిత్ర భారతదేశంలో. నా మేధస్సు, నా తెలివి, నా చీమూ, రక్తమూ, అన్నీ నా దేశానికే ఉపయోగపడాలనే ఉద్దేశంతో అమెరికాకు టాటా చెప్పి, గుడ్ బై కొట్టి మన ఆంధ్రదేశానికొచ్చి మకాం పెట్టాను.

వాట్? నాకు పిల్లలెంతమంది అడుగుతున్నారా? నాన్‌సెన్స్ నాకింకా పెళ్ళికాలేదు. ఎందుకు చేసుకోలేదని అడుగుతున్నారా? పిల్ల దొరక్కమాత్రం కాదు. ఇది కలి యుగం కాంతల యుగం. కుక్కపిల్లలు దొరకలేదంటే ఆశ్చర్యంపడొచ్చుగాని కన్నెపిల్లలకు మాత్రం కొదువలేదు. వందలమంది కన్నెపిల్లలు పెళ్ళికొచ్చి తను తలిదండ్రుల గుండెలమీద కుంపటై కూర్చున్నారు.

ఆ ఆడపిల్లల తండ్రులు కట్నాలు లేని పెళ్ళికొడుకుల కోసం, దొంగలకోసం కాచుకునే పోలీసుల్లా వేచియున్నారు. కాని మనదేశంలో ఈ కట్నానికి ఎంతో ప్రాముఖ్యతుంది. తలిదండ్రులు తమ కుమారులను ఇంజనీర్లు చదివించినా, లాయర్లు చదివించినా, డాక్టర్లు చదివించినా ఆకట్నంకోసమే తమ బిడ్డల చదువుకోసం ఖర్చుపెట్టిన డబ్బును వడ్డీతో సహా ఆడపిల్లల తండ్రి దగ్గర పుచ్చుకోవడమే ఈ కట్నాల పరమార్థం. కన్నెపిల్లల భావిజీవితాలకే ఒక గొడ్డలిపెట్టుగాను ఈ కట్నాలను యువతరం కాదన్ననాడే ఆడపిల్లల కన్నవాళ్ళు నిశ్చింతగా ఉండగలుగుతారు. ఇలా కానినాడు వాళ్ళకు ఈ జన్మలో సుఖంగాని, శాంతిగాని ఉండదు. ఇది సత్యం.

ఇంకెందుకు నా సంగతే చూడండి. అమెరికాలో ఒక ఉద్యోగాధికారి వాళ్ళమ్మాయిని చేసుకుంటే ఏడు మేడలిస్తానన్నాడు... మేడలంటే మనమేడల్లా బోడి మూడంతస్తుల మేడలు కాదు, మేడకు ముప్పయి అంతస్తులు ... అంతస్తుకు ముప్పై గదులు ఐనా వద్దన్నాను. ఎందుకో తెలుసా? అప్పటికే ఆ పిల్ల ముచ్చటగా ముగ్గురి భర్తలకు విడాకులిచ్చింది. అమెరికాలో భర్తలకు భార్యలు విడాకులివ్వడం చాలా ఈజీ అది ఆ దేశంలో ఒక పెద్ద ఫ్యాషనూ కల్చర్ గూడ. ఇకపోతే అక్కడే మరో తండ్రి తన కూతుర్ని చేసుకుంటే ఏడు ఇటుక లిస్తానన్నాడు. ఏం ఇటుకలు! బంగారపు ఇటుకలు. ఐనా తిరస్కరించాను. ఎందుకు! పెళ్ళి కాకముందే ముద్దుగా ఇద్దరు పిల్లల్ని కన్నందుకు. అక్కడే మరో పెట్టుబడిదారుడు తన కూతుర్ని చేసుకుంటే మూడు విమానాలూ, ఏడు ఓడలూ

యిస్తానన్నాడు. నేను ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు. ఎందుకు ఒప్పుకోలేదు? అందుక్కారణం నాకున్న దేశాభిమానమే. నేను పుట్టింది అతి సంస్కార లక్ష్మీ నర్తనము భరత నాట్యం చేసే భారతదేశంలో నేను పెళ్ళి చేసుకున్నా పిల్లల్ని కన్నా ఆ తర్వాత గిట్టి మట్టిలో కలిసిపోయినా అది నా దేశంలోనే జరగాలనే గట్టి పట్టుదలతో వచ్చిన అవకాశాలను జారవిడుచుకొని మన ఆంధ్రదేశానికి వచ్చాను. నా చేతనయినంత సహాయం నా దేశ ప్రజానీకానికి చేసి నా జన్మ చరితార్థం చేసుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాను. కనుక నాకు మీరు పూర్తి సహాయ సహకారాలందించాలని మరీ మరీ వేడుకొంటున్నాను. నాన్‌సెన్స్! ఏమిటలా ఒకరి మొఖాలొకరు చూసుకొంటూ మీలో మీరు గొణుక్కుంటున్నారు? ఓఁ నా ఉపన్యాసాన్ని వింటుంటే మీకు రాజకీయ నాయకులు గుర్తొస్తున్నారా? నిజమే మరి మీ ఓట్లకోసము, తమ సీట్లకోసము మీ ముందుకొచ్చి ఎన్నో ఉపన్యాసాలిచ్చి అసలు ఉపన్యాసాలంటేనే మీకు విరక్తి కలిగేట్టు చేశారు ఆ ఉపన్యాసాలకే విలువ లేకుండా చేశారు తెల్లటోపీతో మెల్లిగా మీ దగ్గరకొచ్చి కల్ల బొల్లి మాటలు చెప్పి, వందలు వందలు చందాలు వసూలు చేసుకొని వెళ్ళి చివరకు తమ టోపీ తీసి మీ నెత్తిన పెట్టే రాక్షస రాజకీయ నాయకుణ్ణి కాదు నేను. అసలు నాకు ఓట్లన్నా, సీట్లన్నా నిజముగా చిరాకు. ఈ ఓట్లనుంచి కొందరు బాగుపడతారు. వందలమంది చెడిపోతారు. నిజముగా ఓటు మనముందు జీవితానికి బాట అనేకన్నా అది పేదల జీవితాలతో చెలగాటమాడే ఒక వేట అనడము న్యాయము.

ఇక పదవులంటారా అవి సెంట్ పర్సెంట్ పాపాల పుట్టలు. ఆ పదవులు కాపాడుకోడానికి అవినీతికి దిగజారాలి. అన్నిటినీ అందరినీ దూరం చేసుకోవాలి అబద్ధాలు ఆడాలి. అక్రమాలు చేయాలి. హత్యలు చేపట్టాలి సత్యాన్ని తుద ముట్టించాలి. అధికారమనే అందలం ఎక్కాలి అందుకే పాప పంకిలమైన ఆ పదవులంటే నాకు ఒళ్ళు మంట, కళ్ళు మంట, గుండె మంట.

ఇక అసలు విషయానికొద్దాం. నే చెప్పేది మిత్రులారా కోరుకునే దేమిటంటే నాకు మీ ఊరిలో ఒక చిన్న కుటీరం కట్టించండి రోజూ ఇంత అన్నం పెడుతూ ఉండండి. ఇప్పుడు నేనూ మీతో పాటు మీదగ్గరే వుంటూ, మీ కష్టసుఖాల్లో పాలు పంచుకుంటాను. నాన్‌సెన్స్! ఏమిటి మళ్ళీ మీ గుస గుసలు! నాకేం ఆస్తి లేదనుకుంటున్నారా? లేక నేనేం బికారి ననుకుంటున్నారా? ఎన్నటికీ కాదు. నిజం చెప్పాలంటే నేనో కోటీశ్వరుణ్ని. మా తాత మాజీ కేంద్రమంత్రి మా తండ్రి మాజీ రాష్ట్రమంత్రి, వాళ్ళిద్దరూ పదవుల్లో వుంటూ ప్రజాసేవ పేరుతో వారి పేదల సొమ్ము కొన్ని కోట్లు సంపాదించారు. ఉన్నట్లుండి ఒకసారి హార్టు ఎటాక్ వచ్చి పరలోకానికి విశ్రాంతికోసం వెళ్ళారు. ఒకసారి అంత ఆస్తికి నేనొక్కణ్నే వారసుణ్నయ్యాను. కాని ఆ డబ్బు ఎవరిది? ఎలా వచ్చింది? అని నన్ను నేను ప్రశ్నించుకున్నాను. ఇది ముమ్మాటికీ ప్రజాడబ్బేనని గ్రహించుకున్నాను. వెంటనే ఖజానా బద్దలుకొట్టాను. చిత్తు కాయితాల్లా కట్టలుకట్టి గది నిండా గుట్టలు గుట్టలుగా పడివున్న ఆ నోట్లను చూసి నాకు

నేనే ముందు ఆశ్చర్యపడ్డాను. ఆ తర్వాత సిగ్గుపడ్డాను. దేశంలో డబ్బు కెందుకింత కరువొచ్చిందో నాకిప్పుడర్థమైంది ప్రతి భాగ్యవంతుడూ ఇలా డబ్బు దాచేస్తే ఈ దేశమేమై పోతుంది? ఈ ప్రజలేమై పోతారు? అన్న ప్రశ్నలు కందిరీగల్లా నా మెదడును కుట్టడం ప్రారంభించినై. ఆ డబ్బు ఏం చెయ్యాలి? ఎవరికివ్వాలి? అన్న ఆలోచనలు జలగల్లా నా మనసును పట్టి పీడించసాగాయి. ఇంకా మా తాత తండ్రులు ఎక్కడ ఏం దాచారోనని ఏడుగంటలు ఏకధాటిగా మేడంతా వెతికాను. ముందు దొడ్డి తవ్వించాను. అందులో బంగారం బైటపడింది. ఆ తర్వాత బాత్‌రూమ్ బద్దలు కొట్టించాను. భూమిలో వజ్రాలు దొరికినై.

ముందు దొరికిందంతా ప్రభుత్వానికప్పగిద్దామనుకున్నాను. కాని పెద్దసముద్రంలో కడివెడు మంచినీళ్ళు పోయడం నిరర్థకమనిపించింది. ఆ డబ్బంతా బీదలకు పంచిపెట్టడం మంచిదనుకున్నాను. కాని అందుకు నా అంతరాత్మ అడ్డు చెప్పింది. బీదలను బిచ్చగాళ్ళుగా చేయవద్దని హెచ్చరించింది. డబ్బుతో పేదలు బాగుపడకపోగా త్వరగా చెడిపోతారని బోధించింది. నిజమే తేరగా వచ్చే డబ్బు మనిషిని త్వరగా చెడగొడుతుంది. నేనిచ్చిన డబ్బుతో ఒకడు తాగుబోతు కావచ్చు. మరొకడు తిరుగుబోతు కావచ్చు ఇంకొకడు పోకిరిపోతై పనిమానేసి బజార్లన్నీ బలాదూరుగా చక్కర్లుకొట్టొచ్చు. అందుకే పేదలకు డబ్బివ్వడం మానుకున్నాను. కష్టం చేసుకునేవాళ్ళ బ్రతుకుల్లో

నా కరెన్సీతో కలతలు రేపకూడదనుకున్నాను. ఐతే ఆ డబ్బును ఎలా సద్వినియోగ పరచాలని గంటలతరబడి ఆలోచించాను. చివరకు మానవసేవకన్న పశువుల సేవయే ఉత్తమోత్తమమని నిర్ణయించుకొన్నాను. వెంటనే పశు మేడలకు ప్లాన్సు సిద్ధము చేయించాను. టెండర్లద్వారా కంట్రాక్టర్లను పిలిపించాను. వాళ్ళకు కోటిరూపాయలు ముందుగానే అడ్వాన్సిచ్చాను. కాని వాళ్ళింతవరకు మేడలకు పునాదులే వేయలేదు. కారణమడిగితే సిమెంటు దొరకలేదని ఒకరు ఇనుము కొరతని మరొకరు కుంటిసాకులు చెప్పారు. అదీ నిజమే మరి, అసలు మనదేశములో మనకు ఏది చాలినంత దొరుకుతుంది? నిజానికి కరువుకు మారుపేరు మనదేశము. నాయకులు వేసేపునాది రాళ్ళలాగే ఆ మేడలుగూడా పునాదుల్లోనే ఆగిపోయాయి. కావలసిన డబ్బంతా ముందే పుచ్చుకొని కాంట్రాక్టర్లు మాయమైపోయారు. ఆ క్షణమే ఈ నీతిలేని మనుషజాతిమీద విరక్తి కలిగింది. మానవత్వములేని ఈ మనుషుల్ని నమ్మేకన్న పవిత్రతకు మారుపేరయిన పశువుల్ని నమ్మడం నయమనుకున్నాను. అసంపూర్తిగా మిగిలిపోయిన ఆ మేడలన్నిటిని పశువులపేర రాసి పారేశాను. ఈ ప్రపంచములో తొలిసారిగా పశువులకు రెస్టుహౌస్ నిర్మించిన ఘనత నాకే దక్కింది. మనుషుల్లో అనాధల్లాగే జంతువుల్లోగూడ దిక్కులేని వెన్నో వుంటాయి. అడిగి తమ కోరికలు సాధించుకోడానికి మనుషులకు నోరుంది. కాని పశువులకు నోరిచ్చి అడిగే అవకాశము లేకుండా చేశాడు

భగవంతుడు. ఈ విధముగా పశువులకు తీరని ద్రోహము చేశాడా దేవుడు,

రోడ్ల వెంటబడి ఎంగిలాకు లేరుకు తినే ఆవుల్ని ఇల్లూ వాకిలీ లేక బురద గుంటల్లో రెస్టు తీసుకొనే వరాహాలను, వానకూ, ఎండకూ తడిసిపోయే గార్ధభాలను మునిసిపాలిటీ వాళ్ళ కబంధ హస్తాలకు చిక్కి తమ ప్రాణాలను కోల్పోయే కుక్కల్ని చూచినా మనసెంతగానో పరితపించింది. యీ దేశములో పశువులు ఎంత వెనుకబడుతున్నాయో నాకిప్పు డర్థమైంది? అలాంటప్పుడు వాటి సుఖశాంతులకోసం మనం ఎందుకు ప్రణాళికలు సృష్టించకూడదు? అసలు సోషలిజానికి అర్థమేమిటి? సమానత్వమని. మనుషులతో సమానంగా పశువుల్ని చూచినప్పుడే ఆ సోషలిజానికొక అర్థము. యీ విషయమువిూదనే ప్రభుత్వానికి పాతిక పేజీల అర్జీ రాసి పంపాను. ఇంతా అక్కణ్ణుంచి సమాధానము రాలేదు. బహుశా నా అర్జీని చిత్తుబుట్ట దాఖలా చేసుంటారు. నాకు తెలుసు ప్రభుత్వం చెడుపనుల కిచ్చినంత ప్రోత్సాహము మంచి పనుల కివ్వదు. బ్రాందీ షాపులకు లైసెన్సిస్తుందిగాని బియ్యపుకొట్లు కివ్వదు.

ప్రభుత్వం సంగతలా విడిచిపెట్టండి విూరయినా పశువులు విూ పాలిట కల్పవృక్షాలు. పశువులు ప్రొద్దస్తమానం విూ పొలాలు దున్నుతున్నై, మూపసుకన్న బలమయిన ఎరువు లిస్తున్నై. తమ రక్తాన్ని పాలగా మార్చి విూ కందిస్తున్నవి తమ చర్మాన్ని విూకు చెప్పులు కుట్టిస్తున్నవి. తమ కొమ్ములతో విూకు దువ్వెనలు చేస్తున్నవి. అంతటి

ఉత్తమమైన పశువులకు మీరు గడ్డి పెట్టడం భావ్యంగాదు. మీరు హాయిగా యిళ్ళలో వుంటూ వాటిని మాత్రం వాకిలి ముందు, ఎండలో, వానలో, చలిలో వుంచడం న్యాయం కాదు. నా మాట విని పశువులకు గూడా మీతో పాటు సమాన హక్కులు, అవకాశాలు కలిగించండి

అసలు ఆ పశువులు పూర్వ జన్మలో మీలాంటి మనుషులేనన్న సంగతి మరిచిపోకండి. మీరు సత్యాన్ని తెలుసుకోకుండా పశువుల్ని హింసిస్తే వచ్చే జన్మలో మీరు కూడా పశువులుగా పుడతారు

(ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడి, రాళ్ళు దెబ్బలు తనమీద పడుతున్నట్లు నటిస్తూ) ఏమిటి? ఏమిటీ ఘోరం? మంచి చెప్పినందుకు నామీద రాళ్ళు, దెబ్బలూ విసురుతున్నారా? నిజమే మరి. మీకు మంచి రుచించదు. చెడులో వుంటూ చెడులో బ్రతుకుతూ, పూర్తిగా చెడిపోయిన మీకు మంచి తనము మహాపరాధముగానే వుంటుంది మంచిని పెంచలేని మీరే మంచిని చంపుతారనడానికి గాంధీజీ మరణమే ఒక ప్రబల నిదర్శనము.

సముద్రములో ఉప్పునీరులా ఈ లోకమునిండా చెడు నిండిపోయింది. నిజముగా మిమ్మల్ని బాగుచెయ్యడానికి ఈ యుగము చాలదు. బంగారపు పళ్ళేలలో భుజిస్తూ వెండిగ్లాసులతో కాఫీ సేవిస్తూ, పట్టు పరుపులమీద పవళించే నేను మీకు సేవచేయాలని వస్తే దెబ్బలతో కొడతారా? అదీ పాత దెబ్బలతో. ఏ పశువులకోసము నేను మీచేత దెబ్బ

దెబ్బలు తిన్నానో ఆ పశువుతోనే వారికి బుద్ధి చెప్పిస్తాను. వెంటనే పశువుల సంఘాలు పెట్టి, ఆ పశువులచేత వారి పనులు చేయకుండా స్ట్రయిక్ చేయించి, వారికి తగిన గుణపాఠము నేర్పకపోతే నా పేరు S. R. జు కానే కాను. నా డిగ్రీ XYZ సాక్షిగా ఇదే నా శపథము! మానవత్వము లేని మనుష్యులు డౌన్ డౌన్! ప్రజాసేవ చేసే పశువులు వర్ధిల్లాలి ...ఈ మనుష్యులు డౌన్ డౌన్!! పశువులు జిందాబాద్! (అని కేకలేసుకుంటూ లోనికి వెళ్తాడు.)

—: సమాప్తం :—

విచిత్ర దుర్యోధనుడు

[బెల్‌బోటమ్ ప్యాంట్‌లో బిగించిన అరచేతుల చొక్కా, వెడల్పాటి బెల్టు, బూట్లు, కళ్ళజోడు, నెత్తిమీద దొరటోపీ, చేతిలో రోకలిబండలాటి ఆయుధం అతని ఆభరణాలు. ఠీవిగా నడుస్తూ ఒక పట్టణంలో ప్రవేశించి అక్కడి వైభవోపేతమైన రంగుల్నీ, హంగుల్నీ పరీక్షగా చూస్తుంటాడు.]

దుర్యో :- ఆహా! ఏమీ మునిసిపాలిటీ వారి మురికిగుంటల మీద బారులుతీరి ముగ్గులుపెడుతున్న దోమల

భామల సౌందర్యము! అహో! ఇది ఏమి? నట్టనడి రోడ్డుమీద నడిసంద్రములాంటి నీటిమడుగు కాబోలు! ఏమిటీ సువాసన? వికశించిన విరజాజులు గుబాళించే పరిమళంబు చందంబున సుగంధ ద్రవ్యముల బోలు వాసనలు నోరూరుటలు గొల్పుచున్నది. ఏమై యుండును? ఓహో! ప్లాటుఫారాలమీద తిండిలేక ఎండి - ఎండీ ... కడుపుమండీ - మండీ ... కృంగీ - కృశించి ఎవ్వడో చనిపోయిన బిచ్చగాని శవము కాబోలు!

ఇది ఏమి? ఓహో! శునకరాజముకూడిరే యున్నది. ఇదియునూ కన్నుమూసింది కాబోలు! మురిగి - పురుగులుపడి కంపుకొట్టుచున్ననూ పాపం! మునిసిపాలిటీవారికి తీరికలేక - తీసుకుపోయే దారిలేక ఎక్కడి శవాల నక్కడే విడిచిపెట్టారు. ముక్కులు పగిలిపోవుచున్నవి. కడుపు రగిలిపోవుచున్నది. ఏమీ చిత్రము? (అంటూ కొంతదూరం నడిచాడు) నడిరోడ్డు మీద కాసారమా? అవును. ఇయ్యది కాసారమే!

ఇందులకు సందియము లేదు. మురికిపట్టిన అధినేత లంతా ఈ మడుగులోనే స్నానము చేసి భగవంతుని ధ్యానము చేయుదురేమో! ఆహా! ఎంతటి అదృష్టము పట్టినది ఈ పట్టణ పరిపాలకులకు? మురుగు కాల్వల్లో మురికిని కడుగుకొనుటకు మునుపటిజన్మలో వారేమి పుణ్యము చేసినారో గదా!

ఆహా! ఏమిరా చల్లదనము! తెల్లముస్సైతము అల్ల నల్లన ఆకాశమునందాక తేలిపోవుచున్న ఈ ఆక స్మిక చల్లదనమునకు హేతువేమై యుండునః కాళ్ళ క్రింద మెత్తగా - వత్తుగా తగులుచున్నది. స్పాంజీ కాదుగదా! (మరో రెండడుగులు ముందుకు వేశాడు) కాదు కాదు. ఇది మున్సిపాల్టీవారు తోలిన చెత్త! బజార్లన్నీ వూడ్చి వూడ్చి ఆ కసవునంతా యిక్కడ కుమ్మరించినారు కాబోలు! మునురుపట్టిన కతంబున చెత్తంతా మురిగి - నీళ్ళల్లో మరిగి కాళ్ళకు చల్లగా యున్నది (పెద్ద పెద్ద అంగలు వేసుకుంటూ మరో చోటికి వెళ్ళాడు) ఈ నగరము ఎక్కువదూ మంత్రిగారు

దర్శనము చేసుకొనలేదు కాబోలు. వారి సుందర సౌధాల మధ్య అగాధాలవంటి అపురూప గోడ్లు తిలకించి వుంటే పట్టుపరుపులే తెప్పించుకుని నట్టనడి వీధిలో పరిపించుకుని హాయిగా విశ్రాంతి తీసుకుంటూ గోళ్ళు గిల్లుకుంటూ ప్రపంచాన్నే మర్చిపోయి యుందురు. (మరి కొంత దూరం ఆశ్చర్యంగా చూశాడు)

ఏమిటీ విచిత్రము? ఇంతటి ప్రతిష్ఠ పేరుకుపోయిన ఈ నగరమ్మున ఒక్క దీపమూ కానవచ్చుటలేదు. కారణము గోచరించుటలేదుగదా! (ఇంకా కొంత దూరం నడిచాడు) మంచములోపడి చావు బ్రతుకుల్లోవున్న రోగిలా మసకమసకగా వెలుగుతున్న దీపము కన్పించుచున్నది. పాపము! దీపమ్ములార్పు వారి దివ్యదృష్టికి రాలేదేమో! అహా! ఈ నగర సౌందర్యము నయనానందకరముగా నున్న కారణంబున కాబోలు...మనసు ఏలనో వేయి గుర్రాల పరుగులు తీయుచున్నది. దేవతలైననూ దివినుండి దిగివచ్చి-

తన్మయులై - తల్లక్రిందులై మళ్ళీ దేవలోక ప్రస్తావన మర్చిపోదురు. ఇది నిశ్చయము - నిస్సందేహము- నిశ్చల నిశ్చయము. (మళ్ళీ కొంచముదూరం నడిచాడు)

ఈ కాసారంబున కొంచము దప్పిక తీర్చుకొని రోడ్డుప్రక్కన ఆకులు రాలిన చెట్టునీడన విశ్రమించి అటుపైన ప్రయాణము సాగించిన నన్ను కొట్టువారలెవ్వరు? (చేతిలో వున్న ఆయుధము అవతల పడవేసి మెల్లగా వంగి తేరిపార చూశాడు) ఆహా! ఏమీ ఆనందపారవశ్యము? నీటిమడుగులో సాటి మనిషి సాయము లేకుండానే స్నానమాచరించుచున్న దేవకన్యలు దిగంబరులై కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలుపుచున్నారే! నేనెంతటి అదృష్టముచేసి జనించితిని - ఎంతటి అపురూపవ రాలు బడసి భూమిమ్మీద పడితిని! ఎవరు వీరలు? (తిరిగి కళ్ళకు చేయి అడ్డం పెట్టుకున్నాడు) నట్టనడివీధిలో పట్టపగలే దిగంబరులై - దివ్యలోక సుందరీమణులై - స్నాన మాచరించు

చున్న వీరలెవ్వరు ? మాటవలుకుటకు నోరురాని వీరు మానవమాత్రులు కారా ఏమి? అహో! నేనెంత పొరపడితిని ? ఎంతటి దిగ్భ్రాంతికి లోనయితిని! నిలువులోతు నీళ్ళలో నిజముగా దివ్యకాంతలే దిగివచ్చి దిగంబరులై స్నానము చేయుచున్న వారలేయని భ్రమపడితిని. కాదు కాదు. ఇవి మత్స్యములు. ముత్యముల బోలు మత్స్యములు! నిర్వికారులై - నిరాడంబరులై - నిరాధారులై నిత్యనూతనంగా నృత్యములు చేయుచున్నవి! మృత్యువును సైతము లెక్కచేయని పారవశ్యమున పరుగులు తీయుచున్నవి. ఏ జాలరిజోలె వేచియున్నదో వీటిని దాచుకొనుటకు? (మరికొంత దూరం నడిచాడు ఏదో పరికించి చూశాడు.)

ఓయీ! నీవు ఎవ్వాడవు? ఏకతంబున ఆ చెట్టుకు వ్రేలాడుచుంటివి? పలుకవేమి? నీలో ప్రాణములు లేవా? మాట్లాడవేమి? (పరీక్షించాడు) ఓహో! ఉరి త్రాడుకు వ్రేలాడబడి ఆనందముగా ఊయలలూగు

చున్న నీవెంత ధన్యుడవోయీ? నిజాయితీని నిలువునా వురితీసి– చెట్టుకు ఉరితాలవేసి– వూగిస్తూ– నిరంకుశ పాలన సాగిస్తున్న పెత్తందారులెంత త్యాగమూర్తులు! (దూరంగా కారమూశాడు) అచ్చట మరో కాసారము కానవచ్చుచున్నది. అచ్చటి కరిగి తృప్తిగా స్నానమాచరించి దాహము తీర్చుకొని పోయెదగాక! (అంటూ అటువేపు నడిచాడు. దిగబోయి కాలు జారిపడ్డాడు.) అబ్బా! గుడ్డివాళ్ళను కుంటివాళ్ళను చేయుడానికి రోడ్డుమీద మట్టికుప్పలు తోలిన పట్టణ ప్రాభవంబెట్టిదని వర్ణింతును? మోకాళ్ళు పగిలినవే బాబో! (చూసుకున్నాడు. దిక్కులుచూస్తూ) ఏమిటీ కిలకిలా రావములు? ఏమిటీ పెదవులపై లాస్యము చేస్తున్న హాస్యములు? ఎవ్వరివై యుందును? ఆహా! గుండెలను కదిపివేస్తున్న మందహాసములు! ఏ నెచ్చెలి పెదవుల నుండి రాలినవి? ఓహో! నీవా? నీవా నన్నుచూసి నవ్వినది? నీవా పరిహాసాలతో నా ప్రాణములు తీయుచున్నది? ఎవ్వరిదానవు? మాట్లాడవేం?

అడుగుమిన్న కొలదీ పగలబడి - విరగబడి నవ్వుచూ నన్నింకా కృంగదీస్తూన్న నీవు ఎవ్వరిదానవు? ఏమిటా వాలుచూపులు? వాలుజడను భుజమువిూదుగా వ్రేలాడవేసుకొని చేతిలో పట్టుకొని ఆడిస్తూ కొంటెగా ఇంటిగా నా మాన ప్రాణములు తోడేస్తున్న నీవు తెలుగుజాతి ఆడపడుచువు కాదా? ఏమనుచుంటివి? నా కాళ్ళకు దెబ్బలు తగిలి - బబ్బలు పగిలి-చిత్తము చిందరవందరై ఏ సందున దొందనూ యని ఆలోచనలో పడ్డ నన్ను చూసి పరిహాసము చేయుచుంటివా? వంచకీ! ఏమిటి? అందరి దానవా? అట్లయిన కులసతుల పతులను యింటికి రప్పించి, వగలతో - వయ్యారములతో మెప్పించి వళ్ళుమ్ముకునే కులవంచకివా నీవు? పందెము వేసి పరువాలను పదిమందికి పంచియిచ్చే పతితవా నీవు? అవును. ఇది స్వతంత్ర భారతదేశం! వృత్తులు కోల్పోయి- మేధాసంపత్తులతో వృత్తులు పెంచి - ఉజ్వల భవిష్యత్తును బంగారము చేసుకునే భాగ్యనగరములో యింకనూ కులవృత్తినే నమ్ముకొని - మానాభిమానాలు అమ్ము

కుని - జీవితాన్ని చీకటి చేసుకున్న దొరసానివా నీవు? ఛీ! ఛీ! మగతనము లేదని మదనపడే నీ పేడ తనమును నేను అసహ్యించుకొంటిని! నన్నొక అసభ్యురాలిగా జమకట్టితివి? (మళ్ళీ వెనక్కి తిరిగాడు) పావలాకు పదినిముషాలు సుఖాన్ని పంచిపెట్టే ఒక పతిత పరిహాసించిన పిదప యిక నాకీ ప్రాణములు ఏల కావలె? పదునాల్గు భువనమ్ముల నొక్కపెట్టున ఎత్తివచ్చిననూ లెక్కచేయక ఒక్క గదాదండము వంటి రోకలిబండచే నుక్కడింపజేయగల ఉత్తముండ నగు నన్నే చూసి ఒక్క ఆడది నవ్వి అవమానము చేసిన యింక నాకీ వూపిరి ఏల వుండవలె? మొన్నటి ఎన్నికల సంరంభములో రెండువేల రూపాయల నాటుసారా తెప్పించి అలవాటు వున్న ప్రతివాడి నోటికీ అందించి నిషాతో వాళ్ళ గుండెల్ని నింపించి ఒక్కొక్కడిచేత లెక్కకుమించిన ఓట్లు పోలుచేయిం చిన ఈ విచిత్ర దుర్యోధనుండు ఎంతటి ఘనుండో నీకేమి ఎరుక? అవును నెచ్చలీ! అవును. ఒక్క రోకలి బండ నా చేతనుండ ఏ రౌడీమూకలైననూ పారి

పోక తోక జాడించక యుండునా? పాదములపై పడకుండునా? ఓసీ వగలరాణీ! నిరాడంబరుడనై, నిరాశ్రయుండనై నిరుడు నిర్మల ప్రాణములు ఈ పచ్చల పిడిబాకుతో తీసిన నేరము సైతము ఇంకనూ నా వీరాదికి రాక- అనుమానము లేక :- అడిగే దమ్ములేక - రమ్మన లేక - కిమ్మనక చట్టము సైతము నోరు మూసినది. ఏమనుచుంటివి? ఒసీ కులుకుల రాణీ! నాతో పోటీపడ్డ నారాయణరావును నాటునారా తాగించి - నమ్మించి - నాగుంపేరు చావిడిదగ్గర గిల్లేసి కొల్లేటికి పంపితే నారాయణపట్నం చేరుకున్నాడు నెచ్చెలీ! ఆవూరి మొనగాళ్ళంతా మీసాలు మెలిపెట్టి - పంచలు ఎగగట్టి జట్టీలు జట్టీలుగా - పుంజీలు పుంజీలుగా - పిడికిళ్ళు బిగించారేగాని ముందుకొచ్చే ధైర్యము లేక - మనస్థైర్యము లేక నోరు మెదపలేదు - కాలు కదపలేదు, ఏమనుచుంటివి? నాకు మగతనము లేదనియా నీ అభిప్రాయము? ఓసి పాపిష్టిదానా! కళ్ళకావరముచేత వళ్ళు క్రొవ్వి ఏమో గొల్లు రువ్వి ప్రేలుచున్న నీ నాలుకను వేయి చీలికలు చేయకుండిన- ఈ విచిత్ర దుర్యోధనుండు పుత్తముండు - జీవించుటే వ్యర్థము నిరర్థకము. ఏమీ

చిత్రము? ఇంత లేసి కన్నులతో వింతవింతగా చూసి- కిలుక్కున నవ్వి నవ్వి- వగలూ హొయలూ రువ్వి రువ్వి-చటుక్కున తలుపులు మూసుకొని చిటుక్కున వెళ్ళిపోయిన యీ పతితను పరాభవించకుండిన- ఇక నేనెందులకు? నా దొంగల పరివారమెందులకు? సారా వ్యాపారమెందులకు? ఏది ఏమైననూ ఈ వలపు కాంత బులపుతీర్చి - దాని సోయగమంతా దోచి- నేనూ పురుషుండనే- మానధనుండనే - పుత్తముండనే- అని బుజావు చేసుకొనకుండిన నా ప్రతిష్ఠ అప్రతిష్ఠపాలగును. (మళ్ళీ అటు వేపు నడిచాడు) వోసీ నవ్వులరాశీ! తలుపు తెరూ! ఏమనుచుంటివి? జేబులో కాసులు లేవనుచుంటివా? ఎంత కావలయును నీకు? ఎంత సమర్థించుకున్న - సరసమ్మునకు సిద్ధపడుదువు? తలలు తప్పించుట- మాటలు మార్చుటలో అందె వేసిన వందెగాడినై అఖండ కీర్తి ప్రతిష్ఠల కలితుండనై చట్టానికీ, చరిత్రకూ భయపడి - ఒంటరినై - తుంటరినై — ఎక్కడెక్కడో తిరుగుచున్న నా ప్రజ్ఞాప్రాభవాలు అర్థముగాక- యింకనూ వ్యర్థముగా పుచ్ఛరించుచుంటివి నెచ్చలీ! నీ మత్సరము మానకుండిన

యిక నాకీ మగతనమేల? (తలుపు దగ్గరకువెళ్లి కొట్టాడు) తలుపు తెరూ! వెయ్యిరూపాయలేగదా నీవు కోరినది! నా ఎడమచెయ్యి ఎవ్వరి జేబులో పెట్టినా అది వెయ్యిరూపాలకట్ట పట్టుకొనును! నీకు యిచ్చుకొనును! తలుపు తెరూ! (ఇవతల కొచ్చాడు.)

అవమానము ... సహించరాని మహావమానము! దుష్టదుర్యోధన చక్రవర్తి జీవితము దుర్భలము- దుస్సహము! ఒక్క ఆడదాని నవ్వుల ధాటికి తాళలేక ఎండకు కరిగే తారులా తారుమారయిన యీ విచిత్ర ధుర్యోధనుని బ్రతుకు నిర్వీర్యము- నిష్ప్రయోజనము- నిస్సారము! అసలు నా రాపాటు పాడు కోపంబున పయనమై యిల్లువిడిచిన నేను నగర మధ్యంబున కేల రావలె? వచ్చితినిపో- చెట్టుకు వేలాడుతూ వూయల లూగుచున్న శవాలనేల తిలకించవలె! తిలకించితినిపో- ఆ మునిసిపాలిటీవారి మురుగు కాల్వల మీద ముగ్గులు దిద్దుతున్న దోమ కన్యలనేల కాంచవలె? కాంచితినిపో- ఆకాలువల ప్రక్కనే కాలుజారి- పడి- ప్రాణములు పోగొట్టుకొని- దిక్కులేని చావుకు గురై- బలై- మురికి కంపు కొడుతున్న బిచ్చ

గాళ్ళనూ- కుక్కల్నీ- పందికొక్కుల్నీ- ఏల చూడవలె? చూసితినిపో- నడిరోడ్డుమీదమత్స్యరాజములు నగ్న నృత్యాల దృశ్యాలనేల చూడవలె? అక్కడికేల నరకగవలె? అరిగితిపో- కాసారముల నందేల దాహము తీర్చుకొన సాహసించవలె? సాహసించితిని పో- కాలుజారి ఆకాసారమున ఏలపడవలె? పడితిని పో- దూరమునుండి ఆ దొరసాని నవ్వుచూ మగతనంబు లేదని పరిహాస వచనంబుల రువ్వుచూ నన్నేల కించపరచవలె? ఏల వంచించవలె? అహో! ఇంతటిఘోర పరాజయము జరిగిన తర్వాత విధవ ప్రాణములు బొందిలో నిలుపుకొని సారా కొట్టుకు వెళ్ళినచో ఎల్లరకూలోకువై పోదునుగదా! (ముందుకు విచారంగా- బరువుగా నడిచాడు.) ఓయీ! నీవు ఎవ్వాడవు? నీ పేరు ఎర్రిటోపీయా? అట్లయిన ఈ ప్రదేశంబునకు ఏల వచ్చితివి? ఏమనుచుంటివి? ఆహో! సానివాడల సంచారము చేయుచున్న నన్ను పట్టుకొనుటకు వచ్చితివా? ఆహో కాలమెంత దయమాలినది! అనుకూలించక పోతే "వసుదేవుడంతటి వాడే గాడిద కాళ్ళు పట్టుకున్నాడు" అని శాస్త్రములు

ఘోషించుచున్నవిగదా! కాంతలు నివసించు చోటికి ఏకాంతమున ప్రవేశించి యిరకాటములో పడితివికదా! కటకటా ఎట్టికష్టములు వాటిల్లినవి! ఎంత దైన్యస్థితి ఏర్పడినది! ఓయీ! నీవు నన్ను విడిచిపెట్టవలెనన్న నీకేమిముట్టజెప్పవలె? ఏమిరా! లంచమన్ననీకిగిట్టదా? ఆదేమిరా? నీవు భార్యాబిడ్డలను సుఖముగా పోషించ నిచ్చగలవాడివి కాదా ఏమి? అవును జీతముచాలక-జీవితాలనుచీకటిచేసుకున్న తెలుగువారి తెలివితేటలు-తేటతెల్లముగా నేనరుగుదును। ఏమిరా యితని స్వభావము ఎంతకానుమారకున్నది. ఓయీ! నేనెవ్వడినో ముందుగా ఎరింగిన నీవు తోకజాడించెదవు అట్లయిన నాలకించుము ఉత్తముండనగు విచిత్ర దుర్యోధనుండను నామధేయుండను నేను! మొన్నటి ఎన్నికల జాతరలో పార్లమెంటు సభ్యులుగా ఎన్నికయిన పానకాలరాయుడు గారి భార్య తమ్ముడిని. వారి బావమరిదిని ఏమి అలా గుడ్లు తేలవేసి — తెల్లబోయి చూచుచుంటివి? మన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి గారి మూడో భార్య మేనత్త కొడుకును- వారి సోదరుండను. మనజిల్లా అధికారి పిన్నమ్మకు స్వయాన

మరిదిని- వారికి సారథిని. నేను తలుచుకున్న నిన్ను ఏడు జిల్లాల అవతల పారేయించగలను! ఏమిరా? ఇంతకు ముందే అన్ని జిల్లాలు తిరిగితివా? అట్లయిన నన్ను పట్టుకొనుట తధ్యము! ఆహా! "బలవంతమైన సర్పము చలిచీమలచేత జిక్కి- చావదె సుమతీ" అని బుధులు చెప్పిన సూత్రము వ్యర్థము కాదన్న మాట! ఓయీ! రమ్ము! ముందుకురమ్ము- నన్ను పట్టియిచ్చిన సాహసానికి మెచ్చి ప్రభుత్వం నీకిచ్చే ప్రమోషన్ వల్ల నీవుగొప్పవాడివై పోవడం నాకూ సంతసమే. కాని నా దగ్గర అరక్వోడికూర- నాటు సారా వున్నది రుచి చూసెదవా? ఏమిరా¡ ఆ రెండూ నీకు ప్రియమైన ఆహారములా? అయితే రమ్ము- ఆర గించుము— కడుపార ఆరగించి కైపెక్కి- కైలాసము తృప్తిగా చూడుము. (అంటూ అందించాడు) ఆహా! బాధ్యత- బాధ్యతఅని వాగీ,వాగి... తృటిలో మధు రామృతము సేవించి- మత్తెక్కి- మెత్తబడి- వచ్చిన దారి పట్టిన నీవెంత ఘనుండవోయీ! విజయము... మహావిజయము... ఈ విచిత్ర దుర్యోధనుండు

విజయ గర్వముతో సర్వము మర్చిపోయినా ఎదురు లేదు. మనదే విజయం— మనదే విజయం— (అంటూ పెద్దగా నవ్వుకుంటూ దూరంగా వెళ్ళిపోయాడు.)

—: శుభం :—

ఎలక్షన్ పిచ్చోడు

[అది నాలుగురోడ్లు కలిసిన బజారు. అప్పలరాజు ఎడంచేతిమీదుగా వ్రేలాడుతున్న పూలదండతో ఆ బజారుకు వచ్చాడు. ఖసీను, పైకెగదోపిన కట్టువంచ, తలగుడ్డ అతని ఆభరణాలు. దూరంగా ఎవరో పిలిచినట్లు వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. ముసిముసి నవ్వులతో రెండుచేతులూ కలిపి యిబ్బందిగా నమస్కరించాడు.]

అప్ప: దండాలండి! అయ్యబాబోయ్! తవఁ కాళ్ళకాడ బతికేవోణ్ని. కళ్ళు సత్తిపూది కెల్లిపోశాయేటండీ

మరేను? సిన్నయ్యగోరా! తవరిక్కి సూళ్ళేదు దొరా
దండాలు.

అయ్యబాబోయ్! అలాగనెయ్యమాకండి. అంతా
తవరి సలవేగదండి మరి? ఎందుకంటారేటండీ? బేగ!
ముందు కొచ్చేత్తంటేను? ఇదండి - ఇది - మరండీ -
దండగదండీ! పూర్లండ. (అంటూ చేతిమీద దండను
ఓసారి తృప్తిగా సూసుకున్నాడు) నా సామిరంగా!
బుల్లెబ్బాయిగోరూ! మావోళ్ళంతా నా సుట్టో పడే
శారు, నా నేవోం మా ఆడదానికిద్దామని అట్టుకొచ్చే
త్తన్నాను. అంతేనండి.

అయ్యబాబోయ్! అక్కడే వుంనండి కిటుకు.
మరండీ! కులపోళ్ళంతా కూడబలుక్కుని ఇన్ను మా
వార్డుమీద నిలేశారు. గెలిపించిపడేశారు. అంతా
మా ఆడదాని సలవేనండి. అమ్మతోడు!

ఏటండి అలాగనేశారు? తల్లి సిగ్గొయ్యా నా పెళ్ళాం
ముండ సలవ నేపోతే నాను కుడిపోయి వుందునండీ!
వత్తానండయ్యగోరూ! (రెండడుగులు నడిచాడు వాళ్ళ
వుద్దేశ్యంతో. మళ్ళీ ఆగిపోయాడు. కిసకిస నవ్వు
కుంటూ.)

ఆయ్యబాబోయ్! పెద్దయ్యగోరా! దండాలండి దొరగోరూ దండాలు. నావండీ - అప్పల్రాజుగోణ్ణి - పాకీ రేవుబండ కాడ పాయంకాలందాకా తవఁరు యిడిసి పడేసిన బట్టలుతికే అప్పల్రాజుగోణ్ణి దొరా!

ఆయ్యబాబోయ్, అంతమాటనమాకండి. (మళ్ళ వచ్చాడు ఆయాసంగా) ఏటిబాబో? గొప్పొణ్ణి ఆయిపోతానికి నానేవన్నా గోరీ కట్టించుకున్నానా యేటి? ఆ మాట... ఆక్లేరండి బాపనయ్య పంతులు గోరు! ఆరు సెబుతారండి, ఏవఁనంటే- "ఓరి ఎర్రి మొగవాఁ! నీలా యిగ్రహం కట్టించుకోవాలంటే ప్రజల సేవ సెయ్యాల- ఒళ్ళు కాళ్ళరిగానపడి ఏడుకోవాల" అని ఏందేటంటే అందేటేనండి.

నానేవఁన్నా నామాలెట్టుకుని ఏడుకొండలవాన కూకున్నానా యేటి? ఎలచ్చనులో గెలిశాను అంతే గదండి. ఆడుబట్ట నాది కాదు బాబో - మా ఆడ దాంది. వత్తానండయ్యగోరూ! (కుంటూ చకచకా నడిచాడు)

ఒలేయ్ గవఁరీ! నాయాల్లాన రాయే బేటికి. తల్లి సిగ్గొయ్యా నాను గెల్చేశానే! ఏటే ఎర్రిమొగవాఁ !(

వల్లమాలిన సిగ్గొచ్చిపడ్డది? గెల్చానే - మొగోడుగా నిల్చానే! ఓసి నీయమ్మకడుపు కాల! ఏటే చేటికి రమ్మంటే గమ్మున వూరుకుంటావ్? ఏటిసెయ్యమంటావే? పెద్దోరంతా ఎదురవుతావుంటే ఆరికో దండం పారేసి కొంప నేరేతలికి గండం గడిచినంత పనయింది. ఎంచేతంటే - అంచేతేమరి.

ఏటీ? ఆళ్ళంతా ఓట్లేసి గెలిపించటానికి కారణం నువ్వా? (నవ్వుతున్నాడు సిగ్గుగా, బిడియంగా) కాదు టేహే! నీ నవ్వు- అమ్మతోడు! ఎంచేతంటే- అంచేతే మరి! నాసామిరంగా! నీ పెదాలు తమలపాకులతోడాల్లాగుండాయ్ గవిరీ! అందుకేగా మోసు నాయాల్ది నువ్వు నగుతావుంటే మొగమంతా జిల్లంటాది - గుండెలో గుబులవుతాది.

అందుకేనే గవిరీ! నాకిన్ని ఓట్లు పడ్డాయ్ మరి - గెలిశాంమరి! అద్గో అదేనే! నీకాడున్న మాలావు సెడ్డ సిక్కు. ఎరికే తేహే. నువ్వు మాలావు అందంగా వుట్టావ్. నాను కాదన్నానా యేటి? నువ్వట్టా ముద్దొచ్చేలాగున్నావనే ఆళ్ళంతా నామీనపడ్డారు. నా సేవాం

ఆళ్ళ కాళ్ళమీదపడ్డాను. వార్డులో నిలబడ్డాను డోకా నేకండా డోలు మోగించి మరీ గెల్చాను.

నాయాల్దాన నాకు వళ్ళు రేగిందంటే కుమ్మేత్తాను మరి. ఆఁ! జేటికి రమ్మంటే వాకిట్లోవుండి వాగుతున్నావుగా? పట్నాయేటి ఓ పట్టు? ఓసి నీ తల్లిసిగతరగా - ఇంతలావు ప్రెజానాయకుణ్ణాట్టుకుని "నీ జిమ్మడ" అంటున్నావా? శేయ్ గవఁరీ! గమ్మున జేటికి రాపోతే నానే లోపలకొచ్చేత్తాను - ఏసేత్తాను యీ దండ! ఆసి నీ ఎర్రికూల! వద్దంటావేటహే? మనోళ్ళంతా పొగడి, ఒక రేత్తిరంతా తీర్మానం పాసైసి, నా మెళ్ళో ఈ దండేసి, ఒక దండంకూడా కడేసి దీవించారే!

ఏటీ! శేయి గవఁరీ! నాకు తెలవకడుగుతాను నాను నీకు మొగుణ్ణా - లేకపోతే పగోణ్ణా? సెప్పేగవఁరీ మొగుణ్ణేగందా. ఇప్పుడు నాను ఏటిసేత్తాను సెప్పు? అయినా లోపలచేసే ఎదవపని ఇంతమంది సూత్తుండగ జేటిసేత్తానా యేటి నీ పిచ్చిగాని? జాగుసేత్తా

ఏటి మరి జమీందారు బిడ్డలాగ. ప్రెజానాయకుడి పెళ్ళానివా నువ్వు?

అయితేమటుకు పేటికి రాకూడదాయేటి? ఎవుడే ఎకవ సచ్చినోడు నీకు సెప్పిందీమాట! అలాగని మరి రేకట్నుంచి కాళ్ళు, చేతులూ ముడెట్టుకుని- పరంవటి టో కూకోని ప్రెజా నాయకుడి పెళ్ళాని గంపా అనుకుంటే... పూరోళ్ళ గుడ్డలుతికేదెవురే మరి?

నానా? ఏటీనాను? ఓసి నీ తల్లి సిగ్గొయ్యా సెయ్య బలిసిందే నీకు- ఇంతలావు ప్రెజానాయకుణ్ణెట్టుకుని ఆరి గుడ్డలుతకమంటావేటే? గూబ గుయ్యమంటాది నోర్మూసుకో- ఏటా సిగ్గు? గులాబి మొగ్గలాగ... ముడుసుకుపోతుందేటే నీ మొగం.

ఆసి నీసిగ్గు సితకా- నిన్ను బండకేసి పుతకా- ఏటే తలబిరుసు? ఓసి నీయమ్మకడుపు కాల. అయ్యనీన్ని కట్టిపెట్టవే- ఎంచేతంటే అంచేతనే మరి. నాను గొప్పోణ్ణయిపోనాను గందా! అంచేత. ఆరిళ్ళని

నువ్వు, నీపని ఆరా సెయ్యాక తప్పదు. నానేటి సేత్తానంటా వేటి? బెద్దముడిసి నయ్యానుగాద మరి. పూరు విూనబడి సేవజేయాలమరి. ఇంతమట్టుకు నీపని నాను ఏవీ సెయ్యాలేదా?

అదేసే- ఆసియ్యాబలిసిన మాటలకే పళ్ళుమండేది- అసలు నీతల్లి సిగ్గొయ్యా పెళ్ళయినప్పట్నుంచి సూత్తన్నా - నానంటే నీకు యిదినేదే... యిది... ఇదంటే తెలవదా యేటి? ఆదేమరి ఎంచేతంటే- అంచేతనే మరి?

ఒరే గవిరా! ఓమాట నిజం సెప్పే - ఆయాల మన పెళ్ళయ్యాక మూడోరేతిరి- ముత్తయిదులొచ్చి మనిద్దరినీ వోగదిలోకి నెడితే- నాయాల్ది ఏంచేశా! సెయ్యి! కందకుండా బేటికెల్లిపోయి- గడేసుకున్నావ్. కోడి కూతెత్తేదాకా నాగోడు యిన్పించుకోనేదు. ఎంచేత అంచేతే మరి!

నా పావిరంగా గజ్జల గుర్రింనాగ గంతులేత్తావే గాని వంటమీూన సెయ్యెట్టనిత్తావేటి! పొట్టావులాగ కొరకొర, నురనుర సూత్తావుగాని. సగుతా నడిరేత్రి

తేపితే నాయాల్ది ఆపులిత్తా ఆవతలకెళ్ళిపోతావు వళ్ళు నొవ్వాలంటావు, కళ్ళు మంటలంటావు, వల్లగా దంటావు. ఇంతకీ బేటికి రావన్నమాట! (రెండడు గులు లోపలకేశాడు.)

నాయాల్ది గవిరీ! నాను లోనికొచ్చానంటే పడే త్తాను మరి ఈ దండ. తేయ్ గవిరీ! ఈపూటన్నా కూసింతనవ్వే...కిలుక్కున నవ్వితే సాలు గవిరీ! కిలుక్కుమంటాది మణుసు. ఎంచేతంటే అందుచేతనే మరి. ఆంచేతంటే ఎంచేతంటావేటొహే-ఎర్రిమొగవా నువ్వు సొప్పినట్టే ఇప్పేసుకుంటాన్లేయే.

ఏటి? మనయ్యగోరికే ఓటెయ్యమంటావా? ఆలా గనేమరి! ఓటేత్తానని మాటిచ్చినా బేటికిరావు. వో ముద్దునోటికియ్యవు ఏటే నీ కులుకు? (బజారు వంక చూశాడు. చేయి అడ్డం పెట్టుకుంటూ.)

అయ్యబాబోయ్! దండాలుండయ్య గోరూ! దండాలు. తేయ్ గవిరీ! అయ్యగారొచ్చేశారు. మంచ వెయ్యాలే గవిరీ కూకుంటారు. ఇబ్బ నేదండి నాయా

ల్ది మా ఆడదానికి మాలావు సెడ్డసిగ్గండి. ఏటండీ అలా గనేశారు? దాంతల్లి సిగతరగా – దానెవ్వారంనాకన్నా తమరికే బాగా ఎరికా ? ఎంచేతండీ ?

వోహో ! అంచేతన్న మాట ? కాదంటండి మరి లేదిం దగ్గర్నుంచి తవకింద బతికేవోళ్ళం. తమ రిడి చేసిన గుడ్డలుతికే వోళ్ళం. అంచేతనే గదండి నాను గెలిశింది. ఇంకా కిటుకేటి బాబో – కిటుకు. ముంచేశారా ఏటి కొంప ? ఏటే గవిరి ! కిటుకంటారేటి కిటుకు? అని సీతల్లి సిగ్గొయ్యా ఏటే అలా కిలుక్కన నగుతున్నావు ? అయ్యగోర్ని చూసేతలికి ఆనందం పొంగిందా ఏటి ? అంచేతేగదటే – మనం ఆరికాళ్ళ కింద బతుకుతుంది? అని నోర్మూసుకోయే పోసుకోలు దానా !

అయ్యగోరూ ! తవరొచ్చింది దాన్నడగ మంటా రేటండీ మరీనూ? అదొట్టి ఎర్రిబాగుల్దయితేను – నాను మటుకు తవరు సెప్పిందానికి కాదంటానా ఏటి ? వోటిమ్మంటారా ? గవిరా ! అయ్యగోరు నాదిమ్మంట న్నారే. ఆరికేసిత్తానని ముందే సెప్పేశావా ?

ఆసి నీతల్లిసిగతరగా. వోమాట సెప్పనేలేదేటి? ఎంచేతంటే అంచేతేనా? అయితెసర్లే బాబుగోరూ! తపరేవీ అనుకోనంటే వోమాట అడుగుతాను. మాటెందుకు బాబు? మాటిచ్చ్యాండినాబు. దీంతల్లి సిగ్గోయ్యా- మాటిత్తే మాడోనాటి కల్లా సాటుగా సారా కొట్టు కెళ్ళిపోద్దిగదండి మరి? కరకెట్టుగా నా ఓటు మీకే యిచ్చేత్తాను. ఆ పెసరట్టు నాకు కడ దయ్యాండ ఏటంటారు? పెసిరెంటా? అదేనంటే నోరు తిరిగి సావటంలేదు. ఆ పెసిరెంటు నాకొగ్గెయ్యండి. యీల్లేదండా రేటి బాబు. మావోళ్ళంతా నామీద ఆశెట్టుకుని- ఆవురావురుమంటుంటేను.

ఆయ్యా బాబోయ్... అలాకదద్దు మరి-ఆనక మొగ మాటానికడ్డం వొత్తె మావోళ్ళంతా నీ మొగమ్మీద వూసేత్తారు. నా వూసె త్తరు గూడాను- ఆదేటి బాబో! అపవాదాలకాడబతికే వోళ్ళం- బాకీసోళ్ళం- మాకూ సీమూ, నెత్తురూ వుండాయి బాబు! మాట మీన నిలబడే అలవాటు వున్నోళ్ళం దొరా! మొగ వాటం ఆడమోకండి. నేకులెత్తి మొక్కుతానుమరి.

ఏటే గవిరీ! అరికె బెయ్యాక పోతె నాతో కాపరం సెయ్యానే సెయ్యవా? ఎందుకట? అంచేతేనా? వాసినీ

తల్లి సిగతరగా! ఎంతమాటన్నావే నాయాల్దాన! మా పన్లన్నీ తవరే జేసి పెడతారు బాబు! నిజవేమరి! నా వాళ్ళు నన్నేవంటారో ఎరికేనా మీకు? ఇళ్ళదే ముంది? పెదవులూ- అరకాయసారా, అరపేటు కోడి కూరా- ఇళ్ళెమొకాన పడేత్తారా? నోరెత్తేవాణ్ణి కడ్డి వెళ్ళి- తోసేత్తారా!

అలాగయితే నర్లే దొరా, నాది తవరికే యిచ్చు కు టాను. నానువుచ్చుకునే దేటి బాబూ- యిద్దూరం గా కపోతెను. అడగమంటే బోల్డన్నివయాలున్నయ్ మరి కరారేనంటారా! అయితే యికేం- కాయం ఎంచేతనంటే అవతలీధిన అయ్యగోర్ని పిసిడెంటును జేత్తె తాయిదేళ్ళదాకా అగపళ్లేదంట. అంచేత- అదే పండి- మరండీ మా సిన్నత్త కొడుక్కి- ఓ తమ్ము డున్నాడండి - సదూకుని పట్టా పుచ్చుకున్నాడు గూడాను. ఆడికో వుద్దోగం సూడాం ఎంతవుద్ది?

అంతెనేటండి బాబూ? సెవితె ఠాలావున్నాయ్, మా ఊరసామి గాడు లేడండీ! ఆడికో పెయ్యేటు మసి నుందండి. దానికి సారాపాట యిప్పించాలి. ఎంత వుద్ది? అంతెనేటండి! మారజక సంఘవోళ్ళు గుడ్

లుతకటానికి సిద్ధయిబ్బందడిపోతున్నారు. దిగుడుబాయి కాడ అరేసుకోడానికి పోటుకావాలి. ప్రత్యేకంగా ఒక సెరువుకూడాల. ఎంతవృద్ధి! ముందీయిసయాలు తెల్చండి. వృజ్జోగాని కెంతవృద్ధి? సారాపాటకెంతవృద్ధి? సెరువు రావటానికెంతవృద్ధి? ఆరేసుకునేపోటుకెంత వృద్ధి? ఈటి సంగతి తెల్చండి మరి!

అయ్యబాబోయ్! అయిపోటం ఏటండి! బోల్డన్ని విసయాలున్నయ్ మరి! తవరుఒప్పేసుకుంటేసరే మరి! లేపోతె అంతేమరి! సొంత యిసయాలయితె అంతులేకండా వున్నాయి దొరా!

మరండీ మా ఆడది లేదండి! ఆదేనండి- గవిరి! దానికో పెళ్ళియేటుగాకున్నాదండి ఆడెప్పుడూయీయాడి గుమ్మంలో నుంచోని దీన్నిచూసి ఇకిలిత్తావుంటాడు. ఆడి కాళ్ళు ఇరగగొట్టాల ఎంతవృద్ధి?

అంతేనా ఏటండి! మా గవిరికో సిన్నయ్య వున్నాడండి- నా కొడుకు. ఆడుసత్తె ఒక కుంటనేల నా పొలంలో కలిసిపోద్ది అణ్ణి యమలోకం అంపాల- ఎంతవృద్ధి?

నా యాల్ది దింతల్లి సిగ్గొయ్య- మాగవిరిని పెద్దింటి సిన్నబ్బాయి గోరు కన్నా గొట్టాడంటదొరా! ఆరి రొండు కళ్యాపీకెయ్యాల- ఎంతవుద్ది? ముందీటియవ్వారము తెల్చండిమరి! వాళ్ళిరగ్గొడితే ఎంత? కళ్ళుపీకైతె ఎంత? దాని సిన్నయ్యను యవలోకం అంపితె ఎంత! ఈ మాటిసంగతి ముందుగా సెప్పండి మరి!

అయ్యబాబోయ్! నేకావని సెబితేనాభంలేదండి బాబో! సాలామంది సెప్పారు- మా కళ్ళుగప్పారు. అంచేత ముందుగా తవరు సెయ్యాల- నా ఓటు వీరా కెయ్యాల అదీ పాయింటు.

ఏటే గవిరీ? సిన్నబ్బాయి గోరు కొట్టింది ఒక్క కన్నేనా? మరయితే ఆ ప్రియేటుగోడి సంగతేటి? ఓసి నీ తల్లి సిగతరగా! నిన్నరేత్తిరి నువ్వెల్లింది యాడకే మరి? మున్సబుగోరింటికా? ఆరి మూడో తమ్ముడు రమ్మన్నాడా? ఎందుకూ అని? పెళ్ళయి నప్పట్నుంచి రమ్మంటున్నాడా? సాటిట్లోకి రమ్మంటే సిగ్గసిపోకావేటే? సెప్పు- అంచేతెనా?

అయ్యబాబోయ్- అయ్యా ముంచేశారా నాకొంప ఏటయ్యగోరూ తవరనేది? వూళ్ళో [illegible]కారంకా

ముంచేశావురా నాకొంప? మరీమాట ముందుగా నాకు సెబితే- ఆరిగుడ్డలన్నీ ఆట్టుకెళ్ళి నానూ ఆసెరువులో మునిగేద్దును గందా? నాయాల్ది పొద్దున్నేదినవ్వట్నుంచీ వూరువారాన తిరిగీ తిరిగీ. పెళ్ళి టికూడు తిన మరిగి నా వూనేమర్చిపోయిందిరా రా! యెట్టాగండీ దీన్తో కాపరం సెయ్యాటం?

ఏటయ్యాగోరూ? ఇసువంటి పాడుపనికి తవరూ పాలుమాలారా? ముందే ఐనే అందరికీ సెప్పి, ఓట్లునాకే యించారా? ఇదన్నమాట కిటుకు. అసలు కిటుకు యిదా బాబు? కులపోళ్ళంతా కూడబలుక్కుని నికే శారని నిన్నటిదాకా మురిసిపోయాను బాబో- అసలీ యాబ్వారమే మరిసిపోయ్యాను.

ఏటే గంగరీ! నా సిన్న తమ్ముడే యిసువంటి యాదవపనికి దించాడా? "అవును మావా! నీ సిన్న తమ్ముడే సిగ్గుమాలిన పనికిదించాడు - నిలువునా ముంచాడు" అని యింకా సెబుతున్నావా! చీ! సిగ్గు లేదంటే సీకు?

ఒలేయ్ గంగరీ వద్దేవాకు. సెనరట్టూ వద్దు, సెటి రొట్టూ వద్దు- నాకీ నెంబరేవద్దు- నాకీ సంబరాలేవద్దు

గవిరీ! నాకు పరువు కావాలి. మానం మరేదా కావాలి- చీ! చీ! వళ్ళు పూరోళ్ళ సేతుల్లో బెట్టి- పోట్లట్టుకొచ్చి-నా కాళ్ళమీన పడేత్తే ఆటినిపోగెట్టుకని- గొప్పోణ్ణయిపొయ్యాను గందాని- సంకలు కొట్టుకోటం నా కిట్టంలేదే-

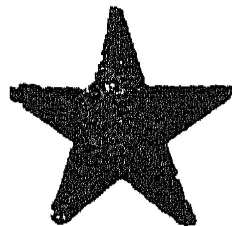
నేయ్! కాలుతున్న యి(స్త్రీ)పెట్టె కిందపడి కాలిపోతున్న టెరిలిను చొక్కాలా- కాలిపోతందే నా మొఖుసు. నీళ్ళకడ్డ నిప్పల్లా సిటసిట్లాడిపోతుందే నా గుండె సెగు వళ్ళమ్ముకుంటే వచ్చిన ఓట్లు సూత్తంటే నాకి రేవు బండకేసి వుతకాలనిపిత్తందే గవిరీ!

ఓసి గవిరీ! యీ యూధవబతుకు నాకు వద్దేవద్దు. ఈ మురికిబట్టిన ముండబతుకు- సాకి రేవుకు మోసుకెల్లి- వుడకబెట్టి- వుతికి సలవజేసుకుంటేనే గాని సల్లబడదే నా వళ్ళు.

అమ్మో... అమ్మో... పెద్దరికం అంటే తెగ మరిసిపొయ్యాను బాబు! నెంబర్రై పోగానే నానో నాయకుణ్ణయిపోతానని సచ్చేంత ఆశబడ్డాను దొరా! గవిరి నా బతుకునిండా మురికిచల్లింది. బీసింగు పొడ

దులో పడేసి- సెడామడా బాది బాగుచేసుకోపోతే అది సిరిగిపోద్ది - బాబో యీ పెద్దరికాలూ, సుట్టరికాలూ నాకొద్దు. ఎల్లండిబాబు! ఎల్లిపొండి.

సెయ్! కిలాడిదానా! ఎల్లవే- నువ్వూ ఎల్లిపోయే- గమ్మున వుంచుకుంటే నన్నో గంగిరెద్దును చేసి- ఆడించావు. ఇంకా నువ్విక్కడే వుంటే నిన్ను సాకి రేవు బండకేసి వుతికేత్తాను - వూరేత్తాను - ఎల్లు - ఎల్లిపో - (అంటూ దండతెంపి చిందరవందరగా వూలన్ని చిమ్మి రుసరుసలాడుతూ వెడతాడు.)

మొద్దబ్బాయ్!

[మొద్దబ్బాయ్ ... ముద్దుగా మాట్లాడరాదు - మోకాళ్ళదాకా నిక్కరు ... మోచేతులవరకూ బనీను — ముందుకు దువ్విన క్రాపు ముక్కుకు సరిగా పెదవిమీద జోరీగలా మీసం - మెడలోకంటె — చంకకు (తాడుతో వేలాడే పలక - ? చేతిలో బలపం - చవకబారు చెప్పులు - ఈ మొద్దబ్బాయ్‌కి... అలంకరణలు - కళ్ళునులుముకుంటూ... మధ్య మధ్య ఏడుస్తూ - వెనక్కితిరిగి చూసుకుంటూ - వీధిలోకొచ్చాడు - వుల్లముక్కులో పెట్టి - పెద్దగా తుమ్మాడు - చీదేశాడు.]

మొద్దబ్బాయ్: — అసలు నేను పోనేపోను - ఆఁ... వళ్ళంతా చితగ్గొడతే... ఎవరుపోతారేం? అవాఁ నేను పోను

పోనంటే పోను – [పసిపిల్లోడిలా – ఏడుపుం...ముఖం ... చిందులు వేశాడు] పోనమ్మా! మయ్యా రాని... మాపటేల నిన్ను కొట్టిస్తాను – పడుము విరిగిందాకా కొట్టించక పోతే.. నా పేరు ముద్దబ్బాయే కాదు...ఊం— అమ్మో! రెండో గళాసులోకొచ్చి వద్దానుగందే! ఇంకా చదివెందుకు? బాగా చదూతుంటే...పిచ్చెక్కిపోద్దని...బుచ్చిబాబు చెప్పాడుగా! అందుకని చదువు మానేస్తానే – ఆమాటే అనమాక –

అందరూ పెళ్ళిచేసుకుంటన్నారు– నేనూ చేసుకుంటాను ఏం చేసుకుంటాను? మయ్యా నిన్ను చేసుకోని... ఏం చేస్తన్నాడేం? ఆటే చేస్కుంటాను – ఓ... తెలుసుగా — పెళ్ళాం వుంటే...భరించిదంట...నీళ్ళుతోడుద్దంట ... వక్కలేసుద్దంట – తమలపాకు లిచ్చుద్దంట...పాలిచ్చుద్దంట– అందుకని చేస్కుంటానే – పోమ్మా! నాకసలు చదువు రాటమే లేదు – బళ్ళోకెల్లంగానే ... మాస్సారేమో... ముద్దబ్బాయొచ్చాడంటాడు – పిల్లలేమో... ముద్దబ్బాయ్ వచ్చాడు... ముద్దబ్బాయ్ వచ్చాడని...నాచుట్టూ గంతులేస్తారు– నాకేమో.. బోల్డంత సిగ్గేస్తంది – అందుకని...మానుకుంటాను –

మయ్యా సెప్పలేదెట్టా? అంటా చెప్పేశాడు కూడా – రెండో గళాసు అయిపోగానే...నిన్ను చేసుకున్నాడంటగా – పెళ్ళయిన మూన్నెళ్ళకే... నేను పుట్టానంట – ముందు ముందుగా...తొందరపడి పుట్టినందుకేగా... ముద్దబ్బాయ్ అని పేరుపెట్టింది? మయ్యే చెప్పేశాడు–

పోమ్మా... నియ్యన్నీ అబద్దాలు - నేనూ యిప్పుడు... రెండోగళాసులో వడ్డాను - మూడోగళాసులో పడాలంటే .. మూడేళ్ళు పట్టుద్దంట- మొన్న కరణంగోరబ్బాయ్ చెప్పాడు కరణంగోరబ్బాయికి నాయీడేగా? పెళ్ళికూడా చేసుకు న్నాడు - ఐదునెల్లయింది - పెళ్ళాం నీళ్ళుకూడా పోసుకుం దంట - ఆర్నెల్లు - ఆం- నేనుకూడా చేసుకుంటే... ఆర్నెల్లు కడుపుతో వుండేది పెళ్ళాం - ఆదేనమ్మా నీతో వచ్చినదిక్క- తేసినదగ్గఱ్నుంచి - బళ్ళోనే వుండమంటావ్ - బళ్ళోకెల్తే నేమో... మాస్టారుగోరమ్మాయి వూరుకోదు - పెద్దమ్మాయ్ లేదూ... గీత... భలేబావుంటది — భలే అంటే... భలేనే - ఎంతబావుంటదోమరి - బొమ్మలా గుంటది-

రెండు జళ్ళేసుకుంటది - నేలమీద యాలాడేలంగాలు తొడుక్కుంటది - ఇంత బొట్టు పెట్టుకుంటది- కళ్ళంతా పౌడ రాసుకుంటది- కిళ్ళీయేసుకుంటది జాకెట్టు బిగ్గిరి కుట్టించు కుంటది - అమ్మో... గుండీలు ఎనక పెట్టించుకుంటదే - ఎంత బావుంటదో — ఆపిల్లైనా ఎనకే పెట్టించుకుంటదేంటే... గుండీలు? పదోతన్న ఆపిల్లలంతా... ఎనకే పెట్టించుకుం టారా? మరి నువ్వా చదూకున్నావుగా! ఎనక పెట్టించుకో టం లేదేం? గుండీలు - అమ్మో అమ్మో ... ఈసారి చొక్కా కుట్టించేటప్పుడు... నాక్కూడా ఎనకే పెట్టించవే గుండీలు - చదూకుంత నాన్నసుగందమ్మా... నేనుగూడ - ఏం దమ్మా నవ్వుతావ్? ఇప్పుడు నేను కూడా పెద్దయ్యానుగా- చూడు... ఎంతయెత్తు - ఎంతలావు - ఎంత బావున్నానో-

అబ్బాయ్ ... మొన్న మాస్టారిగోరమ్మాయిని... మూలనకూకో బెట్టార్ - పెద్దమడిసయ్యిందంటగా! మరి నేనూ... పెద్దమడిసి నయ్యానుగా... కూచో పెట్టరేందమ్మా మూలన - నావల్ల కాదే... మూడో గళాసులో వచ్చాదికి - ఒల్లనే ఒల్లను అం—

మయ్యాకి చెబితే... నాకేంభయ్యం లేదు - నేనూ మయ్యాకు చెబుతా - ఏం చెబుతానో... చెబుతా - నీకేం దుకు చెబుతాను? మయ్యాకే చెబుతాను - మరే... మరి... "అబ్బాయ్ అయ్యా! మాస్టారుగోరు...రోజూ మనింటికొస్తన్నారే" అని — "నేను గడపదాటకముందే అమ్మా గడేసు కుంటుందే" అని చెబుతా - లడ్డు చెడితే - [illegible] దెట్టా? జేబులోవుంది ఒక్కటేగా? బళ్ళో కెల్లగానే... అదిగో... మాస్టారుగోరమ్మాయి - జేబులో చెయ్యిపెట్టి...గట్టిగా పట్టు కుంటది - ఇయ్యనుపో...అంటే...నలిపినలిపి...పేణంతీసి... లాక్కుంటది-

మయ్యాకు చెప్పనుగాని...రోజూ నెయ్యేస్తా మరి? ఇంత మొట్టిస్తావ్...ముద్దకలవదు — పెరుగెయ్యమంటే ... మాస్టారుగోరికి పంపానంటావ్! నెయ్యి అడిగితే... మాస్టారు గోరికే పంపానంటావ్! పాలూ - పెరుగూ - నెయ్యి... అన్నీ మాస్టారుగోరికే పోస్తన్నావుగందా! అయ్యన నీకేమొస్తదే-

ఆయ్యన్నీ...మయ్యో అడగలేదా ? మరి నాకెందుకు?అడగనే అడగను — అమ్మతోడు - అడిగితే...నోటిమీదకొట్టు...ఆఁ.

అమ్మాయ్ ... రోజూ నిన్నడుగుదామనుకుంటానే - మరీ...మరి...నేను బడికెళ్ళగానే...మాస్టారుగారు మనింటి కొస్తాడెందుకే ? ప్రైవేటుగా ? అయితే ... నువ్వుకూడా చదూకుంతన్నావన్న మాట బాగా - అమ్మా ... మంచి తెలివే - ఎంతమంది మాస్టారులదగ్గఅ చదూకున్నా ? ఇన్ని ప్పట్నుంచీ యిదేపనానీకు ? అబ్బో...నీదిచాలా పెద్దదే ... చదువు - ప్రైవేటు అంటే... గడేసుకోటం అన్నమాట - గడేసుకుంటే ... చదువు పూరాగా వచ్చుద్దా ? అయితే యింకేం...నేనూ బడికిపొయ్యి...మాస్టారుగోరమ్మాయ్‌ని యింటోకి పిలిచి - గడేస్తాను - దబ్బునొచ్చుద్దె చదువు - అప్పుడు పెళ్ళిచేసుకోవచ్చు — ఏమ్మా ! అంతేనా ?

భలేభలే...భలే...మా అమ్మ భలేమంచిది. [పసి పిల్లాడిలా...చేతులతో తాళాలువేస్తూ - గంతులువేశాడు] ఏమ్మా చెబితే ? మాస్టారుగోరిదగ్గఅ...నువ్వు...ప్రైవేటు చెప్పించుకోటం...మయ్యకింతమటుకు తెలవదా ? తెలిస్తే యేం ? కొడతాడా ? మయ్య నిన్ను కొట్టటం... యింతవరకు చూళ్ళేదు నేను - కొట్టలేకనేగా...యింటిపట్టున వుండకుండా తిరుగుతుంది ? అమ్మోయ్... మరిచిపొయ్యానే ... మొన్న మధ్య పండగనాడు...కొట్టాడుగందే...ఎప్పుడంతే ... సంక

రాత్రిపండుగనాడు...నువ్వు తలనిండా పూలు పెట్టుకోలా ? అప్పుడు – మద్దరేత్తిరప్పుడు...మంచం కిర్రుమంటే...మెలకు వొచ్చింది – తలుపు సందులోంచి చూశా...మయ్యా కొడత న్నాడు – నువ్వేంపెద్దగా ఏడ్వలేదులే...మూలుగుత్తున్నావ్ ఏడవకుండా కొడతాడేందే అయ్య ? నువ్వంటే భలేముది–

చెప్పన్లేమరి – చెవ్వనంటే చెప్పను – ఇవ్వాల్లొక్క నాటికే...లేవట్నుంచి...బళ్ళోకెల్లనూ– పెళ్ళి చేసుకుంటాను అం...[అంటూ బద్ధకంగా...రోడ్డుమీద కొంతదూరం నడి చాడు] మున్నభలే తెలివైందే – ప్రియోటు చెప్పించుకుం తంది – పదిపైసలా : ఇయ్యో ... ఐసుకొనుక్కుంటాను ... చీకితే...భలే బావుంటది – ఏందమ్మా...మాస్టారును రమ్మ నేదా ? బే...రమ్మంటాను...[మళ్ళీ కాలుగడుగులు వేశాడు. ఆగాడు] అయునీడకొస్తే...అడనేసేంజేసేదే ? ప్రయోటు చెడి పోద్దా నేనుంటే ? అమ్మా...మరి...చదూసరిగా...రాపోతే మాస్టారుగోరు నిన్నూకొడతాడా ? ఈ వుమీందా ? పిర్ర మీందా ? ఏందీ...రెంటిమిద్యా కొడతాడా ? బుగ్గలు పిండు తాడేందుకే పిల్లల్ని ? అట్టనే కొట్టగూడదా ? పెదాలు కొరుకుతాడు...మధవనద్బినాడు— నేనత్తేసరి ... గంట కొట్టేది ? (అంటూ బరువుగా అక్కడనుండి...కదిలి కొంత దూరం నడిచాడు – నివ్రముడై నిలబడిపోయాము.]

నమస్కారం మాస్టారూ ! రోజా...లేవంగానే వస్త

న్నానుగా మాస్టారూ? అమ్మోయ్... మాస్టారు కొడత న్నారే - (పెద్దగా అరిచి...చిందులు వేశాడు - చేతులు కట్టుకుని) అమ్మ మిమ్మల్ని రమ్మంది మాస్టారూ! నాకు చెప్పలేదుగా? మాస్టారూ! మాస్టారూ...(అంటూ... ఒకటి-తర్వాత...రెండు...మళ్ళీ నాలుగు వేళ్ళు ఎత్తి చూపాడు) వద్దంటూ లేంది మాస్టారూ! బళ్ళోకి రాటానికి వీలుండదనుకొండి-మరి...నాటికీవుండదా? ఓ...అప్ప చెబుతానుకూడా- "రకితి లేని ఆట...రాత్రి నిద్దర చేటు - భకితి లేని పూజ పత్రి చేటు- నీతి లేని చదువు...జీతాల చేటురా...ఎలితి సుగుణజాలి తెలుగుమాలా- మాల కాదురా - బాల...ఆరే అగమాకరా ముద్దూ! ఓరి నిన్ను తగలెయ్యా! ఏంటి మాస్టారూ! విచారనమన్నట్టే అంత న్నానుగా? నాకొచ్చు మాస్టారూ... బోల్డన్ని పాటలు...పాడమంటారా? భలేబాగా పాడతానని మమ్మ రోజూ పాడించుకుంటది- అమ్మే మాస్టారూ నేర్పింది!

"ఆరేసుకోబోయి... పారేసుకున్నాను ... హరే ... కోకెత్తుకెళ్లింది కొండగాలి" [పాటవరుసలో అన్నాడు.] ఇంకోటా! సిలకకొట్టుడు కొడితే...సిన్నదానా! పలకమారి పోతావే...పడుసుదానా!" చూడండి మాస్టారూ! వీళ్ళంతా వచ్చేతున్నారు? మంచిపాటా! "ఎత్తమంటావా? నువ్వెత్తుకుంటావా" ఇది కూడా మమ్మే నేర్పింది మాస్టారూ! సువతి శతకంలో పద్దెమూ! శ్రీరాముడు దయచేసెను...తారోడ్డుమీద

సకలజనులు కేరాడంగా...పొండి మాస్టారూ ... నవ్వుతన్నారు – [పెద్దగా అవులిస్తూ చిటికెలు వేశాడు.]

మమ్మ చెప్పింది మాస్టారూ! (ప్రేయేటు చెబుతున్నారంతగా మమ్మకి? గడేసుకుంటే ... భలేతొందరగా వచ్చేద్దంటగా చదువు? ఇదీ అమ్మ చెప్పింది? తొందరగా వెళ్లండి మరి – ఆడుకోమంటారా? ఓల్‌రైటు... బేషుగ్గా ఆడుకుంటాం – తొక్కుడుబిళ్ళాట ఆడుకుంటాం – వుల్లాబి ఆడుకుంటాం – ఎంతసేపయినా ఆడుకుంటాం మాస్టారూ! ఇంటికొస్తే...అమ్మతన్నుద్ది – ఇక్కడే భలేబావుంటది – [వెళ్తున్న మాస్టారును...నిశితంగా చూస్తూ నిలబడిపోయాడు.:. వెనక్కి తిరిగేసరికి – పాకెట్లో పెద్దమ్మాయ్ కనపడింది..' ఆత్రంగా...ఆమె వేపు రెండగులు వేశాడు.]

మాస్టారు పొయ్యారుగా! రామరి...ఆడుకుందాం – ఇయ్యాలగూడా...నీకోసం లడ్డుతెచ్చాను. చూడు...ఎంతలా వుందో! [జేబులో చేయి పెట్టి చూశాడు] అమ్మో...చెయ్యి పెట్టనిస్తానూ? నువ్వు చెయ్యిపెడితే. వూపి గాడదు – నలిపేస్తావుగా? ఛీ! పాడు...లాగంతా చెడిపోద్దమ్మాయ్ – తీసి పెడతానుండు – జేబులో చేయి పెట్టాడు బలవంతంగా] పెద్ద పెద్ద జేబులు పెట్టమంటే చిన్న చిన్న జేబులు పెట్టాడు దిమనోడు కాలు విరగట్టి చావదన్నాయ్ –

తీసి నీచేతిలో పెడతాను...తర్వాత నోట్లో పెట్టుకో ...
ఏం?...అదేనమ్మా...నీతో తంటా- సరే పట్టు. చెయ్యి పెట్టు
మొత్తం నువ్వే తినుకో - అసలు నేను రోజూ లడ్డు తెచ్చేది.
నీకు పెట్టటానికేగా? తీసుకో మరి ... బుజ్జమ్మాయి చాలా
మంచిది - కళ్ళు మూసుకుంటాను...వలపకుండా తీసుకో...
ఏం...(అంటూ కళ్ళు మూసుకుని నిల్చున్నాడు)దొరికిందా?
దొరికిం ... ? చేతికి చిక్కిందా? పట్టుకున్నావా? అబ్బా...
చెయ్యితియ్యి - (చిలికలు తిరిగాడు) ఎందమ్మా వలిపేశావ్!
చూడు...జేబు చిరిగిపోయ్యింది - నీ చెయ్యి పెద్దది - నా జేబు
చిన్నది - బలవంతంగా లోపలకు నెట్టితే...చిరిగిపోయ్యింది.
మమ్మతన్నుద్ది - [చూపుతున్నాడు జేబు]

పెద్దమ్మాయ్! రోజూ ఎవరికి పెట్టించుకునేదానివిగా
ఎవరికి పెట్టవన్నావా మనవోడు? అదేనమ్మా గుండెలు...
ఛీ! పాడు...ఇదేం కావుండలా! మాటు...పెద్దమ్మాయ్..
పెద్దమ్మాయ్...జిలుబుడతంది గానీ...గీరవూ? [ఏవురిస్తాడు]
అబ్బ — నమ్మగావుందమ్మాయ్ ... నువ్వు గీరతంటే -
[మామూలుగా యెదురు బొదుకుగా నిల్చున్నాడు] చదువు
తొందరగా రావాలంటే... ఏంచెయ్యాలి పెద్దమ్మాయ్?
నీకూ తెలవదూ? తెలుసులే...బడాయి — అంతా అబద్ధం-
మమ్మా చెప్పిందిగా? సరే...మరి...ఇటురా...మరే... ఛీపో

సిగ్గేస్తుంది ఇంట్లోకెళ్ళి ... గడేసుకుంటే ... గబగబా వచ్చేవు సుద్దంటగా... ఆఁ... చెప్పేశాను... చెప్పేశాను ... (అంటూ ఎగిరాడు కాసేపు]

నాకు చెపితే ఏమమ్మా? మాస్టారుకు చెబుతావనా? [ఇకిలించాడు...ఎవరికీ వినిపించకుండా] మాస్టారు కూడా.. గడేసి...ప్రేయేటు చెబుతున్నాడుగా? ఎవ్వరికేటి పెద్దమ్మాయ్? మమ్మాకే...(ఆమె విరగబడి నవ్వింది కాబోలు— దిగాలుపోయి.. దిక్కులు చూస్తున్నాడు] ఏందమ్మా నవ్వుతున్నావే! ఛీ పో.. నీకేదీ చెప్పకూడదసు - (వెళ్ళబోయాడు...మళ్ళీ త...న తిరిగాడు] లేకపోతే ఏమిటమ్మా! ఎగతాళి చేస్తున్నావు? మాస్టారు...ప్రేయేటుకు రాత్రిలన్నాడు కూడా... గడేసుకుని చేసుకునేది...చదువు గాదూ? అబ్బా...మాలావు తెలిసి నట్టు - మాస్టారు...ప్రతిరోజూ ... మాయింటికొస్తాడు... తలుపు మూస్తాడు... నన్ను...లోనికి పిలుస్తాడు...గడేసు కుని ... మొదలుపెడతారు...ప్రయేటు- అయిపోగానే... తలుపు తెరుస్తారు- ఏంటమ్మా అంతసిగ్గు? అట్టా చూస్తే... వళ్ళుకంపరం పుట్టుద్ది - ఆఁ చిక్కలిగిలి పెట్టినట్టుంటది పెద్దమ్మాయ్ - ఎందుకని? ఛీ! పో...పాడుపిల్ల - ఆమాట లంటే నాకు...భలేసిగ్గు —

అబ్బ...ఎన్నిసార్లు చెప్పాలేం? అర్థమే గాదు. ముద్దు- మరే... "అమ్మా అమ్మా! తొందరగా పెళ్ళిచేసుకోవా

లంటే...ఏంజెయ్యాల్రో అన్నా - తొందరగా చదూకోరా బుజ్జీ - అంది తొందరగా చదూకోవాలంటే...ఏంజేయ్యాల్ అన్నా - గడేసుకుని చదూకోరా మొదూ అంది - "గడేసుకోని చదూకుంటంటే... ఒక్కోటి ఎక్కిపోతావుండాను... నన్ను చూసై నా నేరుసుకోరా చిన్నానా" అంది పెద్దమ్మాయ్...అందుకని...మనంకూడా...లోపలకెళ్ళి..గడేసుకుందామా? మాకాన్సు తంతాగా? మయ్య మమ్మను తంతం లేదుగా నమ్మా? నీదంతా బూటకం ఎంతబాగా చదూకుంటున్నారో లోపల - మాపిటేలదాకా బేటిక్కి రారు - పేరియేటు చెప్పటం...నీకు తెలవనే తెలవదు... రేవుకున్నంది వంకాయల పూనాన్నగోరి...చిన్నమ్మాయి గాడి కెల్తానమ్మా భల్ బాగ చెప్పద్దంట -

ఏంటి పెద్దమ్మాయ్? అది చదూ కాదూ? మరేంటి? సరసమా? ఏదేంటమ్మా - కొత్తమాట - సరసం ... అవి నువ్వెంతంటే...నాకు సలిసలిగా వుందమ్మాయ్- ఓ సుబ్బో, నీకు కానాకున్నాకాలు తెలునే-సలి కాచుకోటమా? మంటేను కుంటూరా! మరి సలెట్టా కాచుకుంటారు? గుండెల్లోమంటలు మండుతాయ్ - అంటుకని...ఒకర్ని ఒకరు కప్పుకుంటారా? భలేబావుందే- మరేమరే...పెద్దమ్మాయ్...ఇంకోదుప్పటిదెచ్చి పెడతాగానీ...మనమూ కప్పుకుందామా? కప్పుకోటం అంటే. ప్రేమించుకోటమా! [వింతగా...విశారంగా నవ్వాడు...

మెడమీద చేతులు పెట్టుకుని...ఆమెమీద ఎగబడినట్లు ముందుకు పోయాడు - గాళ్ళు మెలేసుకున్నాడు...దాదాపు మెలికలు తిరిగాడు]

పెద్దమ్మాయ్...ప్రేమించుకోటం. అంటే... నాకూ నేర్పవూ? తెలివదుగా! అసలు నేనింతవరకు ... ఎవుర్ని ప్రేమించలేదుగా ... అమ్మతోడు...నాకు తెలిసివుంటే ... ముందునిన్నే ప్రేమించి పడేసేవాణ్ని గద - ఓలమ్మో :. కానాకతుందే ... ఒకర్నొకరు.. యిదిచేసకోటమా! భలే బావుంటది పెద్దమ్మాయ్-నాకన్నా ... నీకు బోల్డన్ని ప్రేమలు తెలుసే - ఎందుకు తెలవదేం? ప్రేమించుకోటం తెలుసా? కవ్వకోటం తెలుసా? సలికాచుకోటం తెలుసా? ఇదిచేసుకోటం తెలుసా? అన్నీ తెలుసు - ఒక్కటన్నా నాకు తెలవదు పెద్దమ్మాయి... మొద్దబ్బాయిని___

పెద్దమ్మాయి పెద్దమ్మాయి! ముమ్మాయి ట్లోవుందా? అబ్బ!... ఇబికే ఏమ్మా? నేనే చెప్తాను? కష్టకుం డాంటే ... నవ్వొద్దుకో లేదుగా? మొన్నయాడ కెళ్లింటో చెప్పవూ? అవునవును. వూరికెళ్లిందిగా... నాకు భలే మతిమరుపు — ఏదీ గ్నాపకం వుండదు — మట్టిబుర్ర- ముమ్మ లేచిపోయిందంటగా? మయ్యాలేవు కెల్లాడా?

మరి ... నువ్వు నన్ను లేపుకుపోతే ... ఎంత బావుంటదో - (నాలుక కొరుక్కుని చెంపలు వేసుకున్నాడు.) అబ్బ !... తప్పైందమ్మా ? తప్పయితే మయ్యామొమ్మను తీసుకెళతా లేటి ? అదే పెద్దమ్మాయి - మాస్సారుగారు మమ్మకి - మయ్యామొమ్మకూ - నేను ... నీకు .. లకుక్కుపోతే .... ప్రైయేటిగా పెద్దమ్మాయి !

లేచిపోటం తప్పేంకాదు - నాకు తెలవదాయేంటి ? ఓల్ రైటుగా తెలుసు - మా పెద్దమ్మ కొడుకు లేడూ... ఎంత బావుంటాడో ... మా మేనత్త కూతుర్ని లేపూ ... మేనక ... దాన్ని ... లేపుకుపోయ్యాడుగా ? వాళ్ళంతా బాగా చదూకున్న వాళ్ళా ? ఎవురన్నారమ్మా ? ఏం కాదు ... మా వోడికి మూడు - ఆ పిల్లకి రెండే గళాసులు - నాకూ బాగా తెలుసు - మూడో గళాసులో పడాలంటే ..· ముదిరిపోతానని... బుజ్జిగాడు చెప్పాడుగా ? నియ్యా రెండూ నాయి మూడూ.. విదవటం లేదేట్టా ? సరిగ్గా సరిపోతాయి గూడా — రామ్మా ! కప్పుకుందాం (అంటూ ఆత్రంగా ఆమెను కప్పుకునే ప్రయత్నం చేశాడు - ఆమె తప్పుకుంది ..· అక్కడే గుంజేదో వుంటే ,.. దాన్ని కళ్ళు మూసుకుని ... వాటేసుకున్నాడు - కిలకిలా ఆమె నవ్వుతుంటే ... కళ్ళు తెరిచి ... అప్పటికి గ్రహించాడు పరిస్థితి)

పెద్దమ్మాయి .. గుంట ఎంత బావుందో — కళ్లు కుస్తున్నానుగా ? పోమ్మా ! నువ్వు చిక్కటంలేదు ... నేను యింటికి పోయ్యి ... పార్వతిని పిలిచి అడుక్కుంటాను. రోజూ అడుక్కోటం లేదట్రా ... పార్వతయితే .. రేత్తిరి మా యింటోనే పడుకుంతది - వాళ్ళింట్లో మంచం ఖాళీ లేదని.. మా యింటోనే పడుకుంటుంది - కానాళ్ళ నుంచి పెద్దమ్మాయి — ఒసెయి పార్వతి ! కింద పడుకోమాక ... నడుములు నొప్పి పుడతాయి - మొద్దబ్బాయి ఒక్కడే పడుకుంటన్నాడు - వాడి దగ్గరే పడుకో" అని మమ్మ చెప్పింది - అందుకని .. చిన్న మంచమ్మీద - పార్వతి ... నేనూ - పడుకుంటున్నాం — అబ్బో .. నియ్యంతే వుంటది పెద్దమ్మాయి- నేనేమో.. ఆటు తిరిగి పడుకుంటాను .. పార్వతేమో ... ఇటు తిరిగి పడుకుంతది - అబ్బ ... కాదమ్మా... నేనమో ... ఇటు — పార్వతేమో అటు (చేతులతో అభినయించాయిడు - కుదర లేదు... చెప్పవలసింది),

కుదరటంలేదు పెద్దమ్మాయి ! ఇటూ - అటూ... కాదు కాదు... అటూ ఇటూ — అట్టా కాదు పెద్దమ్మాయి నువ్వు యిటు తి . గు — నేను అటు తిరుగుతా - అప్పుడు

కుదురుద్ది - (అంటూ ఎదురుగా వెళ్ళి ... కడుపు ఆనించాను ఆమెకు) అం కుదిరింది - కుదిరింది. పెద్దమ్మాయి ... యిట్టనే — కడుపులోని పడుకుంటాం - భలే బావుంటుంది — కవ్వాలోటం అంటే - యిదేనా? అట్టా సెప్పు — పార్వతికి యనక పెట్టించుకునే అలవాటు లేదుగామ్మా గుండీలు! అందుకని ... నువ్వంటే ... ఎంతయిదో — మాపిటేల రమ్మంటావా? ఎందుకూ? సెలిగామకోటానికా? ఓ. ఎగిరి గంతేసి వచ్చేస్తాను అం - మరి మా స్వారుగోరు — వూరికి పోతారా? ఎప్పుడొస్తారూ? అట్టయితే ... సవ్వాక్కాదానివేగా యింటో? భలే భలే నీకు భయ్యం అం... మాస్సారు నన్నే వుంచుతాడు - ఏమ్మా నన్నుంచుకుంటే.?

సరే.. పెద్దమ్మాయి! మునువు మాస్సారు తిరిగి ఎల్లినే- అప్పుడు చేసుకోలా! అది చేసుకుందామా? అదంటే. యిదమ్మా! అంతా తెలవనట్టు! ఇది అదేనా ఇవి అదేనా? [ఏమిటో తెలిసినట్టు...వింతగా — విచిత్రంగా నవ్వాడు] మాస్సారుగోరు వూరికి పోతున్నాడుగా! పెద్దాళ్ళమయితే... అదే చేసుకోకూడదా యేంటి నిదంతాయిది - నన్ను చూస్తే సిగ్గేస్తందా? నాకూ...సిగ్గేయది -

పార్వతిగూడా... యిట్టనే అంది పెద్దమ్మాయ్...నన్ను చూడంగానే...సిగ్గుముంచుకొస్తుందంట — నీకూ అంతేనా మరి? అయితే యింకేం? ఖలేఖాన్స కుదిరింది... ఈ దెబ్బతో పెళ్ళి అయిపోతదిగూడ - ఇంటికెళ్ళి...నూనెబాగా రాసుకుని.. మాపిటేల వచ్చేస్తాను - అప్పుడు చేను కిందాం - మరిపో రయ్యేస్తా - ఈ పలక - బలపం...దూరంపడేసి... మచ్యాపం చాలేదూ...మడతబెట్టి...లుంగీ కట్టుకోనివస్తా ,అబ్బపోయమ్మా ఈలావు బిర్రుగావుంటేను - వస్తాను - [అంటూ...పలక - బలపం...చేతికితీసుకుని...కొంతదూరంపడిచాడు... అక్కడ ఆగిపోయాడు...బలపం విసిరి...తలువుకేసి కొట్టాడు...పలక గూడా...విసిరేశాడు] అమ్మాయ్! ఓసమ్మా! తలుపురియ్యే అకలేస్తంది- పలకా! పగిలిపోయింది-(స్థాయిపెంచి అన్నాడు) ఓసినీయమ్మ...మళ్ళీ తలుపేసుకున్నావేంటే ... ప్రేమేటు కాలేదా? తలుపురియ్యే...ఆకలేస్తంది -

అబ్బ...ఇంకెంతసేపమ్మా! పొద్దుట్నుంచి ఏంజేస్తున్నారు? పనికాబోలాదికి? పనిలో వుంటే... తలుపురియ్యగూడదాయేంటి? కడుపుమండిపోతుంటేను - నాకూ పని వుందమ్మా! మాస్టారుగారి యింటికాడ...దబ్బున రమ్మని చెప్పింది...పెద్దమ్మాయ్... ప్రేమేటు చెప్పుద్దంట - నీకు

మాస్టారుగోరు చెప్పేటంతదా యేంటి? అదే చెవ్వద్దంట - ఇయ్యాలే మొదలు - ఇంకా పెట్టలేదే - మాపిటేల మొదలు పెడతా - బేటికిరాదేంటి యెంతసేపున్నా - (అంటూ తలుపు సందుల్లోంచి తొంగిచూశాడు]

ఆబ్బో... మాస్టారుగోరు యింకా యీడేవున్నాడే - ప్రియేటు చెప్పించుకునేది... మంచబ్బాయా? మరి ... పెద్దమ్మాయి చెప్పదే? భలేబావుందే - సరిగావుంటే... కష్టపన్నారా? ఓసేయ్ అమ్మా! నీకూడా సలేనా? మాస్టారుగోరి అమ్మాయ్ కూడే సలేనంట-నన్నురమ్మంది మాటేల- నమస్కారం మాస్టారూ! పాపం... సెమటవట్టిందే! మంచం పెరట్లో యేసుకుంటే - చల్లగాలేసుద్ది మాస్టారూ! మమ్మకేం తెలవదు -

మాస్టారూ! ఇయ్యాలమీారు వూరికెల్లన్నారంతగా! పెద్దమ్మాయ్ చెప్పింది - రమ్మంది మాస్టారూ! ప్రెయేటు గూడా చెబుతానంది - మీారు మమ్మకి చెప్పటంలా! అట్టా చెబుతానని... ఒట్టేసుకుంది - మీా అమ్మాయ్... తొందరగా

ఎల్లుండి మాస్టారూ వూరికి - వలకాబలపం వద్దంటగా ... ప్రైయేటుకి - అందుకని వగలగొట్టేశాను -

హారి...నమ్మకి పలకేది ? ఎప్పుడో పగిలిపోయిందా ! మొన్న పెద్దమ్మాయి పలకగూడా పగిలిపోయిందిమాస్టారూ! ఏంటిమాస్టారూ! మమ్మను గూడా తీసుకుపోతారా మరి నేనో - పెద్దమ్మాయికాడేనా సరేలే... నాలుగు రోజుల దాకా రామోకండి - వస్తే నావిూద ఒట్టే - ఏదీ...చేతిలో చెయ్యెయ్యండి- అమ్మోయ్! మాస్టారు భలే మంచివారే! నిన్నుకూడా తీసుకుపోతన్నారు -

అమ్మోయ్! నువ్వొచ్చేసరికి...పెద్దమ్మాయీ నేనూ ఆది చేసుకుంతామే- ఇప్పుడు విూరిద్దరూ చేసుకోలా...అదీ- ఏంటి మాస్టారూ ఆ...తెలూసారు...తెలూసారు...మన్నొట్టు సువ్వనాతిముండ - చూడండి మాస్టారూ ... తన్నుకొట్టి పోతంది- అమ్మోయ్...మయ్యరాగానే చెబుతాగా! మరి... లేపోతే...తూకి చెయ్యెత్తితే... చెప్పనాయేంటి ఏం పో... పార్వతి బావుండదు ... పెద్దమ్మాయైతే బావుంటది - అమ్మోయ్! బస్సుదాకా నేనూవస్తానే- సంచి మోసుకొస్తాగా మాస్టారు మోస్తారె సంచులు. అర్థయాపాయిస్తే ...

నాలుగుజీడీలు - ఒకలడ్డు - కొనుక్కుంటాను. పెద్దమ్మాయికి లడ్డు పెట్టాలమ్మా! పెట్టకపోతే వూరుకోదు ... కొనుక్కుంటానే - ఓ...మమ్మథ లేది — మమ్మథ లేది - [పసివాడిలా గంతులు వేశాడు] ఒరేయ్ బుజ్జీ! మమ్మ లేచిపోతంది. మాస్టారు గోంతి వూరికి... లేచిపోతందిరా - మనకి బడే వుండదు...శలవుల్ - ఏం మాస్టారూ! శలవుకదూ'

ఇకనుంచి మనం ఆడుకోవచ్చు... పాడుకోవచ్చు - రికాంగా తిరగొచ్చు - మళ్ళీ యిప్పుడు రారు... మాస్టారు గోరు - వచ్చేదాకా... పెద్దమ్మాయికి లడ్డు పెట్టేదీ నేనే - తోడువుండేదినేనే- ఇద్దరం ఒక్క మంచంమీదే పడుకుంటాం గూడ...మాస్టార్ని అడుగు - ఏంమాస్టారూ! మీరా అమ్మాయీ నేనూ...ఒక్కటు చామిమ్మాదేగా చమాకునేది!

అమ్మాయ్! మాస్టారు పోతున్నారే- నేనేవన్నాను? ఏరా బుజ్జీ! ఏవన్నావు చెప్పు - నేనేమీ అన్లేదే అమ్మా.. నీతోడు - ఆయనే ముఖం ముడుచుకుని ఎల్లారు - అబ్బ... అమ్మాయ్...కొట్టమాకే...అమ్మాయ్... కొట్టమాకే ... అమ్మాయ్...నీకదణ్ణం పెడతానే - మాస్టారును నేనేమీ అన్లేదమ్మా! కొట్టమాకే...చెంపపగిలిపోయింది - మాయ్యాని

రానీ ... పట్టి టోపడేసి...కొట్టిస్తాను - నడుములు విరిగిం దాకా కొట్టిస్తాను - వృత్తవున్నానికే ... పళ్ళురాలిందాకా కొట్టావం మామ్మా! నెత్తురు...అయ్యాయ్...నెత్తుర్ - ముక్కు పగిలింది- నెత్తురు...నెత్తురు...నెత్తురు...[అని పసిపిల్లాడు... ఎవరో కొడితే...ఏడ్చినట్లు...తెరలు తెరలుగా ఏడ్చాడు... కళ్ళు చేత్తో నులుముకొంటూ...రోడ్డుమీదనడిచి వెళ్ళాడు - విషాదసంగీతం వినిపిస్తుండగా - తెరసున్నితంగా జారిపడింది]

—: సమాప్తం :—